

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 250

Poznań, sobota dnia 4 czerwca 1932

Rok XXVII

Co będzie z Lozanną?

Żadna pewno konferencja w sprawie odszkodowań i długów — a było ich nie mało od chwili zawarcia pokoju — nie była skazana na pracę w tak osobliwych warunkach jak ta, która w dniu 16 czerwca rozpocznie swe obrady w Lozannie.

Powodem tego nowego zjazdu jest sprawa moratorium Hoovera, które wygasa z dniem 1 lipca. Co się stanie po tej dacie? Pod względem prawnym powinien wejść z powrotem w życie plan Younga, powinny rozpocząć się normalne wypłaty odszkodowań i długów wojennych.

Tymczasem sytuacja nie przedstawia się tak prosto. Zeszłoroczne moratorium Hoovera nie powstrzymało rozwoju kryzysu, przeciwnie przyczyniło się do wytworzenia panicznych nastrojów w świecie. Fala katastrof ekonomicznych, jaka nawiedziła świat w roku zeszłym, bierze swój początek od ordęcia prezydenta Hoovera, które uznano za uderzenie na alarm.

Dzisiaj sytuacja przedstawia się w ten sposób, że Niemcy wręcz oświadczają, iż płacić odszkodowań nie będą. Powiedział to już b. kanclerz Brüning. A powołanie do władzy rządów prawicowych w Rzeszy usuwa pod tym względem wszelkie nadzieje i złudzenia.

Francja oświadcza, że gotowa zrezygnować z odszkodowań, ale pod warunkiem, iż skreślone będą jej długie wojenne w Anglii i w Stanach Zjednoczonych. Rząd angielski stoi na podobnym stanowisku, ale wysuwa inną taktykę. Twierdzi, że należy zaryzykować i rzec się odszkodowań niemieckich, a wówczas Stany Zjedn. nie będą miały moralnego prawa żądać zwrotu długów od państw koalicyjnych.

Punkt ciężkości leży więc w Ameryce. Tymczasem rząd amerykański nigdy nie chciał uznać prawnej łączności długów z odszkodowaniami. Faktycznie łączność tę uznało moratorium Hoovera. Ale dzisiaj Amerykanie słyszeć nie chcą o skreśleniu długów.

Położenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych pogarsza się stale. Przyszła teraz na nie kolej. Deficyt w budżecie państwowym wynosi dwa i pół miljarde dolarów; bezrobocie przybrało rozmiary wręcz amerykańskie; trzeba podnosić podatki, ludność, przyzwyczajona do dobrobytu, nie wytrzymuje psychicznie kryzysu i wpada w rozpacz; kolejarzy oświadcza, że, jak tak dalej pójdzie, zrzekną się odpowiedzialności za normalne funkcjonowanie kolei. Ale co najgorsze: powstaje coraz groźniejszy zatarg polityczny. Prezydent Hoover zwalczany jest przez obie izby ustawodawcze, które zresztą walczą między sobą. Z trudem przychodzi uchylać nowe podatki dla łatania dziur budżetowych. Niema w Ameryce wspólnego planu zwalczania kryzysu. A tymczasem na jesieni odbędą się wybory nowego prezydenta. Jaki kandydat i jakie stronnictwo zgodzi się w takich warunkach stanąć przed wyborcami z wspólnym hasłem zrzeczenia się odpowiedzialności europejskich?

Rząd amerykański zresztą nie będzie

Rozwiązanie Reichstagu

Deklaracja programowa nowego rządu Rzeszy

Berlin, 4. 6. (Tel. wł.) Dzisiaj w południe ogłoszone zostało oświadczenie rządu.

Nowy rząd stwierdza, że naród niemiecki może dojść do pełnej wolności tylko przez złączenie się wszystkich sił narodowych. Dr. Brüning pierwszy miał odwagę odsonić przed narodem niemieckim istotną sytuację, w którą wtrącił go w pierwszym rządzie traktat wersalski, później — kryzys światowy, wreszcie — zła gospodarka demokracji parlamentarnej.

Obecny bilans narodu niemieckiego przedstawia się następująco: podwaliny finansowe Rzeszy, Prus, oraz większości państw związkowych i gmin są naruszone i wymagają reformy administracji, finansów oraz przystosowania aparatu państwowego do ubóstwa narodu. Ubezpieczenia społeczne stoją w obliczu bankructwa, bezrobocie wzrasta z godziny na godzinę niemal wżerając się w rdzeń narodu niemieckiego. Rządy powojenne chciały przez stały wzrost socjalizmu państwowego zdjąć troskę z głowy pracowników oraz pracodawcy, robiąc z państwa rodzaj instytucji pomocowej i osłabiając tem samym odporność społeczeństwa. Wyznaczono państwu zadania, których nigdy nie może spełnić i przez to właśnie sami przyczynili się do wzrostu bezrobocia.

Nieprzebierająca w środkach walka klasowa i bolszewizm kultury sprawiły, że naród niemiecki znalazł się nad przepaścią. We wszystkie komórki życia kulturalnego i publicznego wkraśli się tendencje ateistyczne i marksowskie, ponieważ siły chrześcijańskie zbyt łatwo skłaniały się do kompromisów. Czystości życia publicznego nie da się odbudować na drodze kompromisów i musi zapaść jasna decyzja, które siły zdołają pomóc w dziele odbudowy nowych Niemiec na podstawie niezmiennych zasad świata chrześcijańskiego.

reprezentowany w Lozannie, a ostatnio zajęty jest odbieraniem od wszystkich państw zobowiązań, że raty dłużnicze, które nie były wpłacone w ciągu roku 1931-2 na zasadzie moratorium, będą zwrócone w ciągu lat dziesięciu z oprocentowaniem (4 proc.). Ameryka zatem nie chce z niczego zrezygnować.

Co więc stanie się w Lozannie? Najwięcej kłopotu ma z konferencją rząd angielski, który specjalnie starał się o jej zwołanie. Gdy zwłaszcza po ostatniej zmianie politycznej w Niemczech pojawiły się głosy, by konferencję odroczyc, rząd angielski, widząc, że sprawa odszkodowań i długów gotowa doprowadzić do impasu, wysunął projekt, by zwołać światową konferencję ekonomiczną, któraby zajęła się specjalnie stabilizacją cen i obiegiem złota. Według doktryny angielskiej przyczyną kryzysu jest koncentracja złota w pewnych krajach (m. i. we Francji) i spadek cen. Chodzi więc zatem o przeprowadzenie stabilizacji cen i zorganizowanie obiegu złota. Rząd amerykański niedawno jeszcze nie chciał się zgodzić na konferencję w sprawie złota, ale gdy w ciągu dziewięciu miesięcy odpłynęło ze Stanów Zjednoczonych 900 milj. dolarów w złocie, zmienił zdanie i dzisiaj nalega na rząd angielski, by konferencję zwołać jak najprędzej, co wywołało nawet w Londynie pewne niezadowolone.

Rząd, zdający sobie w chwili obecnej w zupełności sprawę z ciężaru odpowiedzialności, jaką ponosi przed Bogiem i narodem, jest zdecydowany nie ustąpić w walce o zdobycie podstaw życiowych dla narodu a przedewszystkiem dla klasy pracującej miast i wsi.

Aby nie sprawiać trudności w funkcjonowaniu maszyny państwowej rząd musi wydać kilka postanowień, przygotowanych przez poprzedni gabinet. Poza to rząd nie składa żadnych obietnic, lecz chce pracować, a społeczeństwo niech sądzi według wyników jego pracy.

Na terenie polityki zagranicznej stoją zagadnienia wszechświatowej wagi, jak rozbrojenie, sprawa reparacji i kryzysu gospodarczego. Celem rządu jest w pokojowym współdziałaniu z innymi narodami wywalczyć dla Niemiec równouprawnienie, polityczną wolność i możliwość ostatecznego uzdrowienia. Tylko równouprawnione, wolne i gospodarczo zdrowe Niemcy mogą skutecznie współpracować nad uszanowaniem świata.

Podstawą skuteczności przeprowadzenia tych dążeń, co do konieczności których w narodzie niemieckim niema różnicy zdań bez względu na nastawienie partyjne, jest wyjaśnienie sytuacji wewnętrznej. Powodowany tem wszystkim zdecydował się prezydent Hindenburg przychylić się do wniosku rządu i rozwiązał Reichstag.

Naród niemiecki ma okazję do wypowiedzenia się, któremi drogami chce kroczyć w przyszłości. Rząd niezależnie od partji przeprowadzi walkę o duchowe i gospodarcze odrodzenie nowych Niemiec.

Berlin, 4. 6. (Tel. wł.) Około godziny 13 doręczono prezydentowi Reichstagu Loebemu dekret prezydenta Hindenburga rozwiązujący parlament. Termin nowych wyborów nie jest jeszcze ustalony.

Dla rządu angielskiego projekt odrębnej konferencji światowej ma być sposobem wciągnięcia Stanów Zjednoczonych do dyskusji gospodarczej ze względu na to, iż Amerykanie do Lozanny przyjechać nie chcą, pragnąc usunąć się od wszelkiej dyskusji na temat odszkodowań i długów. Tymczasem sprawy te musiałyby prawdopodobnie w ten, czy inny sposób na konferencji londyńskiej wypłynąć. Na tem tle jesteśmy świadkami obecnych dyskusji angielsko - amerykańskich.

Nie ulega jednak wątpliwości, że stojemy przed perspektywą nowej konferencji, która byłaby powtórzeniem konferencji genuńskiej w r. 1922, i o której znowu mówić się będzie, że zapoczątkuje „nową erę” w świecie. Wskutek jednak tej nowej inicjatywy p. Mac Donalda konferencja w Lozannie schodzi na plan drugi. Prawdopodobnie tak, jak zapomniana już konferencja rozbrojeniowa, rozbije się na komisję, które omawiać będą różne tematy, jak odszkodowania, dług, państwa naddunajskie, parytet złota itd. Wszystkie te tematy nie są jeszcze opracowane. Nie było bowiem jeszcze konferencji, która zbierałaby się tak źle przygotowana i wśród takiej dezorientacji. Nieszybko zatem nastąpi decyzja, skoro na najprostsze rozwiązanie, to znaczy dalsze moratorium, nie chcą zgodzić się Niemcy, któ-

rzy domagają się ostatecznego zlikwidowania raz na zawsze odszkodowań. A tymczasem czas nagli.

Jednocześnie w Niemczech dochodzą do władzy siły odwetowe, we Francji obejmują rządy nowe czynniki, w Ameryce widzimy coraz ostrzejszy kryzys gospodarczy i polityczny, w Grecji ogłoszono bankructwo, w Rumunii zabrakło pieniędzy na wypłatę pensyj urzędników, Austria ma ogłosić moratorium. Ładne perspektywy! I nic dziwnego, że Niemcy uznały, iż nadszedł czas skorzystania z ogólnego chaosu i wyczerpania, celem zagrania w otwarte karty. W tych obliczeniach zapomnieli tylko o jednym czynniku, o Francji, która milczała wskutek ostatniego posiedzenia.

Odszkodowanie dla Harrimana

W związku z wyjazdem ambasadora Stanów Zjednoczonych, p. Willysa, załatwiona została — jak się dowiaduje „Gazeta Warszawska” — sprawa odszkodowania dla Harrimana.

Harriman po odrzuceniu jego oferty przez min. Matakiewicza, wystąpił z pretensją o odszkodowanie w sumie 240.000 dolarów, wydanych na „studja” elektryfikacyjne w Polsce. Żądanie swoje opierał Harriman na ustnym zapewnieniu p. Moraczewskiego, że oferta jego zostaje w zasadzie przyjęta i że potrzebne jest tylko uzgodnienie szczegółów i załatwienie formalności.

Ostatecznie ustalono wysokość odszkodowania na 940.000 zł, które mają być wypłacone Harrimanowi. Harriman nie ma żadnego tytułu prawnego do odszkodowania i w sądzie napewno sprawy nie wygrał. Dostanie blisko miljon w drodze polubownej, aby nie psuć Polsce opinii na amerykańskich rynkach finansowych.

Powstaje pytanie: Z jakiego kredytu budżetowego rząd tę sumę wypłaci? I co na to powie prokurator generalna oraz Najwyższa Izba Kontroli? W obozie rządowym ciągle się mówi o odpowiedzialności. Świeżo p. Sławek zapowiedział na posiedzeniu klubu B. B., że ludzie, będący obecnie w Polsce u steru, nie cofną się przed odpowiedzialnością.

Brzmi to bardzo pięknie, ale byłoby jeszcze piękniej, gdyby ten frazes wypełniono treścią. Jeżeli p. Moraczewski istotnie przedwczesnymi obietnicami naraził Harrimana na kosztowne „studja”, to niech on poniesie odpowiedzialność i niech zapłaci to odszkodowanie.

Odpowiedzialność odwrotna, a mianowicie skarb państwa za błędy ministrów, jest na dzisiejsze czasy zbyt wielkim ciężarem.

Byłoby rzeczą interesującą zbadać dowody wydatkowania przez Harrimana sumy 240.000 dolarów, czy choćby 940.000 złotych, aby się dowiedzieć, kto to, gdzie i jak „studjował” elektryfikację w 1929 r.

Skazanie komunistów

Sosnowiec, 4. 6. (PAT.) Sąd okręgowy w Sosnowcu rozparował sprawę 9 komunistów z Zawiercia, oskarżonych o działalność wywrotową i organizację „jacejek” komunistycznych na terenie powiatu zawierciańskiego. Na rozprawie główny oskarżony Antoni Polewczak przyznał się do winy, a reszta kategorycznie wypierała się współudziału w akcji wywrotowej.

Sąd skazał Polewczaka na 2 lata ciężkiego więzienia, Chudego na 1 i pół roku więzienia, a resztę, w tem 1 kobietę, — po roku więzienia.

Na dzień spółdzielczości

Dzień jutrzejszy, 5 czerwca, obchodzony jest w całym świecie jako święto spółdzielczości. Poniższy artykuł p. dyr. Nowakowskiego omawia ideologię ruchu spółdzielczego, któremu społeczeństwo wielkopolskie tyle zawdzięcza w dziedzinie materialnej i moralnej. Zwracamy również uwagę Czytelników na artykuły o spółdzielczości w „Dziale Gospodarczym”. Oto uwagi p. dyr. Nowakowskiego:

Spółdzielczość, stanowiąca specjalny rodzaj zrzeszeń gospodarczych, powstałych na podłożu doktryn ekonomicznych, głoszonych w pierwszej połowie 19 wieku, a będących wyrazem reakcji przeciwko zbyt agresywnie stosującemu zasady liberalizmu ekonomicznego kapitalizmowi, postawiła sobie jako cel swego działania osiągnięcie poprawy bytu doczesnego jednostki przez zapewnienie jej możliwie największego udziału w zdobycach kultury i cywilizacji. Tego rodzaju dążenia podtrzymywane nie tylko przez kierunki kwestjonujące rację bytu ustroju kapitalistycznego i dopatrujące się w jego istnieniu wszystkich nieszczęśliwości, lecz również przez działaczy chrześcijańskich, uznających konieczność dostosowania tendencji kapitalistycznych do wymagań etyki i moralności chrześcijańskiej, sprawiły, że pionierami spółdzielczości, obok socjalistów i radykałów, byli umiarkowani działacze chrześcijańscy, zajmujący niejednokrotnie wybitne stanowiska w hierarchiach kościelnych. Różnica światopoglądów twórców spółdzielczości wytworzyć musiała wiele różnorodnych odmian ideologicznych, których różnice występują w dziedzinie metod, dróg i sposobów stosowanych dla zrealizowania ostatecznego celu spółdzielczości. Kierunki spółdzielcze głoszące, że szczęście i dobrobyt doczesny jednostka osiągnie dopiero wówczas, gdy wolne zrzeszenia spółdzielcze opanują i podporządkują interesom konsumentów i klasy pracującej produkcję i wymianę dóbr, stworzyły wielki ruch spółdzielczości spożywców, opierający się w działalności praktycznej na pewnego rodzaju dogmatach, zawartych w programie spółdzielczym, opracowanym przez „pionierów roczdalskich”, którzy wbrew utopijnym twierdzeniom i nieudalnym eksperymentom „ojców kooperacji”, stwierdzali wyraźnie, że warstwy słabe ekonomicznie poprawę bytu osiągnąć mogą tylko przez zdobycie kapitału, będącego nadal najważniejszym czynnikiem w życiu gospodarczym.

Wyniki osiągnięte przez spółdzielczość spożywców w Anglii, stały się wzorem dla innych później powstałych kierunków spółdzielczości, również dla tych, które opierając się na zasadach etyki i moralności chrześcijańskiej, uważały, że cel spółdzielczości może być osiągnięty w ustroju kapitalistycznym, za pośrednictwem zrzeszeń spółdzielczych, których zadaniem ma być zwiększanie udziału szerokich warstw społecznych w kapitale i w korzyściach przez niego dawanych. Na takich przesłankach opierał ruch spółdzielczy działacze społeczni, na podstawie doświadczeń przekonani, że nędzy trapiącej ludzką, szczególnie silnie występującej w okresach przemian, zachodzących w ustrojach społecznych i gospodarczych, nie zwalczy się przez najdalej posuniętą filantropję, lecz przez umacnianie bytu drogą wzajemnej pomocy, wspólnej pracy i umiejętności wytwarzania kapitałów z oszczędności.

Atrakcyjność i wielka popularność zasad i form spółdzielczych, zastosowanych w wielu różnorodnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego, polega na zdolności gromadzenia rozproszonych sił i środków i wytwarzania z nich wartości umożliwiających egzystencję i poprawę bytu warstw słabych ekonomicznie. Wyrosła z nędzy i ubóstwa, względnie pod wpływem potrzeb, których zaspokojenie przekraczało granicę możliwości jednostek, współczesna spółdzielczość stała się poważnym, a w niektórych krajach i w niektórych dziedzinach, decydującym czynnikiem dostosowanym do warunków i potrzeb środowisk, w których powstaje. Wartość bezpośrednich i pośrednich korzyści i usług moralnych i materialnych oddawanych przez spółdzielczość zależy od warunków, w których rozwija ona swój program i swe zasady, a nade wszystko od poziomu etyki i moralności ludzi. Wprawdzie do zakresu

działania spółdzielczości należą zagadnienia ściśle gospodarcze, jednakże warunkiem powodzenia jest sprawa podnoszenia poziomu kulturalnego i etycznego członków. Absolutne ubóstwo moralne i niepraworządność, wyrażająca się w nieposzanowaniu praw i obowiązków, uniemożliwia powstanie i rozwinięcie akcji spółdzielczej, względnie niszczy organizację najsprawniej pracującą.

Mimo swej wielkości i niezaprzeżonych wartości, spółdzielczość nie zdołała dotychczas wynaleźć środków, chroniących ją przed ludzką nieudolnością i złośliwością, względnie przed ujemnymi skutkami kataklizmów, nawiedzających ludzką w formie kryzysów i przesileni. Jest jednak faktem, że spółdzielczość, posiadająca dużą odporność i możliwość skutecznego działania w kierunku szybkiej naprawy wyrządzonych szkód, może być żywotną i pożyteczną w środowiskach wyjątkowo upośledzonych i skazanych wyłącznie na własne siły i własną pomoc. Dlatego też spółdzielczość jest szczególnie powołana, aby w okresie przesileni zachodzących w strukturze ustroju gospodarczego odegrać wielką rolę w dziedzinie odrodzenia moralnego i materialnego społeczeństw najbardziej dotkniętych kryzysem i nie mających możliwości otrzymania żadnej pomocy zewnętrznej. W tem przekonaniu utwierdzają nas słowa i czyny jednego z najbardziej doskonałych obok ks. Patrona Wawrzyńskiego, pionierów spółdzielczości w Wielkopolsce i na Pomorzu, ks. Patrona Augustyna Szamarskiego, który powiedział, że jego praca w dziedzinie spółdzielczości była koniecz-

nem uzupełnieniem obowiązków kapitańskich nad umoralnianiem i doskonaleniem ludzi oraz nad poprawą ich bytu doczesnego przez wzajemną pomoc.

Chodzi więc głównie o to, aby za przykładem wielkich spółdzielców umieć wydobyć ze spółdzielczości te pierwiastki, dzięki którym można będzie w przyszłości nieść społeczeństwu w jego dążeniach ku poprawie bytu istotną pomoc i wskazać realne sposoby wydobycia się z nędzy i ubóstwa. Sądzymy, że spółdzielczość, ogarniająca w 48 państwach 723 centralnych organizacji, skupiających 369 588 spółdzielni i zrzeszających 73 miliony członków, posiada zdolność niesienia pomocy szerokim warstwom społeczeństwa, tracącemu spokój i równowagę, względnie ulegającemu wpływom szkodliwych hasel i teorii, zmierzających do zburzenia i zanarchizowania obecnego ustroju społecznego.

Wysuwane pod wpływem depresji kryzysowej obiektywne i zastrzeżenia przeciwko spółdzielczości, z racji obecnych trudności i powikłań finansowych, nie są słuszne, gdyż kryzys nie zdołał w niczem osłabić wartości zasad i form spółdzielczych, a jedynie wstrzymał na pewien czas możliwość ich realizacji przez zniszczenie warunków koniecznych dla normalnego rozwoju. Skoro jednakże zasady spółdzielcze są zdrowe i skoro dzięki nim udało się przetrwać w przeszłości równie ciężkie okresy, natenczas należy mniemać, że i w przyszłości ruch spółdzielczy swoją społeczną rolę w dziedzinie moralnej i materialnej spełni z pożytkiem dla ogółu w sposób realny, zgodny z wymaganiami etyki chrześcijańskiej i współczesnej ekonomiki.

A. NOWAKOWSKI.

Obóz Wielkiej Polski

urządza

w niedzielę, dnia 5 czerwca r. b., o godz. 12 w południe, w sali kinoteatru „Apollo” (ul. Ratajczaka)

WIELKI WIEC MANIFESTACYJNY

w sprawie zakusów niemieckich na ziemię polskie.

Przemawiać będą: Poseł Stefan Sacha, redaktor „Słowa Pomorskiego”
Red. Feliks Fikus.

Wstęp wolny.

Wstęp wolny.

Von Papen

W prasie zachodnio-europejskiej i amerykańskiej już ukazały się szczegóły z okresu wielkiej wojny, rzucające światło na osobę obecnego kanclerza Rzeszy. Wiemy tedy z tych informacji, że był on wojskowym attaché ambasady niemieckiej w Waszyngtonie do końca 1915 roku, że w tym czasie organizował służbę szpiegowską na rzecz Niemiec i że w związku z ujawnieniem jego roli w całym szeregu zamachów departament stanu zażądał jego odwołania, wskutek czego w grudniu 1915 roku musi on opuścić Stany Zjednoczone.

Komisja senatu

Najciekawsze materiały, dotyczące działalności von Papena, ukazały się w roku 1919 w Waszyngtonie. Senat Stanów Zjednoczonych uchwalił w dniu 19 września 1918 roku na wniosek sen. Palmera utworzyć specjalną komisję dla zbadania knoń niemieckich i bolszewickich. Komisja pracowała w ciągu całego roku 1919. Raport jej wydany został jako druki senatu Nr. 307—439. Są to trzy tomy, liczące przeszło cztery tysiące stron druku. Raport ten otrzymali senatorowie i tylko 300 egzemplarzy przeznaczonych zostało dla wyższych urzędników Stanów Zjednoczonych.

Druki te wspominają o von Papenie w kilkudziesięciu miejscach. Z zeznań, złożonych przed komisją senatu, dowiadujemy się, że von Papen był zamieszany we wszystkich próbach zakłócenia życia publicznego w Stanach w roku 1915.

Zamachy

Między innymi dostarczył on pieniądze i dynamitu dla zniszczenia kanału wellandzkiego, następnie usilo-

wał wysadzić most kolejowy w Kanadzie. Jeden z jego agentów przyłapany został przez władze bezpieczeństwa ze znacznym ładunkiem trinitruolu, przeznaczonych dla wysadzenia w powietrze fabryki amunicji w Nowym Jorku.

„Idjotyczni Jankesi”

Czułość społeczeństwa amerykańskiego obudził list von Papena do żony, przejęty przez wywiadowców angielskich, gdzie krewki kapitan pisał o Amerykanach, nazywając ich krótko: „ci idjotyczni Jankesi”, którym radzi „trzymać język za zębami”.

Wojna bakterjologiczna

Jak stwierdza to kilkakrotnie raport komisji, tylko drobna część niszczycielskiej roboty von Papena wyszła na jaw. Jakiemi posługiwała się ona środkami, świadczy wymownie zeznanie, przytoczone na str. 1605 tomu II raportu, gdzie przedstawiciel ministerstwa sprawiedliwości Stanów opowiada, że niejaki kapitan Sternberg przybył z Niemiec w roku 1915, przywożąc ze sobą zarazkę tężca (tętnus), którymi miał zatrącać konie, przeznaczone dla wysyłania na front zachodni. Zarazki zginęły w drodze i zamiar nie doszedł do skutku tylko z tego powodu.

Obrona niewinności

Wyjeżdżając z Ameryki, von Papen skierował do dzienników amerykańskich pismo, w którym zapewnił o swojej niewinności. Władze angielskie przeprowadziły jednak ściśle rewizję jego rzeczy w porcie Falmouth. Wykryto przy nim całą tajną korespondencję, a nadto książeczkę czekową, w której wypisane były nazwiska jego agentów i tych firm, które służy-

ły interesom niemieckim w Ameryce. Wszystkie te materiały przysły do prasy prawie jednocześnie z zapewnieniami von Papena o jego niewinności.

Ucieczka z Nazaretu

Po raz drugi osoba von Papena staje się tematem publicznej dyskusji po upływie dwu i pół lat. Przydzielony do sztabu gen. Limana von Sandersa, dowodzącego wówczas w Palestynie, został on zaskoczony w dniu 20 września 1918 r. przez kawalerję angielską w Nazarecie.

Obaj z gen. Limanem ratowali się ucieczką paniczną, pozostawiając w rękę kawalerji angielskiej wszystkie swe bagaże i poufne papiery.

W świetle niemieckim

Wśród tych papierów znalazł się odpis raportu wysokiego urzędnika niemieckiego von Iglu, który obserwował w Stanach działalność von Papena, a zwłaszcza skutki jej po jego odwołaniu. Władze angielskie dostarczyły ten raport komisji senatu waszyngtońskiego. Znajdujemy go w tomie II raportu na str. 1932.

Oto tak ocenia Ekscelencja von Igel działalność von Papena:

„Karjera von Papena w Ameryce zakończyła się katastrofą. Został on oskarżony o udział w całym szeregu zamachów na fabryki amunicji, o to, że dawał pieniądze na zakupienie materiałów wybuchowych i zaprawiał do tego pozyskanych sprawców. Okazuje się nadto, że poczynił on cały szereg przygotowań całkiem dziecinnych. Każdy człowiek o zdrowym rozsądku mógł zawczasu przewidzieć, że podobne próby nie będą miały dla nas najmniejszej korzyści, a w razie wydania się sprawy narazić nas mogą na wielkie szkody.

„Do ostatnich prób należy zniszczenie kanału wellandzkiego, jakoteż zamach na most kolejowy w Kanadzie. Gdyby nawet obydwa te zamachy udały się, pozostawał cały szereg innych dróg komunikacji.

„Obydwa te zamachy zakończyły się niepowodzeniem. W tych sprawach jest to często nieuniknione i byłoby do wybaczenia. Dużo rzeczy pożytecznych dla Niemiec można by zapisać na dobro von Papena, gdyby nie popełnił on kapitalnego głupstwa, opuszczając Stany Zjednoczone.

„Pomimo zakazu posła i ostrzeżeń przyjaciół zabrał on ze sobą całe archiwum i, co gorsze, książeczkę czekową z oznaczeniem nazwisk osób, którym wypłacił pieniądze.

„Wszystko to wpadło w ręce policji angielskiej. Szereg osób zostało aresztowanych, firmy wpisane na czarną listę.

„Co gorsze, von Papen, wyjeżdżając, umieścił komunikat w prasie amerykańskiej, zapewniając o swojej niewinności”.

Mamy tedy obraz kompletny obecnego Kanclerza Rzeszy, namalowany przez własnych jego żołdaków. Jest tu wszystko: i posługiwanie się nietykalnością dyplomatyczną dla organizowania zamachów w kraju neutralnym, i używanie takich środków, jak zatrucie zarazkami chorobotwórczymi, i zapewnianie o swej niewinności w tym samym czasie, kiedy świat cały był w posiadaniu dowodów jego zbrodni.

Karjera von Papena i jego agentów miała ten skutek, że w znacznym stopniu przyczyniła się do wypowiedzenia wojny Niemcom przez prez. Wilsona. Jak dla dyplomaty i polityka, jest istotnie przygotowanie obiecu-jaka.

Kłeska żywiołowa w Rumunii

Bukareszt, 4. 6. (Tel. wł.) — Ogromne spustoszenia wyrządziły w południowo-wschodniej części kraju ostatnie deszcze i burze powodując w wielu miejscowościach wylewy rzek. Dużo domów jest uszkodzonych wskutek czego musiano je opróżnić. Padający równocześnie grad wielkości orzechów wyrządził na polach, w ogrodach i w sadach nieobliczalną wprost szkodę. W szeregu miejscowościach burza dała się tak dotkliwie mieszkańcom we znaki, że opuszczali oni gremjalnie swoje siedziby i chowali się w pobliskich kościołach.

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekolada przeciwzgorzele

znany od kilkudziesięciu lat. Prosimy więc żądać wyraźnie „Darmol” gdyż preparat ten bywa często podrabiany!

Herriot utworzył rząd

Skład osobowy nowego gabinetu francuskiego

Paryż, 4. 6. (PAT). Nowoutworzony gabinet przedstawia się następująco: Herriot — premier i min. spraw zagr., Germain Martin — finansy, Daladier — roboty publiczne, Chautemps — sprawy wewn., Paul Boncour — wojna, Painlevé — lotnictwo, Leygues — marynarka wojenna, Gardey

— rolnictwo, Berthold — emerytury, Rene Remoult — sprawiedliwość, Palmade — budżet, de Monzie — oświata publiczna, Albert Sarraut — kolonje, Dalimier — praca, Leon Meyer — marynarka handlowa, Gotard — zdrowie publiczne, Durand — handel.

Rząd opiera się na wąskiej podstawie — Niema żadnej łączności z socjalistami — W polityce zagranicznej nie należy się spodziewać niespodzianek

Paryż, 4. 6. (Tel. wł.) Nowy rząd francuski utworzony został na węższej podstawie, niż się spodziewano na podstawie wiadomości z ostatnich tygodni.

Prócz radykałów weszło do niego zaledwie kilku parlamentarzystów z innych ugrupowań. Dawna frakcja Loucheura (lewicowi radykali) posiada w gabinecie zaledwie jednego ministra (Germain Martin) i dwóch podsekretarzy stanu, pomiędzy nimi murzyna Candace jako podsekretarz dla kolonii. Partja Painlewego reprezentowana jest tylko przez swego przywódcę, a prawe skrzydło socjalistów posiada jednego przedstawiciela w osobie De Monzie.

Zwraca powszechną uwagę, że Herriot przed utworzeniem rządu nie odbył ani jednej konferencji z przywódcą socjalistów Leonem Blumem, nie wiążąc się zupełnie z socjalistami, co wśród dotychczasowych rządów lewicowych zdarza się po raz pierwszy. Uwagę zwraca również fakt, że żaden z członków lewego skrzydła radykałów nie otrzymał teki w gabinecie, za wyjątkiem Mistrera, któremu powierzono podsekretarjat stanu w min. sztuki.

Te wąskie podstawy nowego rządu nie oznaczają jego krótkotrwałości, gdyż położenie jest tego rodzaju, że stronnictwa zrezygnują niewątpliwie z taktyki partyjnej i ustosunkowują się rzeczowo do poczynañ nowego rządu.

W sprawach zagranicznych nie należy się spodziewać niespodzianek, gdyż premier Herriot otoczył się swymi współpracownikami z 1924 r. Jest więc Daladier, Chautemps, sen. René Renoult, Albert Sarraut, Dalimier, oraz jako minister wojny Paul Boncour,

Co oświadczył premier Herriot przedstawicielom prasy

Paryż, 4. 6. (Tel. wł.) Premier Herriot przyjął dziś rano przedstawicieli prasy, którym oświadczył:

„Jestem zdania, że spokój, który Francja zachowała w okresie kryzysu dalej łatwość z jaką kryzys ten rozwiązała, oraz fakt, że w ciągu jednego dnia wybrani zostali przewodniczący izby deputowanych i senatu, wreszcie, że w ciągu też jednego dnia ukonstytuowały się biura obu izb, — wywoła niewątpliwie przychylne dla Francji wrażenie w opinji całego świata. Stabilizacja Francji stanowi silny kontrast z niepokojem jaki panuje na zewnątrz”.

Swoje krótkie wywody zakończył Herriot wyrażeniem nadziei, że niebawem Francja będzie mogła otrzymać dobre wieści z zagranicy.

Parodia sprawiedliwości w Gdańsku

Gdańsk, 4. 6. (PAT.) W drugim dniu procesu przeciw redaktorowi „Gazety Gdańskiej”, oraz b. prezesowi gminy polskiej Maliszewskiemu i prezesowi towarzystwa ludowego w Pospołowie Elmanowskiemu zakończony został przewód sądowy. Odbywał się on podobnie jak poprzednio w atmosferze wielkiego napięcia i wyraźnej stronniczości na niekorzyść oskarżonych.

Prokurator żądał podwyższenia kary dla red. Cieszyńskiego z 2 na 4 mies., dla Maliszewskiego z 1 na 3 mies., a dla Elmanowskiego z 6 tyg. na 4 mies. więzienia. obrońca adw. Langowski, opierając się na danych przewodu są-

downego wykazał, że red. Cieszyński posiadał wszelkie podstawy do opublikowania artykułu w miejscowym piśmie, mającym za główne zadanie obronę interesów mniejszości polskiej. obrońcy pozostałych oskarżonych przytoczyli motywy, przemawiające za ich uniewinnieniem.

Gdańsk, 4. 6. (PAT.) O godz. 12,30 zapadł wyrok, znacznie surowszy niż w poprzedniej instancji, nawet dalej idący niż tego żądał prokurator. Red. Cieszyński skazany został na 6 mies. więzienia (poprzednio na 2 miesiące), Elmanowski na 7 mies., (dawniej 6 tyg.), Maliszewski na 4 mies. (poprzednio 1 mies.).

Katastrofalne trzęsienie ziemi w Meksyku

Londyn, 4. 6. (Tel. wł.) Meksyk nawiedziło wczoraj silne trzęsienie ziemi. Według dotychczasowych wiadomości zabite zostały 23 osoby.

Londyn, 4. 6. (Tel. wł.) Według dalszych wiadomości z Meksyku liczba zabitych przekracza 60. Z prowincji donoszą, że niektóre małe miastecz-

ka zostały prawie że doszczętnie zniszczone.

Z miejscowości Guadalajara nadchodzą wieści o 30 zabitych, z Colima na zachodnim wybrzeżu Meksyku o 17 zabitych. Liczba rannych sięga kilkuset.

Votum nieufności dla gabinetu Brauna

Berlin, 4. 6. (PAT.) Sejm pruski zakończył debatę polityczną, przy czym żaden z członków gabinetu pruskiego nie zasiadł na ławie rządowej.

W dyskusji powszechną uwagę zwracały wywody przedstawiciela na-

rodowo-socjalistycznego Lohsego, który wypowiedział się za samowystarczalnością gospodarczą i odstąpieniem od parytetu złota.

Wniosek niemiecko-narodowych o przywrócenie dawnego regulaminu ob-

OGÓLNY OBROT P. K. O. w pierwszym kwartale r. b. wyniósł przeszło 6 MILJARDÓW ZŁOTYCH

np 10 024

rad sejm, przewidującego wybór premiera pruskiego zwykłą większością, odrzucono 212 głosami przeciw 202. — Wniosek komunistów o wyrażenie votum nieufności dla Brauna uchwalono 253 głosami narodowych socjalistów, niemiecko-narodowych, ludowców i komunistów, pozostałe frakcje wstrzymały się od głosowania.

Przy głosowaniu nad wnioskiem komunistycznym, wzywającym rząd do niezwłocznego wstrzymania spłat reparacyjnych, okazało się, iż brak jest quorum, wobec czego przewodniczący odroczył obrady. Następne posiedzenie odbyć się ma w dniu 22 bm.

Potworny zbrodniarz

Nowogródek, 4. 6. (PAT.) — W dniu 29 maja niejaki Korziuk Anazy, ze wsi Krażyno, pow. wołyńskiego, wystrzelał z broni palnej pozbawił życia matkę. Matkobójca nie pozostał na jej zbrodni, lecz w podobny sposób zamordował swego szwagra, którego zwłoki ukrył w okopie. pozostałym z czasów wojny w pobliskim lesie. Po dokonaniu tych potwornych morderstw, Korziuk zbiegł. Policja wszczęła energiczne poszukiwania.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 4. 6. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy w obliczeniu ćwiercilitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127,1 f w h.); 4) pszenicy pom. 74,35 kg (126,4 f w h.); 5) jęczmienia poznań. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznań. i pom. 43,53 kg. (74,1 f w h.).

Ceny transakcyjne:
 Żyto 90 tonn par. Poznań 28,75
 Żyto 695 tonn par. Poznań 28,50
 Pszenica 60 tonn par. Poznań 29,75
 Pszenica biała 40 t. par. Poznań 30,00

Ceny orientacyjne:
 Żyto 28,50—28,75
 Usposobienie spokojne
 Pszenica 29,75—30,00
 Usposobienie spokojne
 Jęczmień 64—66 kg. 21,00—22,00
 Jęczmień 68 kg. 22,00—23,00
 Usposobienie słabe
 Owies 21,50—22,00
 Usposobienie spokojne
 Mąka żytnia 65% wł. work. 42,25—43,25
 Usposobienie spokojne
 Mąka pszenna 65% wł. work. 44,25—46,25
 Usposobienie spokojne
 Otręby żytnie 16,50—16,75
 Otręby pszenne 14,75—15,75
 Otręby pszenne (grube) 16,00—17,00
 Łubin niebieski 11,00—12,00
 Łubin żółty 13,50—14,50
 Makuch lniany 36—38% 24,00—26,00
 Makuch rzepakowy 36—38% 18,00—19,00
 Makuch słonecznik 46—48% 18,00—19,00

Ogólne usposobienie spokojne.
 Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.895 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.900 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210,25 zł., gatówka 208,50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 174,41 do 174,67 zł., gatówka 174,07 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 6. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych wykazał lekka poprawę kurs 5 proc. poz. konwers., notując 30—31 w placeniu. Poza to poszukiwano 4 proc. poz. inwest. po 83½, lecz bez oddawców. 8 proc. oblig. m. Poznania z roku 1926 i 1929 handlowano po 92 proc. w transakcjach. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. utrzymaliśmy się w kursie 8 proc. listy dol. stare, notując 56 proc. w transakcjach oraz 6 proc. listy żytnie — 13 w oddaniu, natomiast 4 proc. listy zast. konw. doznaly malej zwykly, notując 23½—24 w placeniu.

Akcje bankowe wzgl. przemyslowe bez obrotu i notowania. Poszukiwano Bank Polski po 69 bez oddawców. W obrotach nieoficjalnych handlowano 4 proc. Premj. dol. po 47½ oraz 3 proc. poz. bud. po 30—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
 5% Pożyczka konwersyjna 30—31% P.
 8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% +
 8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% +
 8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 56— +
 4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 23½—24% P.
 (Kurs w złotych)
 6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13— O.
 Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 6. 1932 r.

	trans.	sprzed.	kup
Holandja	361,50	362,40	360,60
Londyn	32,95	33,11	32,79
Nowy Jork			
czek	8,90	8,92	8,88
Nowy Jork			
kabel	8,904	8,924	8,884
Paryż	35,14	35,23	35,05
Szwajcaria	174,45	174,88	174,02
Włochy	45,73	45,96	45,50
Berlin	211,30		

Tendencja przeważnie utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje:
 3% poz. bud. 34,00
 4% poz. inw. 88,50
 4% poz. dolarowa 47,50 47,75
 7% poz. stabil. 46,75 45,75
 10% poz. kolejowa 100,00
 Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:
 Bank Polski 0,00—70,00
 Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 4. 6. 1932 r.
 Pszenica march. 75—76 kg. 263,00—265,00
 Tendencja spokojna.
 Żyto march. 72—73 kg. 195,00—197,00
 Tendencja cicha.
 Żyto rosyjskie cif Berlin
 kup. i sp. 195,00
 Tendencja cicha.
 Jęczmień pastewny i przemysłowy 175,00—182,00
 Tendencja spokojna.
 Owies march. 162,00—165,00
 Tendencja spokojna.
 Mąka pszenna 32,00—35,75
 Tendencja cicha.
 Mąka żytnia 70% 25,75—27,75
 Tendencja spokojna.
 Otręby pszenne 10,75—11,25
 Tendencja spokojna.
 Otręby żytnie 9,70—10,20
 Tendencja utrzymana.
 Groch Victoria 17,00—23,00
 Groch drobny jadalny 21,00—24,00
 Groch pastewny 15,00—17,00
 Peluska 16,00—18,00
 Bób 15,00—17,00
 Wyka 16,00—18,00
 Łubin niebieski 10,00—11,50
 Łubin żółty 14,00—15,50
 Kuchy lniane 37% 10,50—10,60
 Kuchy z orzecha ziemnego 10,80—11,00
 Kuchy mielone (mączka) 10,80—11,00
 Wytłoki suche paryt. Berlin 8,80
 Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 10,40
 Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 11,20
 Ogólna tendencja spokojna.

Giełdy zbożowo-towarowe

Kraków, 3 czerwca. Pszenica dw. czerwona 29,75 — 30, jęczmień na krupy stand. 21 — 21,50, łubin żółty do siewu 20 do 22, siano słodkie 13 — 14,50, słoma długa 8,50 — 9, mąka żytnia okr. krak. 65 proc. 45 — 45,50, okr. poznań. 65 proc. 45,50 — 46, kasza jaglana fabryczna 45 — 47. Tendencja spokojna, dowozy małe.

Warszawa, 3 czerwca. Żyto 30 do 31½, pszenica jednolita 31 — 31½, pszenica zbierana 31 — 32, owies jednolity 25,50 do 26,50, owies zbierany 23,50 — 24, jęczmień na kaszę 22,50 — 23, otręby pszenne schale 15 — 15,50, średnie 14,75 — 15,25. Ogólny obrót 1856 tonn, w tem żyta 1110. Usposobienie spokojne.

Lwów, 3 czerwca. (Podwołoczyska): Na giełdzie transakcje w pszenicy, życie, jęczmieniu i mące po cenach w ramach notowań. Naogół sytuacja bez zmiany. Tendencja utrzymana, usposobienie spokojne. Pszenica krajowa dworska 28,50 — 29,50, ceny rynkowe 28 — 29, pszenica krajowa zbiorowa 26 — 27,50, żyto jednolite 26,50 do 27, żyto zbiorowe 26 — 26,25, jęczmień przemysłowy 15,50 — 16. Mąka pszenna 65½ 45 — 46.

Gdańsk, 3 czerwca. Pszenica 128 f. czerwona 16,70, żyto eksportowe 16,65, jęczmień średniej kat. 13,25 — 13,50, pastewny 12,75 — 13, groch Wiktorja 15 — 18, zielony 21 — 26, otręby żytnie i pszenne 9,80. Tendencja dla jęczmienia spokojna, dla pastewnych brak zbytu.

Polski lot nad Atlantykiem

Stanisław Hausner wystartował w piątek o godz. 14.46 z Nowego Jorku — Zamierza lecieć prosto do Warszawy

Nowy Jork, 4. 6. (PAT). Lotnik polski Hausner odleciał wprost do Warszawy, startując świetnie przy pomyślnym wietrze zachodnim. Samolot polskiego i drugi samolot wojenny odprowadziły Hausnera na przestrzeni 300 km.

Odprowadzający oświadczyli, iż Hausner szybuje na wysokości 300 mtr. z szybkością przeszło 100 km na godz. w pomyślnych warunkach. Leci on sam na samolocie „Bellonca”. Wrazie, gdyby zabrakło paliwa, zatrzyma się w Londynie albo Paryżu.

Hausner urodził się w Warszawie w 1900 r. Nauczył się pilotowania przed pięć laty. Przed trzema laty odbył samotnie lot z Nowego Jorku do Honduras. Jest on ekspertem mechanikiem i

Samolot widziano nad Nową Szkocją — Warunki atmosferyczne nad Oceanem — Przepuszczalna zmiana trasy

Londyn, 4. 6. (PAT). Na podstawie depeszy, wysłanej ze Stanów Zjed. o godz. 8.44 według czasu amerykańskiego (czyli o godz. 1.44 nad ranem według czasu europejskiego) w Sidney w Nowej Szkocji (wyspie, położonej blisko brzegów Nowej Funlandji), zauważono jednopłatowiec, przypuszczalnie Hausnera, lecący w kierunku Atlantyku.

Nestety depesza nie wskazuje godziny, o której Hausner przeleciał nad Nową Szkocją w kierunku Europy. Fakt jednak, że widziano go tam wskazuje na to, iż z Linden nie skierował się on od razu na zachód, lecz na północny wschód.

Według informacyj, otrzymanych dziś przez korespondenta P. A. T. w min. lotnictwa w Londynie, warunki atmosferyczne w zachodniej części At-

pracował w wytwórni filmowej braci Wernerów.

Tutejsze koła lotnicze zapatrują się sceptycznie na przedsięwzięcie Hausnera. Lotnik spodziewa się przybyć do Warszawy w ciągu 40 godzin. Wystartował on o godz. 14.46 według czasu europejskiego.

Londyn, 4. 6. (PAT). Do godz. 12 o północy nie otrzymano żadnej wiadomości o Hausnerze. Ponieważ od chwili jego odlotu minęło przeszło 9 godzin, można uważać za pewnik, że tym razem Hausner nie zawróci. O północy znajdować on się musiał w połowie drogi nad Atlantykiem.

Wrazie pomyślnego przelotu można się spodziewać wiadomości o nim w Londynie między godz. 6 a 7 rano, wówczas już bowiem Hausner może być widziany nad brzegami Irlandji.

lantyku przedstawiają się raczej ciężko dla lotu z powodu wiatru południowo-wschodni, silnego zachmurzenia i częstych deszczów. Natomiast we wschodniej części i środkowej Atlantyku wieją wiatry północno-wschodnie, zachmurzenie jest mniejsze i okoliczności są bardziej sprzyjające. W min. lotnictwa przypuszczają, że trudnej części Atlantyku oraz wiatry południowo-wschodnie mogły zmusić Hausnera do skierowania swego lotu bardziej na południe, niż tego pragnął, wobec czego prawdopodobnie kieruje się raczej na wybrzeża francuskie, lub nawet hiszpańskie a nie na Irlandję.

Londyn, 4. 6. (PAT). Do godz. 7.45 nie otrzymano żadnej wiadomości o przylocie Hausnera do Irlandji.

Proces przeciwko Kotlińskiemu, Mikulskiemu i towarzyszom

Dzień trzynasty

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, 3 czerwca.

Początek rozprawy dzisiejszej opóźnia się z powodu niedostawienia na czas świadka inż. Ruszczewskiego. Telefon z więzieniem w Warszawie informuje, że wyjechał wczoraj wieczorem o godz. 7-mej. Nieprzybycie rannym pościągami warszawskim tłumaczy się tem, że eskortujący świadka nie wiedział o tem, iż nie wolno aresztantów przewozić przez teren wolnego miasta. Tak było istotnie. O godz. 11 zjawia się policjant z inż. Ruszczewskim i raportuje, że wiózł go drogą okólną, nową magistralą węglową.

Czekanie na inż. Ruszczewskiego wypełniło rozpoczęcie przesłuchiwanie świadka Jana Gronka, naczelnika urzędu pocztowego Gdynia 1. Po przyjeździe inż. Ruszczewskiego przesłuchiwanie to odroczone.

Jan Gronek prowadził księgi kasowe przy budowie gdyńskiej. Zeznaje, że w połowie sierpnia 1927 otrzymał z ministerstwa poczt i telegrafów sumę 100,000 zł i polecenie wypłacania pieniędzy na robociznę, materiały i koszty administracyjne. Gdy przyjechał inż. Ruszczewski z Warszawy i zapytał go się, czy będzie prowadził księgi kasowe, odpowiedział „tak”. Dalsze pieniądze otrzymywał z trojakiego źródła: z dyrekcji bydgoskiej, z ministerstwa i z kredytów miesięcznych. Prowadził dwie księgi kasowe: główną i kontową; sposobem pocztowym, prostym. Wyplaty skutecznie tylko na zlecenie kierownika budowy; najpierw na zlecenie inż. Ruszczewskiego, później inż. Granowskiego.

Przew.: — Kiedy pan poznał Ruszczewskiego z Mikulskim?

Świadek: — Po kupnie placu, przed rozpoczęciem budowy, Ruszczewski zatelefonował z Warszawy, że chce mieć firmę, która mogłaby dostarczyć szuter. Przypomniał mi się Mikulski, posiadający zwirownię, i jego podał. Gdy przyjechał inż. Ruszczewski poznałem go z panem inżynierem Mikulskim. W kilka dni później odbyły się pierwsze przetargi na roboty ziemne. Byłem świadkiem otwarcia ofert. Po otwarciu ofert inż. Ruszczewski oświadczył, że bierze je do Warszawy, gdzie ministerstwo wyda decyzję. W ten sam sposób odbyły się przetargi na żelbetony. Byłem przy otwarciu ofert, które inż. Ruszczewski zabrał potem do Warszawy.

Przew.: — Jaką pensję pobierał pan za prowadzenie ksiąg?

Świadek: — Inż. Ruszczewski oświadczył, że będę dostawał ustawowy dodatek 500 zł miesięcznie. Wypłacałem sobie z kasy. Później Ruszczewski telefonował mi z Warszawy, że ministerstwo przyznało ten dodatek, ale są jeszcze formalności.

Przew.: — W liście płac figurowała ta suma?

Świadek: — To był inny kredyt, budowlany. Suma ta nie przechodziła przez listy płac. Nie kwitowałem odbioru; inż. Ruszczewski sam wystawił kwit. „Ponieważ nie przeszło to przez wszystkie instancje” — mówił — „więc biore to na siebie”. Po ustąpieniu inż. Ruszczewskiego ministerstwo przyznało mi 300 zł miesięcznie. Przepuszczam, że te 500 zł inż. Ruszczewski płacił mi z własnej kieszeni.

Na pytania sędziego Pałędzkiego świadek odpowiada, że jest urzędnikiem od 23 lat, że pochodzi z Małopolski i, że na dodatkową pracę urzędnik musi mieć zezwolenie władzy zwierzchniej. W zakresie księgowości inż. Ruszczewski był jego przełożonym. Na jedno z dalszych pytań oświadcza, że Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy, pismem z dnia 24 maja r. b., podpisaniem w zastępstwie prezesa przez kier. oddz. Duszyńskiego, zwolniła go z tajemnicy służbowej w sprawach księgowości, ale zakazała zeznawać co do „spraw organizacyjnych i innych”. Sędziowie starają się dowiedzieć, co są to za sprawy „inne”, ale świadek nie umie dać odpowiedzi.

Przewodniczący Heidrich (ironicznie): — Dyrekcja dąży do wyjaśnienia sprawy. My się postaramy o zwolnienie pana z tej tajemnicy, — poczem poleca sekretarzowi zrobić odpowiednią wzmiankę w protokole i odczytuje pismo bydgoskiej dyrekcji.

Sędzia Pałędzki: — Pan zaksięgował akredytywę B. G. K. na 55,000 zł?

Świadek: — Gdy otrzymałem pierwsze 100,000 zł, inż. Ruszczewski powiedział, że zamówił materiały (cement i żelazo) i trzeba pieniądze posłać do Warszawy. Ponieważ przesyłka takiej sumy pieniędzy kosztuje dużo pieniędzy i nie było na ten cel kredytów, więc poradziłem wziąć akredytywę z banku. — Pokwitowanie tej kwoty otrzymałem z firmy Machajski i Mikulski.

Teraz następuje nadzwyczaj charak-

Wzywamy wszystkich naszych członków, oraz szerokie rzesze sympatyków do masowego przybycia na

Wiec Manifestacyjny

organizowany przez Obóz Wielkiej Polski w sprawie prowokacji niemieckich w stosunku do Polski. Wiec ten odbędzie się w niedzielę, 5 b. m., o godz. 12-tej w sali kina „Apollo” (ul. Ratajczaka lub Piekary).

Zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań

terystyczna rozmowa biegłego Małoty ze świadkiem.

Biegły dyr. Małota: — Kiedy pan zaprowadził księgi kasowe?

Świadek: — Zaraz po otrzymaniu 100,000 zł, w sierpniu 1927.

Biegły: — Czy wypłacając te 55,000 zł wiedział pan, że to na materiały?

Świadek: — Tak.

Biegły: — A dlaczego pan tą sumą w dniu 19 sierpnia obciążył firmę Mikulski i Machajski? Przecież firma ta jeszcze nie istniała, a roboty żelbetowe wzięła ta firma „z przetargu” dopiero 2 września?

Świadek: — Zaraz, zaraz. Firma powstała za kilka dni. Tu się może niezgadza, ale inż. Ruszczewski był pod względem kasy moim przełożonym i dał mi zlecenie.

Biegły: — Czy wszystkie pozycje pan księgował?

Świadek: — Naturalnie.

Biegły: — Pozwolę sobie zwrócić uwagę, że są pozycje nieksięgowane. W końcu roku 1927 wykazuje pan stan 70,000 zł, z tego w banku 30,000. Powinien pan mieć w kasie 40,000 zł. Tymczasem w styczniu nie płaci pan gotówką, tylko wydaje pan na bank czek na drobne sumy. Tego się nie robi, gdy się ma pieniądze w kasie, bo pieniądze w banku są dobrze przechowane i oprocentowują się.

Świadek: — Inż. Ruszczewski często potrzebował nagle pieniędzy i musiałem mieć w kasie do jego dyspozycji. W kasie miałem z końcem 1927 dwa kwity po 15,000, które leżały jako gotówka.

Biegły: — Czy pan notował w księżce kasowej wszystko chronologicznie?

Świadek: — Tak.

Biegły: — Czy to możliwe, że w dniu 2 września 1927 wydatkował pan 12,000 zł, a księgował pan dopiero z końcem tego miesiąca?

Świadek tłumaczy się znowu, że był tylko wykonawcą zleceń inż. Ruszczewskiego.

Biegły Małota pyta w dalszym ciągu: — Pan powiedział, że książki kasowe, które pan prowadził badały „cztery, czy pięć” razy komisje z ministerstwa i panowie z „rachuby”. Dlaczego w książkach niema żadnego śladu tych rewizyj?

Tutaj świadek Gronek przez chwilę milczy, poczem oświadcza, niezbyt jasno, że adnotacje rewizyj w księgach kasowych są sprzeczne z regulaminem N. I. K. P. (?). Co do tego, że brak oryginału książki kontowej odpowiada, że jest tylko odpis, za wiarygodność którego może przysięgać on i urzędniczka p. Jaszczewska. Oryginał książki kontowej zabrał miał p. Granowski i książka zginęła w ministerstwie (?). Na temat, po co sporządzano odpis oryginału książki kontowej, nie wiedząc naprzód o tem, że „zginie” w ministerstwie — świadkowi pytań nie zadano. Naczelnik świadek Gronek oświadcza jeszcze, że wszystkie kwoty, które wypłacił, są „święte i wpisane”, poczem dodaje, że Mikulski badał często jego księgę, czy wszystko się zgadza (?).

Odpis książki kontowej, prowadzonej przez naczelnika Gronka, zawiera ciekawe pozycje. Dowiadujemy się z niej, że inż. Ruszczewski pobierał miesięcznie za kierownictwo 3,000 złotych. Ogółem wziął z tego tytułu 36,000, nawet za miesiące marzec—sierpień 1928, kiedy kierownikiem już nie był. Oprócz tego wziął za plany 2,500 zł i za „podróże” 5,269 zł. Inż. Granowski brał miesięcznie 1,500, a oprócz tego, przez dwa miesiące drugie tyle za „pracę nocną”. Przy podróżach Ruszczewskiego nie ma oczywiście żadnych wyliczeń. Poza tem w tej księżce, którą warto ogłosić drukiem, są pozycje zgóra po 1,000 na śniadania w gdyńskiej restauracji dworcowej. „Śniadania” te są zaksięgowane na „koszty handlowe”.

Mimo ogólnego zaciekania dalszemi zeznaniami naczelnika Gronka, musi on ustąpić inż. Ruszczewskiemu, który w międzyczasie przybył z Warszawy. (Dalszy ciąg rozprawy z dnia 3 b. m. w jutrzejszym wydaniu porannym).

FOB.

Sen. dr. Bol. Motz w sprawie pożyczki kolejowej

Od p. dr. Bolesława Motza, senatora Klubu Ludowego, mieszkającego stale w Paryżu, otrzymujemy następujące oświadczenie:

Szanowny Panie Redaktorze!

Jakiś oszczerca, mający jakoby „dokładne wiadomości”, stawia mi zarzut w „Gazecie Polskiej” z dnia 29 maja r. b., że prowadzę wśród lewicy francuskiej, obejmującej władzę, akcję, mającą na celu „uniemożliwienie drugiej transzy pożyczki kolejowej, o co rząd zabiega” i żąda odemnie publicznej odpowiedzi. Ublizaloby mojej godności, odpowiadać podobnym osobistościom, sądzę jednak, że nie będzie zbyt cennym zakomunikowanie ludziom uczciwym, że rzecz miała się odmiennie.

Istotnie, jak ja, tak też i moi towarzysze partyjni, jesteśmy bardzo często zapytywani przez parlamentarzystów francuskich, jak zapatrujemy się na sprawę tej pożyczki. Odpowiadaliśmy stale: „Sprawa pożyczki nie zajmuje mi się; zaznaczymy jednak, że poza wszystkimi innymi względami wypłacenie przez kapitalistów francuskich drugiej transzy pożyczki kolejowej jest ważnym w chwili obecnej z punktu na panujące bezrobocie, gdyż zapewni ona na jakiś czas zajęcie przy robotach kolejowych kilku tysiącom osób”.

Zniechęciwszy do Polski swoją wewnętrzną i zagraniczną polityką nie tylko lewicowy, lecz i prawicowy odłam społeczeństwa francuskiego, obecni wielkorządcy polscy szukają, na kogo by zrzucić odpowiedzialność za swe niepowodzenia na terenie międzynarodowym. Nielatwo będzie nieszczęśliwym ich następcom naprawić chociaż częściowo to, co zostało zaprzepaszczone przez ostatnich sześć lat.

Prosząc uprzejmie i inne pisma o zamieszczenie tych kilku słów, nadmieniam, że paryski korespondent P. T. A. już w zeszłym tygodniu znalazł nasze stanowisko w tej sprawie.

Z wysokim szacunkiem
Dr. Bolesław Motz, senator R. P.
Paryż, dnia 31 maja 1932 r.

Samolot spadł na dach

Berlin, 4. 6. (Tel. wł.) Niezwykła katastrofa lotnicza zdarzyła się na lotnisku berlińskim w Johannisthal.

Samolot sportowy pilotowany przez samego konstruktora spadł w chwili po starcie na dach laboratorium sąsiednich zakładów chemicznych. Część aparatu przebiła dach, przyczem motor wpadł na stół, przy którym pracowało kilka robotnic. Jedna z nich została zabita, a cztery odniosły ciężkie obrażenia a kilka innych jest kontuzjowanych.

Pilot konstruktor Gabriel odniósł tylko lżejsze obrażenia i po nałożeniu opatrunków doraźnych mógł opuścić klinikę.

Przedstawiciela

ustosunkowanego na Poznańskie poszukuje fabryka elektrotechniczna. Oferty z referencjami do Międzynarodowego Biura Ogłoszeń, Warszawa, Senatorska 29 pod „Elektrotechnika”. n.w 11 007

Obóz Wielkiej Polski Kobiet

W czwartek, dnia 9-go czerwca, o godz. 20-tej, odbędzie się w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65, w podwórzu prawo

Zebranie organizacyjne pierwszej placówki żeńskiej w Poznaniu

Na zebranie zapraszamy panie, sympatyzujące z Obozem Wielkiej Polski

Wydział Okręgowy Kobiet O. W. P. na Okręg Poznański.

Odezwa

W 15-tą rocznicę powstania armji polskiej we Francji przystępuje Związek Hallerczyków w Polsce i Stowarzyszenie Weteranów Armji Polskiej oraz Sokolstwo Polskie w Ameryce do publicznej zbiórki na rzecz budowy pomnika i urządzenia cmentarza żołnierzy polskich, poległych na polach Francji w walkach o wolność naszego Narodu. Pomnik, jako dowód naszej wdzięczności, ma stanąć na cmentarzu w miejscowości Auberive koło St. Hilaire le Grand pod Reims.

Jako naczelny wódz tej armji, apeluję do całego społeczeństwa polskiego w kraju i w Ameryce o poparcie rozpoczętej akcji.

Spełnijmy nasz wobec nich święty obowiązek, nie zostawiajmy bohater- skiej ofiary w zapomnieniu. Niechaj na obcej ziemi powstanie widomy znak czyny orężnego Polaków w wielkiej wojnie.

Wśród całego szeregu cmentarzy innych narodów, które wobec swych żołnierzy spełniły już swój obowiązek, nasz cmentarz pozostaje w zaniedban- niu. Tego zaniedbania nikt z obcych nie jest w stanie zrozumieć.

Spełnienie obowiązku wdzięczności i pamięci jest kwestją naszej dumy i honoru narodowego. Żołnierz polski walczył o naszą wolność. Uczcijmy go 15-tą rocznicę chwaly oręża polskiego na polach Francji.

(—) Józef Haller,
gen. broni w st. sp.

Rodacy!

Krew polskich bohaterów, poleg- łych na polach Francji w czasie wiel- kiej wojny, przyczyniła się do zmar- twychwstania Polski. Nie na darmo poszły ofiary ochotników polskich Błę- kitnej Armji we Francji!

Przeszło trzy tysiące Polaków zło- żyło ofiarę życia na obcej ziemi, zdała od ojczyzny. Groby ich rozproszone są w kilkudziesięciu miejscowościach Francji. Nie możemy pozwolić, by zanik wszelki ślad bohaterskiej ofiary najlepszych synów Polski. Musimy sprowadzić ich szczątki, na jeden cmentarz polski!

Wszystkie narody sprzymierzone mają już własne cmentarze we Fran- cji. Marmur i granit przypomina wszystkim udział Belgów, Anglików, Kanadyjczyków, Amerykanów, Wło- chów, Portugalczyków, Czechów. Je- dynie brak polskiego cmentarza.

Rodacy!

Pamięć o wielkich bohaterskich- ofiarach, poległych na gościnnej ziemi francuskiej, musi przetrwać po- kolenia. Na cmentarzu w Auberive ko- ło St. Hilaire le Grand pod Reims mu- si stanąć pomnik, który na wieki świadczyć będzie o naszej czci i wdzięczności dla tych, co padli na krwawych polach walk z okrzykiem „To dla Polski”!

Niech więc głos apelu naczelnego wodza armji błękitnej oraz komitetu budowy pomnika i uporządkowania cmentarza dojdzie do najdalszych za- kątków Polski. Niech zabrmi gło- śnym echem i wśród wychodźstwa pol- skiego w Stanach Zjednoczonych. Niech każdy złoży choć groszowy da- tek. A stanie potężny i wiekopomny znak wdzięczności na cmentarzu boha- terskich żołnierzy polskich we Fran- cji!

Będzie to najgodniejszy sposób uczczenia ich ofiary w 15-tą rocznicę walk na polach Szampanji.

Rozsprzedaż cegiełek odbywać się będzie od 1 czerwca do 31 sierpnia 1932 r. Kupcie chociaż jedną cegielkę za 1,00 zł lub za 50 groszy. Spełnijcie swój obowiązek i spłaćcie choć w czę- ści dług obywatelski wobec poległych. Dopomóżcie nam do zrealizowania rozpoczętego dzieła.

Prezesi honorowi i protektorzy komitetu:

Ignacy Jan Paderewski.
Józef Haller, generał broni.

Główny komitet wykonawczy:

Por. rez. St. Pałaszewski, prezes; J. Czuba, sekretarz, mjr. rez. W. Giżycki, ks. dziekan J. Jaworski, Wł. Kowalski, I. Modelski, plk. em. dr. St. Marciniak, kpt. rez. J. Sierociński, por. rez. J. Szwiec, del. Stow. Weter. Armji Pol- skiej w Ameryce, L. Witkowski, skarbnik, mjr. em. Stef. Zabłocki.

Mały przyczynek do przemówienia p. Sławka o „zwartości“ B. B.

„Przełom“, organ „ideowego“ rady- kalizmu „sanacyjnego“ w przedostat- nim swym numerze wychwalał „naj- szacowniejsze hasło, rzucone przez żoł- nierzy-rewolucjonistów z r. 1926“, a mianowicie „radosną twórczość“, w ostatnim zaś numerze napisał: „Nie- ma miejsca na żadną twórczość, tem- bardziej radosną. Stwierdzamy sta- nowczo, że radosna twórczość idzie po- linij najmniejszego oporu — rujno- wania bezbronnych: nieskartelizowa- nego przemysłu, handlu, rzemiosła, chłopa, robotnika — zresztą wszyst- kich“.

Pułkownikowskiej zaś „Gazecie Polskiej“ „Przełom“ takiej udzielił ra- dy: „Ale, czy nie zechciałaby od czasu do czasu przestać się bawić w święte- go Jerzego, uganiającego się z włócz- nią za smokami i czy nie zabawiłaby się w gospodynię: wziąć trzepaczkę i zapolować na gryzonie radosnej twó- rczości, podgryzające Polskę“.

Organ znów B. B. S. czyli P. P. S. dawn. Frakcji Rewolucyjnej p. Jawo- rowskiego ogłasza odezwę warszaw- skiego wydziału kobiecego tej organi- zacji, która się kończy apelem: „Wzy- wamy do walki w ustrojem kapitali- stycznym o niepodległą polską repu- blikę socjalistyczną! Precz z zamacha- mi na demokrację! Precz z faszyz- mem! Niech żyje Polska Socjalistycz- na! Niech żyje P. P. S. dawn. Frakcja Rewolucyjna!”

Tyle odezwa. Dziwnie wygląda ta — „zwartość“ B. B.

„Strzeleckie“ — „żarty“

Szamotoły. Na drodze z Sza- motuła do Przyborówka, jadący drab- niastym wozem oddział „Strzelca“ u- zbrojony w karabiny zaczęli podaża- jącego na rowerze p. Szwargota. „Strzelcy“ wymierzili karabiny do p. Szwargota, a ten z zdziwieniem zapytał o co im chodzi. Jak się okazało, był to tylko — niewinny „żart“ ze strony „strzelców“.

Drugi, nieco odmiennego pokroju „żart“ wydarzył się po poświęceniu 7- kilometrywej szosy. Po akcie otwar- cia udano się na śniadanie do Otoro- wa. Również i szoferzy poszli na posi- lek, zostawiając auta.

W międzyczasie nadjechała samo- chodem ciężarowym gromada „strzel- ców“, a ponieważ zbrakło im benzyny — beceremonjalnie wypuścili ją ze stojących aut, przelewając do swojego zbiornika.

Typowo „strzeleckie“ — „żarty“!

Ś. p. Anna z Poturalskich Jaroszowa

Dzisiaj w godzinach przedpołudnio- wych została złożona do grobu na cmen- tarzu parafjalnym św. Wojciecha obok męża swego ś. p. Stefana ś. p. Anna z Poturalskich Jaroszowa. Zmarła była niewiastą mężną w całym tego słowa szlachetnym zrozumieniu. Mąż jej był nauczycielem w okresie największego napięcia ształu germanizacyjnego, kiedy władze szkolne nie uznawały nawet za- cisza rodzinnego, ale z całą brutalnością sięgały zachłannie po rodzinę, zależne- go od państwa, urzędnika. A liczne by- ło grono dzieci, które wychowywali w zasadach narodowych i katolickich ś. p. Stefanostwo Jaroszowie. Bezwzględnie i twardo stanęła ś. p. Zmarła na progu domu i nie dopuściła ducha rozkładu narodowego i religijnego do swej gro- madki. Równowagę, spokój, męstwo i niezłomność charakteru czerpała ś. p. Anna wtedy jak zawsze z szczerzej, głę- bokiej, mądrej pobożności.

Piękny dał jej Pan Bóg wieczór ży- cia. W pełni władz fizycznych i umy- słowych niemal do samego końca żyła otoczona wieńcem dzieci i szacunkiem przyjaciół.

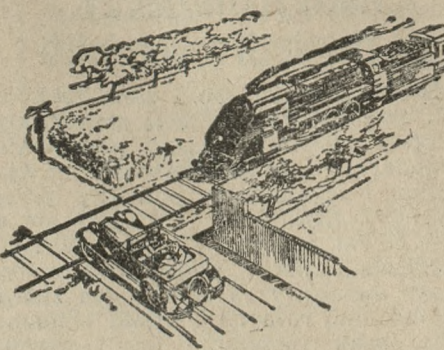
Syn ś. p. Zmarłej, znany w całym kraju organizator katolickiego ruchu młodzieży, obecnie dyrektor archiw. In- stytutu Akcji Katol. ks. kan. L. Jarosz odprawił dzisiaj w kościele św. Wojcie- cha nabożeństwo żałobne, w którym m. in. wziął udział ks. Biskup Dymek i od- prowadził w licznej gronie księży zwłoki ś. p. swej matki na miejsce wiecznego spoczynku.

Smutkiem dotkniętej rodzinie prze- słałyśmy wyrazy współczucia.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

W Pan dr. Wł. P. Dziękujemy. U- wagi słuszne, ale nie ogłosimy ich, bo nie myślimy reagować na nową łobu- zerkę „Aziennikowa“.

Grafologia dla automobilistów

Jest Pan przytomny?

Czy w tej sytuacji uczyniłby Pan bez na- myśłu jedyne właściwe, dając pełny gaz? Jeżeli tak, jest Pan z pewnością przytomny.

Grafologia da Panu możność łatwego i bez- piecznego przekonania się o swej przytom- ności umysłu. W tym celu zechce Pan porównać swoje pismo z niżej reproduk- owanym charakterem pisma pewnego auto- mobilisty, znanego z niezwyklej przytom- ności umysłu.

zapamiętajcie Wł. P. P. S. dawn. Frakcja Rewolucyjna! Niech żyje P. P. S. dawn. Frakcja Rewolucyjna!

zakomunikować, to moje zdanie jest

gólnie cenimy dla automobilistów jest

przytomności umysłu, lecz niestety

ważną jest dla niego bezwzględnie

nierzawodność pojazdu. Przed każdą

droższą jazdą przeglądam dokładnie

nie swój wóz, lecz czy by hamulce

i opony były w stanie minimum

wymagać. Każde pojed. własciwe zna-

nowanie. Jedynym jedynym raz w

tem razie motocykl i inne pojazdy.

lecz nie uczynię tego nigdy wi-

cej.

Car... ..

Znaczny nacisk, miejscami przybierający jeszcze na siłę, połączony z uwagi godną szybkością pisma, świadczą o zdolności prze- prowadzania z niezmordowaną energią de- cyzji powziętych w okamgnieniu. Tem- samem rozporządza piszący dwoma podsta- wowymi warunkami przytomności umysłu. Z uderzającej ciągłości pisma wynika, że momentalne decyzje zawsze dostosowane są do wymagań chwili, przyczem autor — za- wdzielając wrodzonej zdolności szybkiego przewidywania — błyskawicznie ogarnia sy- tuację. Nietylko niemal każde słowo napi- sane jest jednym pociągnięciem, lecz również i niektóre litery zlewają się ze swymi znakami (s, e, a). Na wspomnianą już zdolność natychmiastowego dostosowania się do nie- spodzianego wytworzonych sytuacji wskazują również różnorodne kształty pewnych liter, czego przykładem np. trzy litery „t“ w trze- cim wierszu, którym stosownie do potrzeby i łączności z innymi literami nadano roz- maite kształty. Człowiek w ten sposób pi- szący potrafi ocenić sytuację jednym spoj- rzeniem i naczas bez długiego namysłu zde- cydować się na stosowne zachowanie, opa- nowując niebezpieczeństwo momentalną de- cyzją i błyskawicznym działaniem.

Przytomność umysłu stanowi dla automo- bilisty dużo — jednakże nie wszystko. Co warta zdolność nawet momentalnej decyzji, gdy naprzykład podczas jazdy z chyżością 80—100 km/godz. złamie się stworzeń reso- rowy i pojazd się wywróci.

„Bezpieczeństwo przede wszystkim!“ Hasło to staje się popularniejszym z dnia na dzień i tej właśnie okoliczności zawdzięczamy nasze nadzwyczajne sukcesy w sprzedaży na całym świecie. Sprzedajemy bowiem „bez- pieczeństwo!“ Sprzedając Mobiloil t. zn. właściwe smarowanie, przyczyniamy się wydatnie do zwiększenia bezpieczeństwa w eksploatacji wszelkiego rodzaju pojazdów mechanicznych. Potwierdzają to ponad wszelką wątpliwość niezliczone badania naukowe.

Mobiloil

Vacuum Oil Company S. A.

Zbrodniczy napad rewolwerowy „strzelca“

Ciężkie poranienie córki poważnego obywatela w Sierakowicach

Pelpliński „Pielgrzym“ donosi z Sierakowic (pow. kartuski):

Całe Sierakowice i okolica żyją pod wrażeniem strasznej zbrodni, której dokonano tu w tych dniach. Około godz. 10 wieczorem, wtargnął niespodziewanie do domu powszechnie po- ważanego mistrza piekarskiego, p. Gierszewskiego, nauczyciel ze Skrze- szewa II, nazwiskiem Moś i oddał do córki tegoż kupca, Heleny, dwa strzały z browninga, raniąc ją niebezpiecznie w głowę.

Gdy znajdujący się w sąsiednim po- koju ojciec rzucił się córce na pomoc, zbrodniarz i do niego usiłował strzelić. Na szczęście browning się zaciął. Na odgłos strzałów przybiegli do pomocy inni, wobec czego zbrodniarz, ostrze- liwując się, uciekł. Później stawił się sam na policji.

Ofiarę zbrodni w stanie ciężkim musiano przewieźć do Gdańska dla do- dokonania operacji.

Zaznaczyć wypada, że sprawca tej zbrodni jest znanym na tutejszym gruncie członkiem „Strzelca“ i człon- kiem „sanacyjnego“ związku nauczy- cielskiego „Ognisko“. Osobnik ten o zbrodniczych popędach prześladował pannę Gierszewską swoją znajomością. Gdy ta zaczęła go unikać, usiłował ją zabić. Jest rzeczą niesłychaną, że o- sobnik o takich zbrodniczych instyn- tach może być nauczycielem i wycho- wawcą. Został on przysłany do Siera- kowic, aby dokonywać na „zawszawio- nych Kaszubach“, jak nas nazwano, wychowania „państwowego“. Piękny pożytek będzie miało państwo polskie z takiego wychowawcy!

Obóz Wielkiej Polski

Obwód I. (plac. Śródmieście)

Dzisiaj o godzinie 19.30 punktualnie w sali Stronnictwa Narodowego

ZBIÓRKA KONTROLNA

wszystkich członków tegoż obwodu.

KIEROWNICTWO OBWODU I.

Echa sprawy dr. Huberta

W sądzie grodzkim toczył się dziś proces z oskarżenia prywatnego dr. Hu- berta przeciwko odpowiedzialnemu re- daktorowi „Nowego Kurjera“, p. Kania- stemu.

Proces powstał na skutek dwóch ar- tykułów, jakie ukazały się w „Nowym Kurjerze“ w dniach 7 i 8 listopada ub. r. p. t. „Wydział wojewódzki zażądał us- tąpienia dr. J. Huberta“ i „Dr. Hubert

sędzią dyscyplinarnym“. Dr. Hubert poczuł się treścią tych artykułów znie- ważony i wniósł skargę karno - prywat- ną przeciwko redaktorowi odpowie- dzialnemu „Nowego Kurjera“ p. Kania- stemu. Sprawa oparła się o sąd grodzki, przyczem po przesłuchaniu świad- ków wyznaczono na dzień dzisiejszy w południe termin publikacyjny.

Sędzia p. Paszkiewicz uznał red. Ka- niastego winnym zniewagi i zasądził go, za oba wypadki, po 500 zł grzywny. (z)

Stronnictwo Narodowe

Kolo w Chartowie

Zebrań miesięczne odbędzie się w niedzielę o godz. 16-tej w zwykłym lokalu zebrań. Referat wygłosi p. Łamaszewski.

O liczny udział proszę

ZARZĄD.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ruch spółdzielczy na ziemiach zachodnich

Historja gospodarcza ziem zachodnich dowodzi, że ziemie te przeżywały podobne do dzisiejszego przesilenia gospodarcze, lecz zawsze własnym wysiłkiem i zaradnością potrafiły przezwyciężyć trudności. Cofnijmy się o 70 — 80 lat wstecz. W latach 50 i 60 ubiegłego stulecia szalał gwałtowny kryzys światowy ze zniżką cen ziemi i produktów rolnych. Klęski elementarne, brak instytucji kredytowych, drożyzna pieniądza doprowadziły do tego, że w okresie od 1848 — 1860 około pół miliona morgów ziemi większej własności przeszło w ręce niemieckie. Włościanstwo, po niedawnym uwłaszczeniu, było finansowo wyczerpane i skazane na wyzysk przez żydowskich lichwiarzy. Rzemiosło było w upadku, a o handlu polskim w owym czasie prawie że nie było mowy.

Dążność do przetrwania trudności i polepszenia bytu znalazła wyraz przedewszystkiem w powoływaniu do życia, począwszy od r. 1861, spółdzielni kredytowych. Pierwszą spółdzielnią w nowoczesnym pojęciu był Bank Spółdzielczy dla Przemysłowców i Rzemieślników (Bank Przemysłowców), założony w r. 1861 w Poznaniu. Społeczeństwo nabierało stopniowo zaufania do ruchu spółdzielczego, którego inicjatorami byli lekarze, sędziowie, adwokaci i duchowieństwo.

W roku 1871 polskie spółdzielnie kredytowe w liczbie 35 połączyły się w Związek, mający za zadanie otoczyć młody ruch spółdzielczy opieką i nadać dalszemu rozwojowi jednolity kierunek. Był to istniejący do dzisiaj Związek Spółek Zarobkowych i Gospodarczych, z patronem spółdzielni na czele. Patronem spółdzielni i faktycznym kierownikiem Związku w ciągu pierwszego 20-letnia był wielki patriota i społecznik — spółdzielca ks. Augustyn Szamarzewski, którego stulecie urodzenia mija w roku bieżącym. Wzrost jego patronatu nastąpił ostatecznie wypracowanie i ustalenie typu spółdzielni kredytowej pod popularną nazwą Banku Ludowego, jak również wypróbowanie i utrwalenie praktyki spółdzielczej i metod pracy. Ważnym wydarzeniem w tym okresie było utworzenie centrali finansowej dla spółdzielni pod nazwą Bank Związku Spółek Zarobkowych (w roku 1886), który w latach powojennych stał się największą instytucją bankową na ziemiach Polski.

Po śmierci ks. Szamarzewskiego (w r. 1891) kierownictwo ruchu spółdzielczego objął ks. Piotr Wawrzyniak, drugi wielki przewodnik spółdzielczości w b. zaborze pruskim. Dzięki geniuszowi organizacyjnemu i kierownicznemu tej wyjątkowej postaci, wszystkie siły gospodarcze i społeczne społeczeństwa polskiego skupiły się w jednej potężnej organizacji spółdzielczej, reprezentowanej przez Związek i Bank Związku.

Ta organizacja spółdzielcza potrafiła przez mądre, świadome celu i stanowcze w działaniu kierownictwo (Patronat) wytworzyć nie tylko między swoimi członkami stosunek wzajemnego zaufania, przywiązania i karności organizacyjnej oraz wysokie poczucie etyki i moralności, ale również umiała rozszerzyć ten wpływ na całe społeczeństwo. Coroczne walne zgromadzenia delegatów spółdzielni (sejmiki spółdzielni) stały się nieoficjalnymi sejmami, zorganizowanych spółdzielczo Polaków. Rozwój Związku i zrzeszonych w nim spółdzielni wraz z Bankiem Związku odbywał się nieustannie, stanowiąc słuszną dumę społeczeństwa wielkopolskiego oraz jedyną podziw i uznanie wśród obcych i wrogów, którzy stwierdzali, że ostoja polskiej siły gospodarczej i ducha narodowego w zaborze pruskim były spółdzielnie.

Pod mądrym kierownictwem ks. Wawrzyniaka, a po jego śmierci (w r. 1910) ks. Stanisława Adamskiego, obecnego biskupa śląskiego, rozwój Związku i zrzeszonych w nim spółdzielni był imponujący. W r. 1914 Związek skupiał 297 spółdzielni, w czym było 208 Banków Ludowych i 61 „Rolników”. Spółdzielnie zrzeszały ogółem ca 150 000 członków, rekrutujących się z pośród wszystkich stanów i zawodów. Kapitały, które spółdzielnie obracały, wynosiły poważną sumę 360 milj. mk. niem., zaś kredyty udzielone przez spółdzielnie kredytowe członkom dosięgł ysumy 280 milj. mk.

Ks. Augustyn Szamarzewski
1832 — 1892

Wielki społecznik - spółdzielca, od 1872 do 1891 zasłużony patron spółdzielni, należących do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. W roku bieżącym przetrwała stuletnia rocznica jego urodzin i 60-lecie objęcia patronatu nad ruchem spółdzielczym.

niem. Oszczędności społeczeństwa, złożone w Bankach Ludowych, wynosiły przeszło 270 milj. mk.

Po wojnie, pod kierownictwem ks. Patrona Adamskiego, a od r. 1927 dr. Włodzimierza Seydlitza, spółdzielczość w b. dzielnicy pruskiej rozwijała się w dalszym ciągu, chociaż warunki ogólnie gospodarcze nie zawsze były korzystne i sprzyjające. Związek zaczął powoływać do życia spółdzielnie spożywców, spółdzielnie mieszkaniowo-budowlane, mleczarnie, gorzelnie, spółdzielnie handlowe, wytwórcze i surowcowe dla kupiectwa, rzemiosła itd. Na dzień 1 stycznia 1931 r. liczba spółdzielni, należących do Związku, wynosiła 485, w tem spółdzielni kredytowych 249, rolniczo-handlowych 82, mleczarskich 50, mieszkaniowych i budowlanych 30, spożywców 25 i pozostałych typów 47. Liczba członków, zrzeszonych w spółdzielniach Związku, dosięgła cyfry 278 000, zaś kapitały obrotowe 248 milj. zł. Spółdzielnie kredytowe udzieliły swoim członkom 125 milj. zł kredytu.

Historja rozwoju poszczególnych spółdzielni jak również Związku dowodzi, jak cenny, a często niezastąpiony element zyskała spółdzielczość w duchowieństwie. Ks. Szamarzewski jako patron podłożył podwaliny pod przyszły rozwój spółdzielni, ks. Wawrzyniak doprowadził spółdzielczość do rozkwitu, a wreszcie trzeci patron

Spółdzielni ks. Stanisław Adamski przeprowadził organizację spółdzielczą nienaruszoną przez okres wojenny, rozszerzył i rozbudował ją w Polsce niepodległej i doprowadził do połączenia 4 związków spółdzielczych, opierających się na podobnych zasadach, co Związek poznański, i utworzenia Związku Związków pod nazwą „Unja Związków Spółdzielczych w Polsce”. „Unja” zrzesza gospodarczo najsilniejszy i organizacyjnie najbardziej jwyrobiony i skonsolidowany odłam spółdzielczości polskiej.

Znaczenie spółdzielczości w życiu gospodarczo-społecznym Polaków w b. zaborze pruskim ocenili Niemcy trafnie, nazywając Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych spółdzielczą Rzeczpospolitą, niejako państwo w państwie, w którym królem niekoronowanym był patron spółdzielni.

W latach powojennych pomimo dwukrotnej inflacji i ingerencji państwa w życie gospodarcze, spółdzielczość zdumiewająco szybko się skonsolidowała i jest na najlepszej drodze do odzyskania swego znaczenia i wpływu. Chodzi tylko o to, aby wszystkie warstwy, tak jak przed wojną, stanęły na tym najszerszym froncie gospodarczym, jaki tworzą spółdzielnie i aby weszły w gotowe szranki do walki o lepsze jutro gospodarstwo.

Stan spółdzielczości w Polsce

Według ostatnich obliczeń Rady Spółdzielczej ogólna ilość spółdzielni w Polsce wynosi 18 411. Najliczniejszą grupę stanowią spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe, których statystyka wykazuje 7 199. Dzieli się one na 2 433 spółdzielnie wszechstanowe, większe (Banki Ludowe), na 4 429 spółdzielni kredytowych rolniczych, jedno lub kilkuwioskowych (typu Raiffeisena), na 233 spółdzielni urzędniczych i 104 innych. Rolniczych spółdzielni handlowych mamy 3 776, spółdzielni spożywców 3 131, mleczarskich 1 875, spółdzielni mieszkaniowych i budowlanych 904. W grupie spółdziel-

ni przedsiębiorców statystyka wykazuje 582, w grupie spółdzielni robotników i pracowników 215. Bardzo małą ilość wykazuje grupa spółdzielni rzemieślniczych, bo zaledwie 157. — Trzeba jednak zaznaczyć, że rzemiosło jest liczniej reprezentowane w spółdzielniach kredytowych powszechnych.

Na terenie Polski jest obecnie czynnych 21 związków rewizyjnych, zrzeszających 11 945 czyli 64,9 proc. ogólnej liczby spółdzielni. Reszta, to t. zw. „spółdzielnie dzikie”, nie kontrolowane przez związki rewizyjne. Przyjmując podział narodowości-

wy, 11 związków polskich zrzesza 6 735 spółdzielni (57 proc.), 2 związki ruskie 3 327 spółdzielni (28 proc.), 3 związki żydowskie 925 spółdzielni (8 proc.) i 5 związków niemieckich 857 spółdzielni (7 proc.) Najsilniejszą grupę pod względem kapitałowym i organizacyjnym „śród spółdzielczości polskiej stanowi „Unja Związków Spółdzielczych w Polsce”, w której skład wchodzi 4 związki rewizyjne, mianowicie: Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu, Związek Spółdzielni Polskich w Warszawie, Związek Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie, Związek Rew. Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie.

„Unja” reprezentuje kierunek spółdzielczości, zapoczątkowany przez Schultze z Delitsch, który przyjął jako podstawę typ spółdzielni większej, kapitałowo silnej i samostarczałnej, o fachowym kierownictwie, zrzeszającej, o ile chodzi o spółdzielnie kredytowe, wszystkie warstwy i zawody.

Zjednoczenie Związków Spółdzielni Rolniczych, zrzeszające 5 związków rewizyjnych, jest przedstawicielem kierunku spółdzielni rolniczych typu Raiffeisena, a więc spółdzielni drobnych, najwyżej kilkuwioskowych. Zaś Związek Spółdzielni Spożywców w Warszawie zrzesza spółdzielnie o charakterze spożywczym, których założeniem ideologicznym jest wyeleminowanie handlu prywatnego i zysku.

Ogólna liczba członków, zrzeszonych w spółdzielniach związkowych, wynosi 2 731 000, w czym udział rolników wynosi 60 proc., kupców i przemysłowców 8 proc., rzemieślników 5 proc., robotników 10 proc., urzędników 8 proc., pozostałych 9 proc. 77 procent ogółu członków zrzeszają spółdzielnie polskie, spółdzielnie ruskie — 12 proc., spółdzielnie żydowskie — 9 proc. i wreszcie niemieckie — 2 proc.

Spółdzielnie kredytowe udzieliły 2 176 tys. pożyczek na sumę 1 426 milj. zł, wkładów oszczędnościowych wniesiono 719 milj. zł, a odebrano 611 milj. zł. Stan wkładów oszczędnościowych na dzień 1 stycznia 1932 w spółdzielniach kredytowych wynosił 309 milj. zł. Dokumentów do inkasa przyjęto za przeszło 2 miliardy zł. W spółdzielniach towarowych zakupiono towarów za ca 950 milj. zł, wyprodukowano za ca 35 milj. zł, a sprzedano za 1 080 milj. zł. Koszt budowy domów w spółdzielniach mieszkaniowych dosięga prawie pół miljaru złotych. Kapitał, którym spółdzielnie obracają, wynosił prawie 1 200 milj. zł, a łącznie z centralami gospodarczymi spółdzielni, których jest ogółem 72, kapitał obrotowy wynosi 1 745 milj. zł.

Z osiągniętych zysków spółdzielnie wydzieliły dywidendy od udziałów w wys. 3 370 tys. zł, a zwrotów towarowych w sumie 1 640 tys. zł. Na zasilenie funduszy przeznaczono 9 208 tys. zł, a na cele kulturalno-oświatowe 611 tys. zł. H. S.

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) Bilans Banku Polskiego za trzecie dekadę maja wykazuje zapas złota 554 milj. 902 tys. zł. tj. o 45 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 16 milj. 813 tys. zł. do sumy 38 milj. 448 tys. zł., również nie zaliczone do pokrycia zmalały o 1 milj. 577 tys. zł. do sumy 117 milj. 201 tys. zł. Portfel wekslowy podniósł się o 22 milj. 559 tys. zł. i wynosi 637 milj. 530 tys. zł. Stan pożyczek zastawowych wzrósł o 2 milj. 486 tys. zł. do sumy 117 milj. 385 tys. zł. Inne aktywa wyniosły kwotę 138 milj. 969 tys. zł., tj. o 5 milj. 693 tys. zł. większą niż w poprzedniej dekadzie. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 37 milj. 757 tys. zł. do 161 milj. 66 tys. zł. Równocześnie obieg biletów bankowych wzrósł o 52 milj. 595 tys. zł. (1.102 milj. 908 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 43,90 proc. (13,90 proc. ponad całkowite pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowo-walutowe 46,94 proc. (6,94 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 50,31 proc.

Bekony. Na giełdzie londyńskiej dnia 2 bm. notowano w sh za 1 cwt bekonu: duński 52 — 60, holenderski 44 — 56, polski 46 do 52. Bekon duński i holenderski zwykły walcowały jedynie w dolnej granicy o 2 sh, polski zaś w dolnej granicy o 6 sh, w górnej o 2 sh. Dowóz bekonu polskiego zmniejszył się poważnie wobec ograniczonej podaży żywności w kraju.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POLSKA CZCI DZISIAJ STANISŁAWA MONIUSZKĘ

Poznań, 4 czerwca.

Sześćdziesiąta rocznica zgonu Moniuszki, którą dzisiaj obchodzimy, przypomina nam — aczkolwiek jest żałobna — narodziny dwóch dziedzin muzyki polskiej: narodziny współczesnej opery i narodziny polskiej pieśni artystycznej. Oba te rodzaje Moniuszko stworzył. Stworzył je od nowa — tak, że mogły mieć ciąg dalszy. Nikt przed nim nie spopularyzował tak polskiego śpiewu. Ograniczywszy się prawie wyłącznie do wokalistyki, położył Moniuszko w tem zasługi niespożyte. Nikt z kompozytorów polskich przed nim — a mało który po nim był tak popularny, tyle śpiewany, nikt tak nie „zblądził pod strzechy”, nikt tak szerokie rzesze do muzyki nie przyciągnął. Przetrwiała ta popularność do dzisiaj, zdobyta ogromnym talentem, którego narodowe źródło jest dla każdego oczywiste. Tego pioniera, tego śpiewaka polskiego dzisiaj mamy uczcić.

Wszelkie rocznice bywają zwykle okazją do uderzenia w wielki dzwon. Pada przy tem mnóstwo słów, które, jak wiadomo, niewiele kosztują. Jeżeli chodzi o Moniuszkę, byłoby to tylko pobieżnym i krzywdzącym obie strony uproszczeniem sprawy. Moniuszko nie jest z tych, których pamięć kwituje się obchodem i mowami. Dla nas jest on ciągle żywy, aktualny i niemal aktywny. A wobec takich jednostek stosunek nasz winien być uregulowany życiowo, realnie i dokładnie. Zmuszać się do tego na szczęście nie potrzebujemy, bowiem dzieła jego, ciągle żywe i pełne pociągających rumieńców, ułatwiają nam to zadanie. Są wprawdzie tacy, którzy swój artystyczny stosunek do Moniuszki zamykają hermetycznie w pięknym zapewnieniu o „czerpaniu otuchy” i „szukaniu

wskazań na przyszłość”, ale jest i bezlik takich, dla których twórcą ten jest postacią naprawdę żywą, pociągającą, kochaną — i którzy widzą zarówno w jego dziełach jak i w życiu wiele momentów godnych rozpamiętywania i tkliwej uwagi. Takim jest przedewszystkiem jego charakter i stosunek do obowiązków artysty i obywatela.

Ten prosty i znający wagę rzeczy człowiek byłby niewątpliwie wzruszony, gdyby mógł ziemskimi oczami patrzeć na tegoroczne obchody, urządzone na jego cześć w całej Polsce. Nie przypisałby im jednak nadmiernego znaczenia i pewnie wołałby, żeby ten jednorazowy wysiłek rozłożono na systematyczne raty i regularnym uiszczaniem się z nich składano stały hołd nietyle jemu samemu, ile sprawie, której on całe swe tak pracowite i uciążliwe życie poświęcił. Sprawa ta była dla niego idea polskiej kultury muzycznej, którą chciał nasycić wszystkie ziemie nasze. Schillerowskie i beethovenowskie „Seid umschlungen Millionen“ brzmiało mu prawdopodobnie w duszy i w sercu nieprzerwanie a natarczywie.

Widząc rozległość i pilność zadania, czując się przytem powołanym do tego, aby je zrealizować (inną wprost wymagali tego od niego) oddał mu się z całą siłą, prostotą i bezpośredniością wielkiego talentu. Ubożuchny śpichlerz naszej literatury muzycznej zapomniał więc sam, w pojedynkę, wszystkim niemal, czego tam najpilniej brakowało. A że wokół był ugor i pustkowie (nie mówimy przecież o Chopinie, który jest meteorem, a nie wykwitem naszej ówczesnej kultury) nie mógł sięgać zbyt głęboko. Praca taka — ponad siły jednego człowieka — zdarłaby go przedwcześnie, nie przy-

nosząc spodziewanych rezultatów. Pisał więc prosto, szczerze a obficie. I w tem właśnie ujawnia się jego olbrzymi i głęboki talent, który w szczupłości a nawet pewnej — jak na owe czasy — zaściankowości poglądów i środków nie czuł skrepowania, dając co chwila rzeczy nowe świeże i trwałe.

W całych naszych dziejach muzycznych bodaj jeden Moniuszko jest naprawdę symbolem polskiej rzeczywistości muzycznej (oczywiście w odniesieniu do swego czasu) wykładnikiem istotnego stanu rzeczy i soczewką naszej kultury muzycznej. Bo inni twórcy, na przestrzemi całej historii, skupiali na sobie zbyt wiele, w porównaniu z Moniuszką, różnorodnych zjawisk i wpływów. To też zaznajomiliśmy się z tą rzeczywistością, możemy zrozumieć, jak ten talent, sam w sobie olbrzymi, a obdarzony impulsywnością na niekorzyść pierwiastka refleksyjnego, mógł ulec naporowi okoliczności i zastosować się do nich, nie odczuwając artystycznie tej przemocy, jako krzywdy dla siebie.

Możnaby oczywiście snuć mnogie dociekania nad tem, jak rozwijałby się był ogromny talent Moniuszki w innych warunkach środowiska i na innym, nie tak ugorowem podłożu. Byłoby to wszakże debaty akademickie, czysta teoria. Faktem jest natomiast, oczywistym i radosnym, to co nasza muzyczna kultura Moniuszce zawdzięcza, a co podkreślił u wstępu i co czyni nam Jego pamięć tak cenną i tak głębokiej godną wdzięczności. Trudno o jej mocniejszy wyraz, niż jest nim „masowość” dzisiejszego hołdu, ten udział w nim najszerszych warstw, pozyskanych przez Moniuszkę dla pieśni, a przez nią dla muzyki.

Stanisław Wiechowicz.

POMORZANIN TŁUMACZEM TEKSTÓW MONIUSZKOWSKICH

Ciekawy szczegół przypomina naszej pamięci p. M. Stoiński, redaktor „Śpiewaka”. Wiadomo, że wydane w Warszawie przez sekcję im. Moniuszki przy Tow. Muzycznym „Widma” mają w wyciągu fortepianowym także tekst niemiecki i niemiecki tytuł („Erscheinungen”). Otóż przekładu tego dokonał dr. Aleksander Winklewski, pochodzący z Torunia, gdzie urodził się w r. 1831. Dr. Winklewski, acz lekarz z powołania, był zapałym muzykiem; we Wrocławiu, gdzie kończył medycynę, oddawał się z zamiłowaniem grze skrzypcowej i potem był członkiem różnych orkiestr. W końcu osiadł w Kowanówku pod Obornikami jako kierownik zakładu dla nerwowo chorych i tam podkładał wiele tekstów niemieckich pod polskie pieśni i utwory muzyczne wogóle, szczególnie zajmując się w tym kierunku Moniuszką. Poza tem pisywał wiele do pism niemieckich o muzyce polskiej. Umarł w r. 1904 i został pochowany na cmentarzu w Obornikach.

DOKOŁA „ŚPIEWNIKA DOMOWEGO”

Smutne to były czasy dla kultury muzycznej w Polsce, gdy młody Moniuszko wyjeżdżał w 1837 r. na studia do Berlina. Wprawdzie żył wówczas i tworzył Chopin, ale wysoki gatunek oraz nowatorstwo tej muzyki zaledwie słabem echem odbijały się w kraju, opanowanym niepodzielnie przez francuskie i włoskie „romanse”. Twórczość rodzimą reprezentowały raczej... słabiuchne śpiewy historyczne do tekstu Niemcewicza. Był to stan tem bardziej pożałowania godny, że na zachodzie Europy błyszczały już takie nazwiska jak Schubert, Beethoven, Weber, a wschodziły wielkości Schumanna, Wagnera, Verdiego.

Na tle takich rozmyślań powstał u Moniuszki pomysł stworzenia „Śpiewnika domowego”. Miał się on stać podwaliną polskiej pieśni artystycznej. Uważał Moniuszko, że akcja ta będzie zażądaniem dążeń i usiłowań, które z czasem utworzą (jak sam pisał) „zbiór przykładów, czyli materiały, z którego ukształci się pomału szkoła” oraz... „na znajomości rzeczy uregulowaną krytykę, a z powszechnem pojęciem kompozycji zachętę kompozytorów krajowych”.

To też niezwłocznie po osiedleniu się w Wilnie (w latach 1840-42) rozpoczyna druk pierwszego śpiewnika i to w dodatku własnym nakładem. Widocznie uważał rzecz za niecierpiącą zwłoki.

Akcja wydawnicza „Śpiewnika domowego” była jednym z najdonioślejszych przejawów instynktu społecznego Moniuszki w odniesieniu do narodowej kultury muzycznej oraz zrozumieniem potrzeb jeśli nie swojego, to następnego pokolenia (że tak było, mogłoby coś o tem powiedzieć spóźnieni nakładcy tych Śpiewników).

Zainteresowania społeczne Moniuszki rozciągają się również na pracę organizacyjną. On jest właśnie założycielem Tow. św. Cecylii w Wilnie i wogóle duszą i motorem ruchu muzycznego w tem mieście przez długie lata swego tam pobytu. Zrozumienie potrzeb społeczeństwa oraz interesowanie się stanem muzycznym narodu ilustruje korespondencja ze świetnym krytykiem (a przyjacielem osobistym) Józefem Sikorskim. Troszczy się Moniuszko o to, by pojawił się podręcznik historii muzyki polskiego pióra, stara się o korespondentów i abonentów dla „Ruchu Muzycznego”, pisma, wydawanego przez wspomnianego Sikorskiego. Nie dadzą mu spokoju jakieś niezłe organy fabrykacji polskiej,

znalezione gdzieś w zapadłym kącie Mińszczyzny. Zaraz powstaje w umyśle Moniuszki myśl o stworzeniu polskiej produkcji organów etc. Słowem wszędzie, na każdym polu zainteresowania Moniuszki idą w głąb zrozumienia potrzeb społecznych. Sam uważa przecież pracę swoją za „uczciwy środek przyczynku dla kraju”.

Spoleczne znaczenie Moniuszki i jego w tym kierunku idące wysiłki winny zainteresować naszych działaczy kulturalnych. Trudno nie przyznać, że Moniuszce udało się w krótkim czasie zawiadnąć społeczeństwem. Widocznie metody jego pracy były znakomite no i... poparte odpowiednim talentem.

Króciutkie, te uwagi zakończę prozocemi słowami Józefa Sikorskiego, który przed 70 laty pisał z okazji jednej improwizacji Moniuszki: „I Twój śiew nie będzie dla dusz naszych stracony! każde ziarnko upłodnione było miłością i łzami i padło na rolę stosownie przygotowaną, wypoczętą”.

Dr. Tadeusz Szeligowski.

MONIUSZKO W ANEGDOCIE I WSPOMNIENIU

Między Wilnem i Warszawą — Legenda o librecie do „Halki” — Włodzimierz Wolski i podstęp Moniuszki — „Eolo - Melodykon” swatem — Pieśń dla obiadu... — Dwie różne tonacje życia.

Życie Moniuszki spłynęło między Wilnem i Warszawą, jeżeli odliczyć trzyletni pobyt na studiach w Berlinie i małą wycieczkę do Paryża, Biegło cicho, skromnie, tak jak cichym i skromnym był zawsze Stanisław Moniuszko. Niemniej anegdota strona jego życiorysu obfituje w epizody ciekawe i oryginalne — nic dziwnego, skoro obracał się, zwłaszcza w Warszawie — w środowisku artystycznym, wówczas więcej niż dzisiaj nacechowanym „cyganerją”. Tak zaś los zrzucił, że zaraz na wstępie swej działalności, bezpośrednio przed „Halką” i z powodu niej, zetknął się był Moniuszko w Warszawie z jedną z typowych postaci ówczesnej cyganerii literackiej: z Włodzimierzem Wolskim. Osnuła się nawet na tle tego spotkania cała legenda o tem, jak powstało libretto do „Halki”. Spisał ją w swych wspomnieniach o Moniuszce śp. Józef Grajner i złożył w sekcji imienia Moniuszki, istniejącej przy warszawskim Towarzystwie Muzycznym, skąd zacierpnię ją teraz redakcja katowickiego „Śpiewaka” do zeszytu, po-

święconego w całości Moniuszce z okazji dzisiejszego jubileuszu (nr. 6).

Włodzimierz Wolski, utalentowany poeta, epigon romantyzmu, liczył lat trzydzieści parę, gdy Moniuszko doń się zwrócił o tekst do opery, przyjechawszy w tym celu umyślnie z Wilna do Warszawy. Pełen werwy życiowej, ale niełatwo zmuszający się do pracy, obiecywał Wolski przez jakiś czas, że lada chwila zacznie pisać, lecz ostatecznie rzecz nie postępować na przód, a nawet się nie zaczynała, tak że Moniuszko — jak chce legenda — spostrzegł się nakoniec, że w ten sposób niedaleko zajdzie. Wtedy postanowił uciec się do podstępu.

Zaprosił mianowicie Wolskiego na wieczer, postawił na stole wagę ponczu — bo Wolski był amatorem tego napitku i wielce mu hołdował, może nawet za bardzo — dodał pudełko cygar, przekąski, oraz libkę papieru i przybory do pisania. Pokazawszy poecie to wszystko, oświadczył Moniuszko, że zamyka drzwi na klucz i nie wypuści Wolskiego wcześniej, aż waza będzie pusta, a papier zapełniony,

Przechwytny w ten sposób Wolski zabrał się do ponczu i do atramentu tak skutecznie, że nim w wazie ukazało się dno nad ranem, „Halka” była gotowa, a tylko pewne drobne zmiany trzeba było na żądanie kompozytora w tekst wprowadzić.

Inna wersja, podana w tym samym numerze przez śp. Michała Józefowicza, który spisał wileńskie wspomnienia o Moniuszce, mówi, że Wolski szkicował libretto przez cztery dni, ale legenda warszawska jest w każdym razie romantyczniejsza, a z cygańskim trybem życia Wolskiego wybornie się zgadza.

Nie jest natomiast legendą inny epizod wileński, przez p. Józefowicza opisany, a dotyczący się poznania Moniuszki z przyszłą żoną, Aleksandrą Müllerówną. W r. 1836 przyjechał mianowicie siedemnastoletni Moniuszko do Wilna. Zamieszkał w pokoju, sąsiadującym przez ścianę z mieszkaniem pp. Müllerów (ul. Niemiecka nr. 3) i znalazł tam modny wówczas instrument „Eolo-Melodykon”, na którym zaczął improwizować. Posłyszała to przez ścianę młodziutka sąsiadka, również siedemnastoletnia córeczka pp. Müllerów, Aleksandra i zachwycona muzyką postanowiła zapoznać się z wykonańcą — niby to przypadkiem. Tak się stało — i muzyka rychło złączyła dwa młode serca tak silnie, że niedługo nastąpiły nieoficjalne zaręczyny. Moniuszko postanowił zrezygnować z projektowanej kariery urzędniczej, pojechał na studia do Berlina do Rungenhagena, przez cały czas tam spędzony utrzymywał ciągłą korespondencję z ukochaną, a w lecie r. 1840, po czteroletnim bez mała narzeczeństwie, wzięli ślub. Podstawą bytu stała się dla młodych małżonków otrzymana przez Moniuszkę posada organisty przy kościele św. Jana, oraz lekcje fortepianu.

Skądinąd wiemy, jak mozolnie przebiegał się Moniuszko przez życie i w Warszawie, gdzie, zdawałoby się, stanowisko przy Teatrze Wielkim po winnoby było byt jego ustalić. Do gorzkich też anegdot — tem boleśniej-szych że prawdziwych — należą opowiadania przyjaciół Moniuszki o tem, jak nieraz, nie mając w domu tyle gotówki, aby można wyprawić służącą do miasta po zakupy na obiad, rzucił na papier piosenkę i posyłał ją do wydawcy, aby jakąś drobną sumkę uzyskać, podobno czasem rubla lub półtora... Przypominają się anegdoty o Schubercie, który również w ten sposób nieraz kieszeń swoją doraźnie zasilal. Jeden z utworów Schuberta na chór męski nosi nawet tytuł „Das vertrunkene Quartett”, bo gotówka, za niego otrzymana, posłużyła według tradycji, natychmiast na pokrycie kosztów libacji z przyjaciółmi, jednej z tych, które Schubert lubił urządzać i które prowadziły go nieraz całymi nocami z kawiarni do winiarni i z powrotem, jak to jego przyjaciel Bauernfeld (Rusticocampus); wierszem humorystycznym opiewał. Tutaj zabawa — tam, u Moniuszki najbezwzględniejsza, biedą wywołana potrzeba. Oto — jeżeliby kto chciał zestawiać paralele życia artystycznego — „różnica tonacji” między Schubertem wiedeńskim, a polskim...

Wracając do treści katowickiego „Śpiewaka”, zasłużył się on istotnie tym jubileuszowym zeszytem. Szkic wstępny o znaczeniu Moniuszki w polskiej kulturze artystycznej wieku XIX, napisany przez p. M. Stoińskiego, dobrze umieszcza postać Moniuszki na tle epoki, wspomnienia zaś wileńskie Lucjana Uziębły i Michała Józefowicza zbliżają ku nam postać artysty i czynią ją psychologicznie wypukłą. Ciekawym jest również urywek z powieści „Moniuszko”, którą p. Władysław Fabry zaczął pisać widocznie w typie modnego dzisiaj „romans ubiograficznego”. Rozdział ten trktuje o ojcu Moniuszki Czesławie, i jest ilustrowany jego własnymi rysunkami, które wyobrażają m. in. 11-letniego Stasia z matką przy fortepianie oraz 18letniego już Stanisława na wakacjach w Ubielu. Czesław Moniuszko, jak widać z tych szkiców, był utalentowanym rysownikiem. Talent ten — dodajmy — przeszedł z dziadka na wnuka — jak bowiem wiadomo — syn Stanisława Moniuszko został artystą-malarzem. „Śpiewak” jubileuszowy będzie miłą i cenną pamiątką dla wszystkich, którzy rocznicę dzisiejszą sercem przeżywają.

R. Z.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

Polska pod okupacją i wojna polsko-bolszewicka

na Wystawie Plakatów Wojennych

W dziale polskim Wystawy Plakatów Wojennych w Poznaniu b. interesująco przedstawia się część, przedstawiająca Polskę pod zaborem niemieckim. Charakterystyczną cechą tego okresu jest poszukiwanie robotnika i żołnierza polskiego oraz urabianie opinii na własną korzyść w społeczeństwie polskim. Dlatego też dział ten jest przepelniony odezwaniami, rozporządzeniami itp. okupacyjnych władz niemieckich, werbujących robotników do pracy oraz literatury i drukami niemieckimi, omawiającymi zagadnienie Polski. Daremny był trud Niemca. Żadne bałamucące broszurki, z wizerunkiem Matki Boskiej w środku, a po bokach z jednej strony z Wilhelmem, a z drugiej z Papieżem nie mogły przekonać społeczeństwa polskiego o rzekomo najlepszych intencjach, rządu pruskiego do Polaków.

W opisywanym dziale na specjalne podkreślenie zasługuje „Kalisz”, gdzie zwiedzający może sobie wyrobić sąd, o moralnym i fizycznym piekle, jakie miasto przechodziło pod Niemcami. Ilustrują to fotografie ze zniszczeniami gmachów i całych dzielnic Kalisza oraz rozporządzenia administracyjno-wojskowe.

„Polska pod okupacją austriacką” posiada również ciekawsze dokumenty chwili, przedewszystkiem w dziedzinie propagandy prasowej. W dziale tym zasługują na uwagę reprodukcje Iublanina Świeżego, w postaci kolorowych afiszów i pocztówek.

Na dział „Wojna polsko-bolszewicka” składa się b. dużo polskich afi-

szów kolorowych, malowanych przez znanych artystów-malarzy, jak n. p. Skoczylasa, Bartłomiejczyka, Sawiczewskiego, Wronieckiego, Kowalskiego itd. Samą Bolszewję reprezentuje 30 wielkich afiszów kolorowych oraz kilkanaście odezwy komunistycznych.

Na działy „Objęcie Morza Polskiego” i „Powstanie Wielkopolskie” składają się rozmaite odezwy, rozporządzenia, ulotki itd. Wreszcie „Legjony Polskie” tworzą: Prasa, kolorowe i

jednobarwne pocztówki rozpowszechniane nie tylko w Polsce, ale i w Ameryce i dość obszerna literatura w postaci książek, broszur itd. Przy sposobności zaznaczamy, że wystawa potrwa do 19 czerwca i mieści się w sali reprezentacyjnej P. W. K. przy ul. M. Focha. Wstęp na wystawę wynosi 50 gr. dla dzieci, młodzieży szkolnej i studentów, oraz wycieczek, tylko 30 groszy.

ność do przelotnych opadów. Nieco ciepłej.

Kal. rzk.: Franciszek; jutro Bonifacy B. Kal. słow.: Litomił; jutro Dobromił.

OSOBISTE

— **Egzamin dojrzałości** w prywatnym seminarjum nauczycielskim im. J. Słowackiego w Poznaniu zdały następujące uczennice: Baranowska Jadwiga, Cieślińska Stefania, Cyplikówna Regina, Czerniejewska Marja, Dąbrowska Katarzyna, Dekutowska Zuzanna, Deutschówna Teresa, Ellmanówna Sabina, Firlejówna Jadwiga, Freyerówna Monika, Grygielówna Joanna, Grzelakówna Irena, Harasiówna Elżbieta, Hübscherówna Ludmiła, Jakubczakówna Magdalena, Jaskulanka Aniela, Jopkówna Juljanna, Kołodziejczakówna Ludmiła, Kozłowska Seweryna, Kurlusówna Bożena, Kubiakówna Stanisława, Kwiecińska Marja, Letkiewiczówna Halina, Lisińska Marja, Malesówna Genowefa, Malińska Sabina, Majcherzakówna Irena, Michalska Irena, Pachowska Bogumiła, Radlikówna Bibiana, Rdesińska Anna, Rumiejewska Halina, Skwarcówna Ludmiła, Smarzyńska Joanna, Stachowiakówna Teresa, Szandzikówna Zofja, Tulecka Pelagia, Ziembowska Aniela, Żakowska Cecylja.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, 6 b. m. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Referat wygłosi p. prof. Kaźmierczak n. t. „Rozstajne drogi rozwoju dzisiejszego narodów i społeczeństw”.

— **Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się 5 b. m. o godz. 10 w kaplicy św. Józefa. Najzajtr w poniedziałek, dnia 6 b. m. zebranie plenarne w sali Biblioteki Uniwersyteckiej z wykładem ks. prof. Skazińskiego na temat „Miłosierdzie chrześcijańskie” o godz. 19.

— **Związek Kapłanów „Unitas” w Poznaniu.** Walne zebranie Związku Kapłanów „Unitas” na archidiecezję gnieźnieńską i poznańską odbędzie się we wtorek, 7 b. m. o godz. 10 w salce Koła Towarzystwa, ul. Nowa 8.

ŻYCIE SOKOLE

— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań-Jeżyce.** (Oddział piłki nożnej.) Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 4 b. m. o godz. 21 w lokalu druha prezesa Bartkowiaka przy ul. Poznańskiej 25.

— **„Sokół” Luboń** urządza 5 b. m. na własnym boisku wielką zabawę letnią z udziałem doborowej orkiestry. Program bardzo urozmaicony, m. in. strzelanie do tarczy, poczta japońska, loteria fantowa. Początek o godz. 15.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** przy placu Wolności 18. W Salonie Tow. P. Szt. P. nastąpi w niedzielę, 5 b. m. o godz. 12 otwarcie wystawy artystycznego przemysłu ludowego. — Obok tego wystawa bieżąca, na którą składają się 2 kolekcje:

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rządu szklanke naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” nw 11013

15 odbędzie się w ogrodzie „Columbia” przy Drodze Dębińskiej letnia zabawa harcerska, urządzona staraniem Koła Przyjaciół Harcerstwa przy 19 drużynie męskiej — Celem zabawy jest zasilenie kasy harcerskiej dla zorganizowania obozów letnich. Program bardzo urozmaicony. Moc nie spodzianek.

— **Biblioteka T. C. L. im. J. I. Kraśzewskiego**, ul. Wrocławska 17, otwarta codziennie od godz. 12—13 i od 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50, wpis 50 gr. Członkowie T. C. L. korzystają z książek bezpłatnie; wpis do T. C. L. w bibliotece.

— **Jubileusz S. M. P. Poznań — Fara.** W myśl orędzia J. Em. ks. Prymasa odpada jutro wieczornica połączona z wieczorkiem familijnym. Uroczystości jubileuszowe odbędą się od rana do godz. 14.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy 14 druż. im. St. Żółkiewskiego** przy gimnazjum Karola Marcinkowskiego urządza 5 b. m. na dziedzińcu gimnazjum przy ul. Bukowskiej wente z wielce urozmaiconym programem: popisy, loteria i różne inne niespodzianki. Początek o godz. 15.

— **Wielki festyn letowy** odbędzie się w niedzielę, 5 b. m. w ogrodzie Bractwa Kurkowego na Szlęgu na rzecz najbiedniejszych parafji farnej. Początek o godzinie 15. Autobusy ze Starego Rynku kursować będą co 30 minut. O poparcie szlachetnego celu imprezy prosi Zarząd Stowarzyszenia Pań Mił. św. Wincentego a Paulo parafji farnej.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Samobójstwo.** W Sarnowie w powiecie rawickim powiesił się 60-letni Roch Samół z Sarnowy. Przyczynę rozpaczliwego kroku nie ustalono. (kl.)

— **Wypadki samochodowe.** Na ul. 27 Grudnia zderzył się samochód osobowy z tramwajem linii 1. Na szczęście obyło się bez wypadku w ludziach. Na Wąłach Leszczyńskiego narożnik Libelta samochód P. Z. 43 697 najechał cyklistę Czesława Olejniczaka (ul. Szamarzewskiego nr. 34). Kolarz odniósł lekkie potłuczenia. — Na ul. Wodnej u zbiegu Wielkich Garbar zderzył się z tramwajem linii 6 samochód P. Z. 40 349. Podczas wypadku samochód został dotkliwie uszkodzony (kl.)

— **Najechna przez wóz.** Na ul. Pocztowej woźnica p. Wawrzyn Szmít (Kościelna 22), najechał p. Helenę Brzozowską (ul. Kozia 2). Podczas wypadku p. Brzozowska odniosła pokaleczenia. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Oszuści grasują.** P. Ignacy Klepacz ze Skarydzewa w pow. kępińskim napotkał przed konsulatem niemieckim w Poznaniu kobietę i mężczyznę, którzy po krótkiej rozmowie zaofiarowali mu swe usługi przy odmeldowaniu się w komisariacie. W rezultacie rozmowy oszuści wprowadzili p. Klepacza do pewnej bramy domu przy ul. Patr. Jackowskiego i odebrali mu tam w podstępny sposób gotówkę w sumie stu złotych. (kl.)

JARMARKI

— **Krobia.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się we wtorek, 7 b. m.

Śmierć pod kołami pociągu

Na torze kolejowym, w pobliżu stacji Janikowo w pow. inowrocławskim, najechał pociąg pospieszny 36-letniego droźnika kolejowego Wincentego Michalskiego, który poniósł śmierć na miejscu. Śp. Michalski pełnił służbę na torze kolejowym i nie zauważył prawdopodobnie zbliżającego się pociągu. (kl.)

Uroczysta procesja ekspiacyjna

Wczorajsza procesja ekspiacyjna z kościoła OO. Jezuitów, odbywająca się w piątek po oktawie Bożego Ciała, zbiegła się w tym roku wyjątkowo z nabożeństwami, odbywającymi się ku czci Boskiego Serca w pierwsze piątki miesiąca, co dodało jej szczególnej powagi. W procesji uczestniczyły nieprzeliczone tłumy wiernych, przybyłych ze wszystkich stron naszego miasta. Uroczyste nieszpory odprawił o godz. 17 O. Szopiński — jezuita. Krótko przed godz. 18 przybył do kościoła Jezuitów J. Em. ks. kard. Prymas. Potem wyruszyła uroczysta procesja: długi sznur towarzystw, bractw kościelnych i świeckich skierował się na plac Bernardyński, Wielkimi Garbarami. Honorową asystę sprawował 58 pułk piechoty poznańskiej.

Gdy na placu Bernardyńskim celebraws J. Em. ks. kardynał Prymas doszedł do zaimprovizowanego ołtarza, wówczas chór męski przy kościele OO. Jezuitów pod batutą p. St. Siedlewskiego wykonał udatne pienia przy wtórze mistrzowskiej orkiestry DOK. VII 58 p. p. pod batutą p. kpt. kapelmistrza M. Chmielewicz. Podniosłe kazanie zastosowane do okoliczności, wygłosił O. Gołębiowski, superior OO. Jezuitów.

Na szczególniejsze wyróżnienie zasługuje piękne przybranie i iluminacja ulic, którą przechodziła procesja. Mieszkańcy domów przy placu Bernardyńskim, nie szczędzili ofiar i trudu około wystrojenia swych mieszkań, co przyczyniało się bardzo wydatnie do podniesienia nastroju tej podniosłej manifestacji katolickiego Poznania, zamykającej szereg uroczystości corocznych na Boże Ciało. Mimo uczestnictwa olbrzymich tłumów porządek panował wzorowy. (kl.)

KALENDARZYK

Sobota, 4 czerwca 1932.
Słońce: wschód 3,33; — zachód 20,08; — długość dnia 16 godz. 35 min.
Księżyc: wschód 2,50; — zachód 21,05; — now
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 748 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 24 st. C., najniższa + 13 st. C.
Przepowiednia pogody na niedzielę: Przy zachmurzeniu zmiennem, skłon-

Zarząd S. M. P. Poznań — Fara z ks. patronem Klauzińskim w środku. S. M. P. przy Farze obchodzi, jak wiadomo, 5 b. m. 35-lecie swego istnienia.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

Gołuchowo. (Złot okręgowy S. M. P.) Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej okręgu pleszewskiego urządziło w niedzielę, 5 bm., pod protektoratem ks. ks. Czartoryskich złot okręgowy. Po zbiórce o godzinie 9.30 i raporcie nastąpił wyjazd do kościoła na nabożeństwo, poczem odbyła się pochód, defilada i uroczysty apel. Po przerwie obiadowej druhowie i goście zwieźdą muzeum ks. ks. Czartoryskich, poczem nastąpił zbiórka zawodników i wyjazd na boisko, gdzie rozpoczną się zawody lekko-atletyczne. W końcu odbyła się zabawa. Patronem S. M. P. w Gołuchowie jest zasłużony ks. prob. Piotrowski, który zawsze bardzo życzliwie odnosił się do młodzieży. (z.)

Jarocin. (Wśród młodzieży życie wre.) Świetnie prosperujące tuższe Stowarzyszenie Młodych Polek pod opieką sędziny p. Szajnowej, obchodziło w niedzielę, 29 maja r.b. swoje „Święto Druchen” bardzo uroczystie. M. in. pod przewodnictwem ks. prob. Niedźwiedzińskiego odbyła się uroczysta wieczornica, przepiękna śpiewami, monologiem, deklamacją. Treściwy referat wygłosił ks. patron. W czasie wieczornicy złożyły przeczenie druheny. Odegrano sztukę p. t. „Inne czasy”. — Koło Przyjaciół Harcerzy w Jarocinie urządziło w niedzielę, dnia 29 maja r.b. uroczystą akademię harcerską w auli gimnazjalnej z okazji otwarcia „Tygodnia Harcerza”. Na program składały się: gra orkiestry gimn., przemówienie prezesa K. P. H. p. Filipczaka, gra fortepianowa p. Gintrowicza, wspólny śpiew harcerki i harcerzy, deklamacja z „Pana Tadeusza” itd. Liczne zebrania publiczność żywo oklaskiwała wykonawców, a specjalnie deklamacje ulubienca publiczności, p. Małińskiego.

Kępno. (Walne zebranie W. T. K. R.) W ubiegły wtorek odbyło się w Kępnie w sali Domu Katolickiego walne zebranie delegatów Wielk. Tow. Kółek Rolniczych z powiatów Kępno i Ostrzeszów. Zebranie zajął i przewodniczył mu p. Ciężyński z Dobregodziału dot. prezesa powiatowy. Na zebranie przybyli oprócz delegatów z przeszło 60 kółek z obydwóch powiatów, w charakterze gości starosta powiatowy z Kępna p. Dąbrowiecki i inspektor szkolny Cienciała. W imieniu rady powiatowej kępińskiej złożył obszernie sprawozdanie prezes p. Ciężyński, dyrektor szkoły, rolniczej p. Plewiczewicz oraz sekretarz pow. p. Hacia. Imieniem rady powiatowej ostrzeszowskiej sprawozdanie złożył p. Prusinkiewicz. Wobec likwidacji powiatu ostrzeszowskiego i złączenia go z powiatem kępińskim, rozwinęły się z polecenia rady głównej, poszczególnie rady powiatowych oddziałów, wskutek czego nastąpiły nowe wybory. Prezesem powiatowym wybrano jednogłośnie p. Stanisława Thiela z Doruchowa dot. prezesa pow. w Ostrzeszowie, a wiceprezesami pp.: Ciężyńskiego i Kaczora. — Obejmując przewodnictwo nowoobranego przedstawił zebranym rezolucje, w których w treściwej formie zawarte są wszystkie postulaty rolnicze. — Nad rezolucjami wyłoniona się szersza dyskusja, w której głos m. i. zabrał p. starosta zapewniając, że do postulatów rolniczych odnosi się przychylnie. Na zakończenie zebrania prezes pow. p. Thiel apelował do wszystkich rolników, aby wytrwale pracować na ojczyźnie kontynuowali, aby wiernie stali przy swej organizacji, a wspólnymi siłami i z wiarą w lepsze jutro przewyższyli ten krytyczny stan, w jakim obecnie rolnictwo się znalazło. Do przedstawicieli rządu zaś, zwrócił się z apelem aby zechcieli zrozumieć że rolnicy nie żądają żadnych dla siebie przywilejów kosztem innych warstw narodu, lecz domagają się li tylko prawa do egzystencji, prawa do takich warunków, przez które rolnictwo samo żyjąc i pracując, współpracować chce dla swojej ojczyzny. (op.)

Stęszew. (Święto druhen). Wspomniany przebieg miało tegoroczne „Święto druhen”, połączone z przyrzeczeniem. M. in. odbyła się na sali uroczysta akademja. Po krótkim przemówieniu wygłoszonym przez miejscowego proboszcza ks. Stachowiaka chór Młodych Polek odśpiewał przepiękną pieśń do Matki Boskiej „Pod sztandarem twym...”. Nastąpiły deklamacje, śpiewy i inne urozmaicenia. Referat wygłoszony przez dyr. p. Ozdowską o ideologii Stow. Młodych Polek został przyjęty łucznymi oklaskami. Następnie odbył się akt przyrzeczenia, w skupieniu wysłuchano płomiennego przemówienia patrona ks. prob. Stachowiaka. Nastąpiło wręczenie dyplomów i odznak SMP.

Szamocin. (Osobiste.) Egzamin mistrzowski w zawodzie rzeźnickim zdał p. Paweł Nowacki.

(Z Bractwa Kurkowego.) Godność króla zdobył p. Pisala, pierwszym rycerzem został p. Kubisz, drugim p. Gierlikowski.

(Skutki „radosnej twórczości”. W ub. poniedziałek odbył się przetarg łak miejskich. Przetargi te przyniosły miastu rokrocznie około 10 do 20 tys. złotych i stanowiły doskonałe źródło dochodu dla miasta. Obecnie osiągnięto z przetargu około 7 tys. zł.

(Z Sokola.) Miesięczne zebranie Sokola zajął prezes p. Pawlicki, poczem przyjęto około 20 nowych członków. Piękny referat o powstaniu „Sokolstwa Pol-

skiego” wygłosił p. M. Maślanka. W myśl pisma dzielnicy odbędzie się „Dzień Sokola” 19 bm. W dniu tym uchwalono urządzić zbiórkę uliczną, którą przeprowadzą drużyny ćwiczebne. (sz. p.)

Szamotuły. (Nowy król kurkowy i rycerze.) Tegoroczne strzelanie o godność króla kurkowego dało następujące wyniki: Najcelniejszy strzał oddał na cześć Prymasa Polski tut. prob. ks. Bolesław Kaźmierski. Godność króla uzyskał dyr. banku p. Kazimierz Poczekaj, godność rycerzy byli królowie pp. Wincenty Mańczak i dyr. Tadeusz Kosiński. Królem 3 Maja został p. M. Tschirner, rycerzami pp. dyr. Vogel i insp. Rybarczyk. Tarcza myśliwska przypadła p. M. Tschirnerowi, wartościowe nagrody otrzymali pp. Sokolowski, Vogel, Stan Mańczak, Kosiński, Jarmuszkievicz, Mazurkiewicz, Poczekaj, Tschirner, Sujak, Jankowiak, Nowaczyński i Maciejewski. Medale przy tarczy orderowej otrzymali pp. Echaust, Poczekaj, Olejniczak, Sokolowski i Giermek.

(Święcenia kapłańskie.) Syn znanego i cenionego obywatela p. Bogackiego, ks. Marjan Bogacki otrzymał w dniu 12 bm. z rąk J. Em. ks. Prymasa święcenia kapłańskie. Pierwszą uroczystą mszę św. odprawił ks. Bogacki w poniedziałek, dnia 13 bm. o godz. 9.30 w kościele kolegialnym w Szamotulach. (sc.)

(Walne zebranie Banku Spółdzielczego.) Roczne walne zebranie Banku Spółdzielczego odbyło się dnia 30 maja br. pod przewodnictwem prezesa p. dr. St. Owsianego. Sprawozdanie zarządu zdał p. dyr. Poczekaj. Wynika z niego, że bank mimo kryzysu dobrze się rozwija. Członków liczy bank 591. Sprawozdanie rady nadzorczej zdał prezes p. dr. Owsiany. — Suma bilansu za rok 1931 wynosi złotych 614 003,04. Po udzieleniu pokwitowania zarządowi, radzie nadzorczej i przyjęciu bilansu przelano czysty zysk 1269,70 zł do funduszu wątpliwych pretensyj. Granicę kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi, uchwalono 10 000 zł. Nowy statut i regulamin dla rady nadzorczej przyjęto jednogłośnie. W miejsce ustępujących członków rady nadzorczej wybrano ponownie pp. hr. Mycielskiego z Gąłowa, Boniaka z Popowa, w miejsce p. Kawalera p. Stefana Majchrzaka. Na jeden rok wybrano p. dent. Müllera i Kawalera. (sc.)

Wiekowo. (Groźny pożar) wybuchł w zagrodzie p. Wł. Ciesielskiego w Wiekowie pod Powidzem, poczem spłonęła doszczętnie stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi. Stojący w odległości 5 m. od stodoły dom mieszkalny cudem prawie został uratowany. W akcji ratunkowej wzięła udział cała wieś. (bz.)

Wronki. (75-lecie straży pożarnej — garść szczegółów historycznych.) Ochocka straż pożarna we Wronkach obchodzi w dn. 4 i 5 bm. uroczystość 75-letniego jubileuszu swego istnienia. Program obchodu przewiduje: w sobotę, 4 bm., zawody konkursowe straży pożarnych okręgu szamotulskiego, wieczorem capstrzyk i iluminacja strażacka; w niedzielę poświęcenie strażnicy i sztandaru, zebranie jubileuszowe, wręczenie dyplomów i odznak, wbijanie gwoździ, zabawa ludowa w ogrodzie strzelnicy i wieczorem zabawy taneczne. Poza to w inicjatywę L. O. P. P. odbędzie się pokaz obrony przeciwgazowej przy współudziale samolotów. Przy tej okazji wypadła podać kilka faktów z dziejów wronieckiej straży: Wroniecka Straż Pożarna utworzona została w roku 1857 i z biegiem czasu przechodziła różne koleje. W roku 1887 zostaje zamieniona z przymusowej na Ochotniczą Straż Pożarną, a to na skutek waśni i sporów między członkami na tle różnicy przekonań narodowych i politycznych, gdyż władze niemieckie starały się uczynić ze straży organizację, służącą więcej celom patriotycznym niemieckim. Jednakże ta nowa organizacja utrzymała się zaledwie przez 13 lat, bo w roku 1900 zamieniona zostaje na obowiązkową. Odzyskanie niepodległości wpłynęło na zupełną reorganizację straży wronieckiej. Staraniem b. burmistrza w. Wroniek, śp. Cyryla Sroczyńskiego, który niemałe położył zasługi około rozwoju straży, konstytucyjne zebranie w dniu 13 lipca 1923 r. przestała straż pożarna na ochotniczą. — Pierwszym naczelnikiem mianowano p. Józefa Badyńa. Wroniecka O. S. P. posiada kompletny tabor i ekipunek pożarniczy, a mianowicie: tren samochodowy, hydrofon, dwie silkawki tłoczące itd. W roku 1930 pobudowano wieżę strażacką i rozszerzono starą szopę. Obecnie funkcje naczelnika sprawuje ruchliwy p. Władysław Tomaszewski. — Wroniecka straż pożarna wielokrotnie odznaczyła się przy likwidowaniu pożarów w pobliskiej i dalszej okolicy. Kto już widział naszą brać strażacką w ogniu, ten zrozumie, jakiej odwagi i jakich poświęceń wymaga ta praca. To też obywatelstwo wronieckie w uznaniu ofiarności i zasług straży, podąży tłumnie podziwiać pokazy i akrobacyjne popisy strażaków. (ew.)

Zaniemyśl. (Z Bractwa Kurkowego.) Dorocznym zwyczajem odbyło się w dniach 16, 18 i 22 maja br. uroczyste strzelanie do tarczy o godność króla. Królem kurkowym na rok 1932/33 proklamowano mistrza rzeźnickiego p. Franciszka Nowaka, wicekrólem — zeszlorocznego króla kurkowego kupca p. Józefa Musiałkiewicza. Godność rycerza zdobył kupiec p. Jan Gruszkiewicz.

Śrem

Agencję Kurjera Poznańskiego przejął

p. M. Wołyński

Śrem, ul. Kościuszki 307.
Zamówienia oraz przedpłatę na czerwiec i dalsze miesiące prosimy uskutecznić odtąd tylko u p. M. Wołyńskiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.
Dostawa jeszcze tego samego dnia.

Do tarczy premjowej strzelano ochotczo, zdobywając wiele nagród.

Wieczorem król kurkowy przyjmował Braci Strzelców i zaproszonych gości z prawdziwą staropolską gościnnością. (Obs.)

Żnin. (Poświęcenie pracowni chemiczno-fizycznej.) Miasto pamięta o swych dziejach. Świadczy o tem skuteczna akcja dożywiania w porze zimowej, a obecnie rzadka a miła uroczystość poświęcenia pracowni chemicznej w szkole powszechnej. Po mszy św. odbył się poranek z udziałem działwy, obywatelstwa, w obecności wizytatora p. Peruckiego, ks. prob. Kinastowskiego i p. starosty, inspektora p. Robińskiego, rady miejskiej i magistratu in corpore. Poświęcenia dokonał ks. prob. K., poczem dłuższe przemówienie wygłosił p. insp. Robiński, podnosząc znaczenie pracowni. Szczegółowe sprawozdanie z działalności tut. szkoły wygłosił kierownik p. Wydra. Ilustracja cyfrowa przedstawia się następująco: liczba uczniów wzrosła z 565 w r. 1929 na 809 w r. 1932. Na akcję dożywiania w obecnym roku wyrano. 7410 litrów mleka, 6730 sztuk bułek, 650 kg. chleba, 700 struclii i 38 obiadów (codziennie). Po poranku nastąpiła lekcja pokazowa na tem: „Sucha destylacja drzewa”, którą przeprowadził naucz. p. Jankowski. (c. g.)

Z Pomorza

Grudziądz. (Kurs oświatowy.) W Rogoźnie-Zamku odbyła się pięciodniowa konferencja oświatowa z udziałem 36 uczestników. W otwarciu konferencji udział wzięli kurator okręgu szkolnego pomorskiego, starosta, kurator wsi Kościuszkowskiej, b. minister Kopczyński z żoną, inspektorowie szkolni Sowiński i Lubiński i administrator majątku Rogoźna, mjr. Lebkowski z żoną. Z ramienia min. oświaty przybył na konferencję wizytator Konewka. Jako prelegenci przybyli pp.: wizytator ministerjalny Cierniak, poza to radca Mayzner i Tazbir. Obrady konferencji dotyczyły form pracy świetlicowej, szczególnie teatru ludowego i chórów ludowych. (ski.)

Tczew. (Nieszczęśliwy wypadek.) Na narożniku ulicy Łąkowej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. 8-letni syn mistrza kołodziejskiego p. Deglera, zamieszkały przy ul. Łąkowej, wracał z szkoły i przechodząc przez jezdnię, wpadł pod samochód, odnosząc poważne okaleczenia. Chłopca odestawiono do mieszkania rodziców i przywołano natychmiast lekarza. — Kierowca samochodu odjechał, nie troszcząc się o los przejechanego chłopca. (dt.)

Toruń. (Po 5 lat ciężkiego więzienia za świętokradztwo.) W nocy na 3 marca br. włamali się Józef Niewiarowski i Walenty Markowski do kościoła w Chelmoniu pod Wąbrzeźnem i skradli z tabernakulum złotą puszkę od komunikantów, a z obrazu Matki Boskiej, koronę, sukienkę i wota. W trakcie dochodzenia policja znalazła narzędzia włamania u niejkiej Kęsickiej w Cichocinie, pow. lipnowskiego, a złotą puszkę i wota w studni tamże. Policja aresztowała tę zbrodniczą trójkę, która dnia 30 maja odpowiadała za swe czyny przed sądem okręgowym w Toruniu. Obaj mężczyźni przyznali się do zarzuconej im zbrodni, obwiniając Kęsicką o namowę do popełnienia świętokradztwa. Sąd sądził Niewiaromskiego i Markowskiego, każdego na 5 lat ciężkiego więzienia, utratę praw obywatelskich przez 10 lat i dozór policyjny. Kęsicka otrzymała rok zwykłego więzienia. (x.)

Jak „strzelcy” żerują na bezrobotnych

Defraudant z Funduszu Bezrobocia w Zdunach

Z d u n y, 3 czerwca.
Donosiliśmy niedawno o nadużyciach, jakich dopuścił się prezes „Strzelca”, filar tut. „sanacji” Jan Jeziorny na szkodę Funduszu Bezrobocia. Po dokonaniu defraudacji Jeziorny zbiegł w niewiadomym kierunku i dotąd daremnie jest poszukiwany przez władze bezpieczeństwa. Krąży tu pogłoski, że Jeziorny jest „dzieś” dobrze ukryty, a nawet porozumiewa się z żoną. Są tacy, którzy twierdzą, że Jeziorny otrzyma niebawem... lepszą posadę.
Dowiadujemy się, że wysokość defraudowanej sumy wynosi ponad 3 ty-

— **Świecie n. W.** (Grom zabił 2 ludzi.) Podczas silnej burzy, jaka w poniedziałek 30 ub. mies. nawiedziła niektóre okolice powiatu świeckiego, uderzył grom w dom mieszkalny Jana Rytlewskiego, rolnika w Jędrzejewie pod Lnianem w pow. świeckim, zabijając na miejscu znajdujących się w mieszkaniu, właściciela J. Rytlewskiego, lat 39, oraz Konstantego Kujawę, lat 17, zamieszkałego w Bładzinu, a będącego w krytycznej chwili w mieszkaniu Rytlewskiego. Równocześnie spał w tym domu mieszkalny, przyczem szkoda wynosi około 5 000 zł, pokryta przez ubezpieczenie. Sp. Rytlewski osierocił żonę i jedno dziecko. Podczas burzy zniszczył dom stodołę osadnika p. Marcina Putynkowskiego w Łowinku, pow. Świecie, będącą ubezpieczoną na 4 750 zł. W Wałkowicach pow. Świecie uderzył grom w dom mieszkalny. (tts.)

Z Kaliskiego

Kalisz. (Napad rabunkowy.) Dnia 1 czerwca o godz. 21.15 pod pretekstem kupna wtargnęli do sklepu spożywczego Elizy Jaśniewiczowej, przy ulicy Nwey 20, dwaj osobnicy, którzy rozpoczęli rabunkową gospodarę. Bandyci zabrali z szafki sklepu znajdujące się tam 5 zł z groszami. Jaśniewiczowa wybiegła z lampą na dwór, wołając pomocy. Wówczas rabusie wybiegli za nią i strzelili, raniąc sklepikarkę w ramię. Na wściekły krzyk zbiegli się sąsiedzi, co widząc rabusie, puścili się do ucieczki. Policja jest na tropie bandytów.

(Kaliszcy wioślarze na zawodach pod Poznaniem.) Dnia 2 czerwca wyjechały z Kalisza dwie osady na wielkie zawody wioślarskie na jeziorze witońskim. Osady te reprezentują barwy Kaliskiego Towarzystwa Wioślarskiego. Kaliszczacy na czwórce wyciągowej i czwórce półwyciągowej startowali w biegach: 1, 12 i 14. (Smiertelny skok samobójczy z II piętra.) W dniu 1-szym bm. o godz. 8 rano umysłowo chora Trębacz Wiktorja, lat 40, zamieszkała przy ul. Cmentarnej 12, skoczyła w celu samobójczym z okna II piętra na bruk, ponosząc śmierć na miejscu.

(Ostatnia posługa.) Dnia 1 bm. o godzinie 4 popołudniu liczne rzesze Kaliszan odprowadziły na cmentarz miejski zwłoki zmarłego nagle śp. Władysława Kola-bińskiego, kierownika wydziału szkolnictwa i opieki społecznej Magistratu m. Kalisza. W pogrzebie uczestniczyło kilkanaście stowarzyszeń ze sztandarami i szkoły powszechne z orkiestrą. Zmarły należał do ludzi prawych poglądów, uczciwych w życiu, popołarnych i bardzo lubianych. (mk.)

Turek. (Z ruchu organizacyjnego.) Staraniem p. Czesława Jabłońskiego założono tutaj Związek Robotników Budowlanych. Na zebraniu organizacyjnym wybrano zarząd w składzie pp.: Czesław Jabłoński — prezes, Michał Pańczyk — wiceprezes, Wacław Aust — sekretarz, Wojciech Kucharski — skarbnik. Do komisji rewizyjnej weszli pp. J. Jasiak, Glapiński i Michał Józwiak. (dt.)

Wyrok w procesie tucholskim

Na wokandzie sądu okręgowego znalazła się głośna sprawa rozruchów bezrobotnych w Tucholi. W wyniku 2-dniowej rozprawy wydał sąd wyrok, mocą którego uwolniony został od winy i kary główny oskarżony Żabiński, a skazano oskarżonych Władysława Drajskiego, radnego miejskiego i Franciszka Ostrowickiego na sześć mies. więzienia, Władysława Śmigalskiego na 6 tygodni więzienia, Józefa Skóstaka, Władysława Radkę, Pawła Lewandowskiego każdego na 6 miesięcy więzienia, Jana Połoma, Franciszka Maślowskiego i Franciszka Połoma każdego na 6 tygodni więzienia. Wszystkim zasądzonym z wyjątkiem Franciszka Połoma zawieszono wykonanie kary na przeciąg 3 lat.

Uwolnieni od winy i kary zostali oskarżeni: Czesław Pacer, Edmund Weltrowski, Maksymilian Adrych, Franciszek Grochowski, Józef Nakielski, Elżbieta Drajska, Elżbieta Ostrowicka, Marta Śmigalska, Ludwik Zieliński, Szczepan Bieliński, Józef Dome-racki i Jan Klunder.

siące złotych. Niewykluczone, że suma ta przy dalszych badaniach wzrośnie. Znamienny jest fakt, że wśród pokrzywdzonych przez Jeziornego, który kierował Funduszem Bezrobocia, są tylko ci z pośród bezrobotnych, którzy nie należą do „Strzelca”. Jeziorny zrobił przy tem tylko jeden „wyjątek”, mianowicie oszukał jednego „obywatela-Strzelca”, niejakiego Adameczyka, na sumę 2000 zł. „Obywatelowi” Adameczkowski pozostał tylko jakiś „Krzyż strzelecki”, którym został udekorowany z łaski i wspaniałomyślności wszechwładnego „prezesa” defraudanta. (s. z.)

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Na zjazd Związku Kobiet Pracujących

W niedzielę bieżącą, dnia 5 czerwca odbędzie się, jak już ogłaszaliśmy zjazd delegowanych Związku Kobiet Pracujących, który zapowiada się bardzo uroczysto i zajmująco.

Liczna ta i popularna u nas organizacja kobieca z pewnością zgromadzi na salach obrad liczne rzesze swoich członkiń. Aktualne bowiem tematy wykładów wzbudzają zainteresowanie szerokie, a sprawy organizacyjne w sprawozdaniach i dysku-

sjach wywołują, jak się tego spodziewać należy, żywy oddźwięk w całym świecie kobiecym.

Przybywające do Poznania z różnych ośrodków prowincjonalnych uczestniczki zjazdu delegowanych witamy serdecznie, życząc zjazdowi pomyslnych i owocnych obrad w myśl postawionych sobie szczytnych haseł wyjątkowej i ofiarnej pracy dla narodu i Kościoła!

Z działalności Katolickiego Związku Polek w Poznaniu

W łączności z odbywającym się jutro Zjazdem Delegowanych Związku Kobiet Pracujących należy przywrócić się bacznie działalności innych, pokrewnych organizacji żeńskich, a przedewszystkiem siostrzanemu zrzeszeniu Katolickiego Związku Polek, który podobnie jak tamten ma już również swoje zasługi jubileuszowe. Zjazd Związku Kobiet Pracujących, o którego działalności pisaliśmy niedawno na tem miejscu, budzi więc również zainteresowanie działalnością i programem prac najbliższej sobie organizacji, czyli Katolickiego Związku Polek, biorącego czynny udział w obecnym ruchu katolickim i ożywiającego życie religijno-społeczne żeńskiej inteligencji.

Zakres wpływów i działalności Katolickiego Związku Polek w Poznaniu rozszerza się na całą Wielkopolskę i częściowo na Pomorze, gromadząc na swoich zjazdach delegowanych i zjazdach zarządów przedstawicielki poszczególnych towarzystw działających na prowincji. Wchodzi tu w rachubę między innymi: Ognisko Polek, Katolickie Koło Pań, Stowarzyszenie b. uczennic gimn. Serca Jezusowego w Poznaniu, Tow. „Warta“, Tow. b. ucz. SS. Urszulanek i inne. Celem utrzymania kontaktu z poszczególnymi kółami w miastach takich, jak Międzychód, Mogilno, Jutrosin, Trzemeszno, Bydgoszcz, Nakło, Ostrzeszów, Wolsztyn, Wągrowiec i inne odbywały się systematycznie wizytyce poszczególnych stowarzyszeń, przyczem przedstawicielki Zarządu Głównego wygłaszały referaty, kierowały dyskusją, przyjmowały sprawozdania i przeprowadzały lustrację działalności poszczególnych organizacji. — Tym sposobem praca organizacyjna Katolickiego Związku Polek posiadała podwójne oblicze: jedno, decentralizujące i podtrzymujące pracę indywidualną w rozmaitych szeroko rozprzeszczynionych miejscowościach, drugie, polegające na koncentracji sił w Poznaniu, celem wypracowania wspólnego, racjonalnie przemyślanego, sumiennie przedyskutowanego i ustalonego celowo programu pracy, zarówno dla zarządów jak i dla członków wszystkich poszczególnych stowarzyszeń.

Działalność wykładowa

W łączności z Encykliką Papieża „casti con-nubii“ urządził Katolicki Związek Polek łącznie z Związkiem Kobiet Pracujących cykl wykładów, mających naświetlić stanowisko Kościoła katolickiego w odniesieniu do tej ważnej i aktualnej kwestji. Kolejność i temat referatów, przystosowano do poszczególnych rozdziałów Encykliki, a mówcami byli: ks. prałat Rolewski, hr. Czarnecka z Przybysławia, mecenas Jankowski z Ostrowa, p. Zofia Rzepecka, p. Roman Dediawa i p. mecenas szambelan Sławski. — Wykłady te wygłaszane na sali Biblioteki Uniwersyteckiej cieszyły się dużym powodzeniem i liczną frekwencją. W łączności z wykładami ukazała się publikacja p. Włodarkiewiczowej, członka zarządu Katolickiego Koła Pań p. t. „O małżeństwie chrześcijańskim“.

Współpraca z innymi organizacjami

Katolicki Związek Polek nie uchylał się od współpracy z innymi organizacjami kobiecymi, przysyłając im swoje referatki i biorąc udział w ich zjazdach i zebraniach.

Współpracował głównie z Tow.

Ziemianek i Włocianek, brał czynny udział w zjazdach katolickich i t. p.

Dla nawiązania bliższego kontaktu z Katolicką Szkołą Społeczną w Poznaniu przyjmowało biuro związku grupę uczennic i uczni tej szkoły z ks. prof. Krawczykiem na czele, zapoznając gości z historią związku, jego działalnością i budową organizacyjną. — W tym samym celu przybyli też do biura członkowie Międzynarodowej Unji Katolickich Organizacji Kobiecych, jak przedstawicielka Ameryki p. Hawks, reprezentantka Meksyku del'Valle i delegatka Belgji Heurarel. Prócz tego wizytowała biuro p. Baers, przedstawicielka katolickiego kobiecego ruchu robotniczego w Belgji.

Dobra prasa

Jednym z punktów programu prac Katolickiego Związku Polek jest propaganda dobrej prasy, z tej więc przyczyny związek współdziałał z towarzystwem opieki nad rodakami na obczyźnie, obdarzając naszą emigrację, za pośrednictwem najbardziej około spraw emigracyjnych zastrzeżonej działaczki, p. Anny Smoczyńskiej, szeregiem broszurek, roczników, śpiewniczek i t. p. Szpitalowi dla płucno chorych na Jeźcach ofiarował związek duplikaty powieściowe ze swojej biblioteki. W czasie misji w kościele św. Marcina członkinie związku zajęły się rozsprzedażą broszur religijnych. — Czytelnia związku przez szereg miesięcy zasilana pismami swemi świetlicy Organizacji Studentek.

Działalność w stowarzyszeniach

Po odłączeniu się w roku ubiegłym towarzystw pomorskich, które utworzywszy w Toruniu własną centralę, zjednoczyły dziesięć odrębnych stowarzyszeń, w liczbie 1143 członkiń, związek poznański centralizuje obecnie 40 towarzystw, z których 38 w charakterze członków zwyczajnych, a 2 autonomiczne, mianowicie Związek Ziemianek Wielkopolskich i Związek Kół Włocianek. Prócz tego istnieją osobne koła „Młodych“ przy stowarzyszeniach w Bydgoszczy, Gnieźnie i Ostrowie. — Praca organizacyjna w poszczególnych towarzystwach rozwijała się po linii dyrektyw Poznańskiego Zarządu Głównego, a więc w myśl wskazań Akcji Katolickiej.

Bardzo intensywną działalność rozwijały ziemianki wielkopolskie, prowadząc wicepatronaty kółek włocianek, przewodniczącą poszczególnym stowarzyszeniom kobiet pracujących, udzielając gościny i pomocy Młodym Polkom, harcerkom, oraz dzieciom na kolonjach letnich z obczyzny. Należące do związku: Towarzystwo Ochrony Kobiet prowadzi misję dworcową, schronisko, biuro pośrednictwa pracy, oraz pracownię robót trykotarskich. Ochrona posiada własne filje w Ostrowie, Bydgoszczy, Zbąszyniu, Lesznie. — Towarzystwo Pomocy Naukowej dla dziewcząt, mimo trudnych warunków kryzysowych utrzymuje pokaźną liczbę stypendystek. — Tow. „Warta“, jak zwykle rozwija owocną działalność opiekuńczą nad ubogą dźwiatwą.

Zarząd Główny K. Z. P. stanowią panie: Rzepecka, przewodnicząca, Suchocka, wiceprzewodnicząca, Sołtawiczowa, sekretarka, Matuszewska, zastępczyni; dalszymi członkami zarządu są pp.: dyr. Słomińska, Kłosowa, Gosieniecka, Beckerowa, Rydlewska, prof. dr. Dobrzyńska-Rybicka, hr. Brzezina, Chlapowska, Kubicka, Kruśzanowa i Niegołewska. Dyrektorką biura związku jest p. Sicińska

W charakterze asystenta kościelnego przy K. Z. P. współdziałała ks. F. Marlewski, dyr. Katolickiego Związku Kobiet Pracujących.

Program najbliższy

Na czoło zainteresowań wysuwa się w tej chwili w Katolickim Związku Polek sprawa urządzania zamkniętych rezolekcyj, dla których odstępują gmach swój SS. Sercanki w Polskiej Wsi, pod Pobiedziskami.

Celem zorientowania się w nastrojach panujących w poszczególnych rodzinach katolickich, ażeby móc im następnie udzielić właściwych rad i wskazówek, a tem samem pogłębić pracę społeczno-etyczną przygotowano i rozestano członkom stowarzyszeń ankietę p. t. „Rodzina“ składającą się z 2 części i to mianowicie: I dotyczy

małżeństwa, druga wychowania. Łącznych pytań zawiera ankietka 40. — Odpowiedzi nadchodzą anonimowo. Każdy więc uczestniczący w ankiecie ma możliwość szczerzego wypowiedzenia na ten aktualny temat. — Uzyskany w ten sposób materiał rzeczowy służyć będzie jako podstawa do przeprowadzenia pracy propagandowej w rodzinie w myśl ideologii katolickiej. — W ankiecie tej może wziąć udział każda kobieta, która zgłosi się po formularz do biura związku (Św. Marcin 68).

Należy sądzić, że zasłużone organizacje, Katolicki Związek Polek i Związek Kobiet Pracujących działalnością swoją w dalszym ciągu przyczyniać się będą do podniesienia kulturalnego, socjalnego i religijnego kobiet wszystkich warstw i zawodów.

C. W.

W uznaniu zasług na polu pracy społecznej

Zjazd delegowanych Związku Kobiet Pracujących, który się odbędzie w dniu 5 czerwca b. r. w sali Domu Królowej Jadwigi, uświetni uroczysty moment udekorowania przez J. Em. ks. Prymasa odznaczeniem papieskim „Pro Ecclesia et Pontifice“ prezeski zarządu głównego Związku, pani Zofji Starkowej.

Moment ten nabiera znaczenia symbolicznego, kiedy sobie uprzytomnimy, czem był dla niej zawsze Związek Kobiet Pracujących i czem ona jest dla Związku. Zpóźród kobiet, jako pierwsza zalicza się do jego założycieli. Służy mu swoimi zdolnościami i najlepszymi siłami, pojmując to jako służbę dla dobra kobiet, które własną pracą rwały się wzwyż, ale też jako służbę Bogu, któremu tem spłacić pragnie dług wdzięczności za otrzymane dary i łaski. W Związku zawsze jest wśród najpierwszych i najczynniejszych. Z początku, przez szereg lat pełni funkcję skarbniczki związkowej. W wolnych chwilach zasiada, by pisać artykuły do gazety związkowej, które opromienia zawsze słoneczna pogoda ducha, jaką autorka chciałaby przeniknąć czytelniczki, aby zwiększyć zapał i energję dla pracy zawodowej i organizacyjnej. A zna duszę tych kobiet, do których tak często przemawiała i pisała, jak rzadko kto. Sama przecież z dumą podnosi, że praca stała się treścią jej życia. Będąc więc najzasłuższą i najgodniejszą reprezentantką Związku „Kobiet Pracujących“, piastuje przez całe ćwierć wieku urząd wiceprezeski obok ówczesnego prezesa, dzisiejszego biskupa Adamskiego, a po jego nominacji na biskupa śląskiego, zostaje prezeską Związku.

Podobnie jak przed 25 laty odwiedzała stowarzyszenia, krzepiała je słowem zachęty, wyjeżdżała na prowincję z wykładami, tak i dzisiaj werwą swoją i młodzieńczością ducha wzbudza podziw u słuchaczy, ilekroć przemawia do zebranych.

Związek, szcząc się taką prezeską, zaliczył ją w ubiegłym roku na zjeździe jubileuszowym w poczet swych członków honorowych.

Jednak działalność Związku nie może wyczerpać jej zapału do pracy społecznej. Staje do czynu wszędzie tam, gdzie dobro sprawy tego wymaga. Jest współzałożycielką i gorliwym członkiem „Czytelni dla Kobiet“ w Po-

znaniu. W stowarzyszeniu „Warta“ oddaje cenne usługi, pracując w oddziale opieki nad dziećmi. Praca charytatywna, praca opiekuńcza nad dziećmi i ubogimi jest potrzebą jej gorącego serca. Z ramienia magistratu przez długie lata jest „radczynią ubogich“ na Śródcie i Zagórzcu. Dalej jest skarbniczką i sekretarką „Ogniska dla dzieci“, które wydaje podwieczorki dla biednej dźwiatwy i uczy ją pieśni polskiej. Wstępuje do „suterenu dominikańskich“, w których się mieści przytulisko dla dzieci, i niesie tam radość biednym sierotkom. Cała ta działalność wydaje się władzom zaborczym tak groźna i podejrzana, iż wzywają ją przed sąd. Meźnie i odważnie broni się, lecz nie siebie broni, tylko sprawy tych, których ukochała i dla których na karę zaborców się naraża. Sędzia-Niemiec chyli czoło przed dzielną Polką, od kary ją uwalnia i powiada: „Gdyby odemnie zależało — nagrodiłbym panią.“

W Stow. Pań św. Wincentego a Paulo par. św. marcińskiej jest długoletnim czynnym członkiem. Udziela się Tow. Pomocy Naukowej. A ilu to studentom staje się najhojniejszą pomocą, szkodzą dłońmi dopomagając im do ukończenia studiów! W całej tej działalności dobroczynnej dba o to, by była bez rozgłosu, bez chwały i względów na ziemską nagrodę. A gdy spotyka ją niewdzięczność, nie skarży się, tylko boleje nad tymi, którzy wstydzają się odbieranych dobrodziejstw.

Szczery patryjotyzm p. Zofji Starkowej zajaśniał, gdy nastaly dni wolności. Cały swój wolny czas poświęca wówczas pracy w Czerwonym Krzyżu, za co przyznano jej krzyż zasługi. Szczególną pieczę otacza też „Ognisko dla żołnierza polskiego“. Żywo interesuje się przejawami współczesnego życia publicznego i społecznego. Chętnie uczestniczy z obywatelskich pogadankach Narodowej Organizacji Kobiet.

Ojczyzna odrodzona uczciła tę wielostronną pracę pro bono publico: otrzymuje zaszczytny order Polonia Restituta. Obecnie najwyższe odznaczenie papieskie „Pro Ecclesia et Pontifice“ jest ukoronowaniem dzieła jej życia.

Wiemy, że to wylczenie zasług i wspomnienie odznaczeń nie będzie jej miłe, bo unika rozgłosu dla swej osoby. Zwykła mawiać: „To, co mam w sobie pożytecznego dla drugich, zawdzięczam Bogu i starannemu wychowaniu, jakie dali mi rodzice. Pochodzi p. Starkowa ze znanej i cenionej w Wielkopolsce rodziny Suszczyńskich. Jako absolwentka „Szkoły Ludwika“ (dzisiejsza Uczelnia Dąbrówki) rwie się pod troskliwym okiem ojca do pracy samodzielnej. Wyszędziły zamąż, staje się dla małżonka nie tylko towarzyszką życia, ale światłą i rozumną powiernicą we wszystkich sprawach. Owdowiawszy, nie upada na duchu, przeciwnie, ujawnia niezwykły hart i niespożyta energję i do dnia dzisiejszego trwa na posterunku pracy zawodowej.

Pomimo, że Bóg nie poskąpił jej w życiu trosk i krzyżów, mimo straty osób sercu jej bliskich i ukochanych, poddała się woli Bożej, potrafi żal i smutek zachować tylko dla siebie. Dla drugich ma zawsze niezmaconą pogodę ducha i dobre słowo.

W chwil dla niej tak uroczystej składamy p. Starkowej serdeczne gratulacje: ad multos annos!

ŻYCIE SOKOLE

Przed zjazdem rady dzielnicowej

W niedzielę, 5 czerwca zbiera się w Poznaniu rada dzielnicowa, najwyższa władza organizacyjna dzielnic wielkopolskiej Sokolstwa, aby uczynić do roczny przegląd pracy dokonanej a równocześnie nakreślić program pracy na przyszłość. Patrząc na rok sprawy na przyszłość, widzi się przede wszystkim piękny i wspaniały obraz zlotu dzielnicowego, odbywającego się pod hasłem odsłonięcia pomnika Wilsona i spodziewanego lecz niestety niesiszczącego przyjazdu Paderewskiego. Zlot ten stał się pobudką do potężnej manifestacji uczuć patriotycznych obywatelstwa poznańskiego, a równocześnie wykazał, że dzielnic wielkopolska posiada tyle żywotności, tyle wyszkolenia technicznego w swych szeregach, tyle karność, siły i sprawności organizacyjnej, że nawet w obecnych trudnych warunkach gospodarczych może zaprezentować się wobec społeczeństwa samodzielnie i godnie, bez uszczerbku dla powagi naszej ogólnej organizacji sokolej oraz jej znaczenia społecznego i narodowego, które tak silnie zadokumentowane zostało przez zlot wszechsłowiański podczas Powszechnej Wystawy Krajowej w 1929 r. Wystarczy choćby przypomnieć liczbę 4 000 uczestniczących w zlocie dzielnicowym druhow, druhen i młodzieży, a w tem 3 000 ćwiczących, aby stwierdzić, że Sokolstwo wielkopolskie rozumie i umie spełniać swoje zadanie.

Zlot dzielnicowy był niewątpliwie momentem kulminacyjnym całego roku i nadającym mu pewne charakterystyczne znamie. Piękny ten efekt wymagał z natury rzeczy dużo doraźnego przygotowawczego wysiłku, niemniej przeto był on przedewszystkiem następstwem stałej i systematycznej pracy wychowawczej, tak pod względem fizycznym, jak i duchowym. Praca ta nie ustawała również w minionym roku sprawozdawczym. Zaraz po zlocie odbywają się w Skrzynkach pod Poznaniem 2-tygodniowe kursy obozowe dla druhow, druhen i młodzieży żeńskiej. Później odbywa się w Poznaniu kurs okresowy dla druhen oraz 3-dniowy kurs instruktorski dla druhow. Za przykładem naczelnictwa dzielnic idą również niektóre okręgi, urządzając we własnym zakresie kursy dla swych naczelników i przewodników gniazdowych, jako krzewiela racjonalnej gimnastyki w swoich ośrodkach, zmierzającej do osiągnięcia u naszych druhow i druhen takiego stopnia sprawności fizycznej, która jest podstawą zdrowego rozwoju młodego organizmu ludzkiego. Poza tem wszakże nie zaniedbuje się również lekkiej atletyki, różnych rodzajów sportu i gier ruchowych i jakkolwiek nie jest celem naszej pracy technicznej zdobywanie rekordów sportowych, to zdobywa i pod tym względem osiągamy poważne rezultaty. Wreszcie w poczuć swego obowiązku pogotowia narodowego, liczne gniazda biorą udział w ćwiczeniach przysposobienia wojskowego, a pozatem — wobec różnych trudności w tym względzie —

przeprowadza się we własnym zakresie ćwiczenia i zawody w strzelaniu.

W parze ze szkoleniem fizycznym kroczy — w myśl kardynalnych zasad naszej organizacji — wychowanie duchowe, praca nad pogłębianiem ducha sokolego i poczucia obywatelskiego w naszych szeregach, praca nad ugruntowaniem i umacnianiem wewnętrznej zwartości i spójności organizacyjnej. Sokolstwo, opierające się o wypróbowaną przez 65 lat ideologię, spotyka się w działalności swej w ostatnich czasach coraz częściej z różnymi trudnościami i przeszkodami. Tem bardziej więc było pilnym obowiązkiem i zadaniem władz sokolich utrzymywać stały i ścisły kontakt ze swymi jednostkami organizacyjnymi, przy zjazdach i w różnych doraźnych wypadkach służąc im radą i pomocą, aby ta nasza stara i dobrze narodowi i państwu służąca organizacja nie poniosła uszczerbku w swej egzystencji i swym rozwoju. Z zadowoleniem stwierdzić też można, że mimo najtrudniejszych warunków, zdołaliśmy utrzymać nasz stan posiadania, wykazując 348 gniazd w 15 okręgach z ogólną liczbą członków 11 000 druhow, 2 000 druhen i 3 000 młodzieży męskiej i żeńskiej, zaprawiającej się przy gniazdach naszych do przyszłej służby sokolej. Nadmienić prztem należy, że cyfry te nie są ściśle wobec tego, że niestety szereg gniazd nie nadesłał jeszcze raportów rocznych, tak, iż w rzeczywistości ogólna liczba członków jest większa, przewyższając liczbę z roku poprzedniego.

Poważną trudność w rozwoju organizacji stanowi obecne kryzysowe położenie gospodarcze. Szeregi nasze rekrutują się przeważnie ze sfer niezamożnych, subwencji nie otrzymujemy, więc opierać się możemy jedynie i wyłącznie na własnych siłach, a dochody z tego źródła są bardzo nikłe. Tem większą zatem obowiązkowość i staranność wykazywać powinny zarządy gniazd w regulowaniu opłat organizacyjnych, że mimo przesilenia gospodarczego, można spełniać ten swój obowiązek, o tem świadczą te gniazda, które żadnych zaległości składkowych nie mają.

Mimo przeciwności z zewnątrz i mimo trudności wewnętrznych z braku funduszy, który hamuje śmielsze porywy w najniezbędniejszej nieraz pracy organiz., stwierdzić można z całorocznego jej bilansu, że praca ta rozwija się niepoważnie, prawidłowo i celowo. Wyniki tej pracy, jako owoc poważnej siły liczebnej, opartej o wewnętrzną zwartość duchową i organizacyjną, świadczą wymownie o stałej żywotności idei sokolej na ziemi wielkopolskiej, tej idei, która wiodła społeczeństwo tutejsze przez mroki niewoli ku słońcu wolności. To też Sokolstwo wielkopolskie ze spokojem sięga znamionującym, patrzy w swą przyszłość, krocząc dumnie ku swemu 50-leciu, które święcić będzie w roku 1934, zawsze wierne swej służbie Bogu i Ojczyźnie.

Sprawozdanie sekretarza za rok 1931

Dzielnica nasza w roku sprawozdawczym składała się z 16 okręgów z łączną liczbą 339 gniazd, w tem należących do Związku — 232, kandydujących — 57. W roku 1931 przyjęto do Związku 3 gniazda, z powodu nieczynności skreślono 6 gniazd.

Ogólna liczba członków w gniazdach należących do Związku, wynosi 11 409, kandydujących 1564, młodzieży w gniazdach do należących do Związku jest 2638, kandydujących 170, razem 15 781.

Druhen w gniazdach przynależących do Związku mamy 1612, druhen kandydujących 366, młodzieży żeńskiej w gniazdach należących do Związku — 639, w kandydujących — 33. Druhow w gniazdach należących do Związku — 9 797, w gniazdach kandydujących — 1 198, młodzieży męskiej w gniazdach należących do Związku — 1 999, w gniazdach kandydujących — 137.

Sprawozdań w tym roku nie powielano i nie rozestano okręgom i gniazdom dla paru powodów, a jednym z najważniejszych był ten, że mimo kilkakrotnych wezwań do dnia 24 maja b. r. nie nadesłano raportów

statystycznych z 44 gniazd, a mianowicie:

Z Okręgu Gnieźnieńskiego: Rogowo, Z Okręgu Grodzkiego: Rakoniewice, Grabowice, Granowo, Modrze, Kozłowo, Uściągice, Dębsko i Ptaszkowo. Z Okręgu Inowrocławskiego: Znin i Trląg. Z Okręgu Jarocińskiego: Kobylin. Z Okręgu Kępińskiego: Rychtal, Mikorzyn i Mielęcín. Z Okręgu Konińskiego: Wilczyn, Konin, Szeźlín (nadesłano dopiero 31. 5.), Gosławice i Koło. Z Okręgu Kościańskiego: Bieżyn, Mikoszki, Jasień - Kawczyn. (Raporty z Bieżyna i Mikoszek nadeszły 30. 5.). Z Okręgu Lwóweckiego: Chraplewo. Z Okręgu Ostrowskiego: Górzycy Wielkie, Błaszki, Bogdaj, Łakociny, Chwaliszew, Wysocko Małe i Daniszyn. Z Okręgu Poznańskiego: Gólski, Jeziorki i kandydujące Otusz. Z Okręgu Rogozińskiego: Sokolowo i Miłkowo; gniazda te zgłoszono jako nieczynne. Z Okręgu Średzkiego: Krzykosy, Zaniemyśl, Dominowo, Chocicza. Z Okręgu Wągrowieckiego: Margonin. Z Okręgu Wolsztyńskiego: Chrośnica, (raport nadesłano 31. 5.). Z Okręgu Wronieckiego: Obrzycko i Wieleń.

Jeden jedyny Okręg Leszczyński w całej dzielnicy nadesłał raporty ze wszystkich gniazd, Widać z tego, że przy dobrej woli i chęci można pokonać wszelkie trudności.

Zjazdy rad okręgowych odbyły się we wszystkich okręgach. Nadzwyczajne zjazdy rad odbyły się w Okręgach Gnieźnieńskim i Wągrowieckim. Zjazdy prezesów i naczelników zorganizowano w okręgach: Gnieźnieńskim, Inowrocławskim, Jarocińskim, Kościańskim, Leszczyńskim. W zjazdach tych brali udział delegaci przewodnictwa dzielnic. Ponadto ci delegaci uczestniczyli w walnych zebraniach gniazd okręgu Kościańskiego, gniazda w Inowrocławiu, Lesznie, Śremie, Gnieźnie i na posiedzeniu zarządu Okręgu Grodzkiego, tudzież we wszystkich uroczystościach pokrewnych nam towarzystw.

W roku 1931 wpłynęło do sekretariatu 1087 pism i wszystkie załatwiono. Ponadto załatwiono również wszystkie sprawy administracyjne, związane ze zlotem dzielnicowym. Zwyczajnych posiedzeń przewodnictwa odbyło się 52, nadzwyczajnych 4. W dniach 1. 3., 30. 5. i 24. 10. 1931 urządzono zjazdy zarządu dzielnicowego, a w dniu 31. 5. 1931 odbył się zjazd rady dzielnicowej.

W skład przewodnictwa wchodził druhny i druhowie: Antoni Wolski — prezes; Zygmunt Pluciński — I zast. prezesa; Stanisław Stoiński — II zast. prezesa; Halina Rozmiarkowa — przewodnicząca dzielnicowego wydziału Sokolic i III zast. prezesa; Zofja Herniczka — sekretarka dzielnicowego wydziału Sokolic; ks. prał. Józef Prądzyński — naczelny kapelan dzielnicy; Wincenty Fellner — sekretarz; Władysław Karge — skarbnik; Konstanty Suligowski — naczelnik; Wiktor Maćkowiak — I zast. naczelnika; Witold Przybylski — II zast. naczelnika (w październiku 1931 druh Maćkowiak zrezygnował ze stanowiska I zastępcy naczelnika i w tym samym czasie druh Witold Przybylski wyjechał na stałe do Bydgoszczy; od października 1931 r. zatem funkcję zastępcy naczelnika pełni druh Stefan Nochowicz); Stanisława Kasprzakówna — naczelniczka. Radni druhowie: Wiktor Gładysz, Jerzy Herniczka, Jerzy Kismanowski (ustąpił z przewodnictwa we wrześniu 1931, a w jego miejsce kooptowano dh Stanisława Bochenka), Stanisław Libera, Tadeusz Powidzki, Tomasz Roskosz, Franciszek Sokolowski, Wiktor Weselik i kooptowany Wiktor Maćkowiak.

Praca dzielnicowego wydziału Sokolic

W dziale organizacyjnym, mamy do zanotowania utworzenie dalszych wydziałów okręgowych (oprócz poznańskiego i jarocińskiego) w następujących okręgach: gnieźnieńskim z prezeską dchną Zórawską, kościańskim z dchną prezeską Augustyniakową i wronieckim z dchną Sroczyńską na czele. Posiadamy zatem obecnie 5 wydziałów okręgowych. (W roku bieżącym powołano jeszcze dwa: w Lesznie z dchną Parzysową i w Wągrowcu z drch Kalińską na czele — przyp. red.). Samodzielnych gniazd powstało w roku sprawozdawczym 7, a mianowicie: w Ostrowie, Koźminie, Miłostawiu, Kiekrzu, Borowie, Czempinie i Luboniu. Wszystkich gniazd jest zatem 41.

Zwrócić dalej należy uwagę na udane i doskonale zorganizowane pod każdym względem „Dnie Sokolic”. przez wydział okręgowy w Gnieźnie oraz w okręgu inowrocławskim w Plehcinie. Zjazdy te były połączone z kursami oświatowymi, na których przemawiały prelegentki z Poznania. Ponadto odbyły się występy gimnastyczne.

Dzielnicowy wydział wysłał swoje reprezentantki na zloty okręgowe do: Gostynia (okr. leszczyński), oraz do Koźmina (okr. jarociński), na obu tych zlotach była dchna Sobczyńska. W zlocie okręgu wronieckiego w Międzychodzie Sokolic pomorskich w Grudziądzie Gładyszowa. Na zjeździe rady okręgowej w Inowrocławiu była dchna Dobroczyńska, która również brała udział w uroczystości 25-lecia istnienia gniazda męskiego w Środzie. Na zjeździe sokolic pomorskich w Grudziądzie była dchna prezeska Rozmiarkowa, wygłaszając referat o organizacji Sokolic, a dchna Sobczyńska mówiła o punktualności. Również dchna przew. Rozmiarkowa brała udział w obchodzie 25-lecia istnienia ruchu Sokolic w okręgu gnieźnieńskim. Na otwarciu wystawy robót sokolic w Szamotułach pojechała dchna Dobroczyńska. W sejmiku abstynenckim uczestniczyły druhny: Krajewska i Święcicka, a w zjeździe Młodych Polek — dchna Kosińska.

Nasza specjalna sekcja regulaminowa opracowała projekt nowego regulaminu i uzgodniła go z druhem prezesem Wolskim; projekt ten po zaaprobowaniu przez przewodnictwo dzielnicy wysłano do Warszawy.

Ważnym krokiem naprzód oraz zastawieniem sił był doroczny zjazd druhen całej dzielnicy w dniu 15 listopada w Poznaniu w sali Domu Amarantowego przy udziale 201 druhen łącznie z 10 okręgów. Z ramienia przewodnictwa Związku był obecny dh. Aleksander Zamoyski, z przewodnictwa dzielnicy druh prezes Wolski oraz kilku członków Przewodnictwa w charakterze gości i dchny z Dzielnicy Krakowskiej, Pomorza, Śląska, prócz tego przedstawicielki organizacji kobiecych. Zasadnicze referaty wygłosili: dch. Sobczyńska („O karności, punktualności i prawdomówności”) oraz ks. prał. Prądzyński („Ma-

żeństwo w świetle nauki katolickiej”). Uchwalono szereg rezolucyj, a całość obrad była nacechowana powagą i szczerą troską o dobro organizacji. — Duże wrażenie wywarł list ks. Prymasa z błogostawieństwem i zachętą do dalszej, wytrwałej pracy.

Dużo trudów i kosztów miał dzielnicowy wydział, organizując kurs techniczny oraz obóz dla młodzieży w Skrzynkach. Na kursie druhen było 45 uczestniczek. Podkreślić trzeba zapał do pracy, co umożliwiło kursistkom przelamanie przeszkód i przetrwanie fatalnej niepogody pod znakiem której zaczynała się i kończyła praca w obozie. Mimo tych niesprzyjających warunków zachowały druhny niespożyta energię i szczerą zapał co podkreślić należy z uznaniem. Otwarcie kursu było bardzo uroczyste, a dokonała go imieniem przewodnictwa wiceprezeska dzielnicy dchna Rozmiarkowa. Zakończenie kursu było niemniej uroczyste przy udziale prezesa dzielnicy i licznych gości, przycem urządzono publiczny egzamin, który wypadł bardzo dobrze.

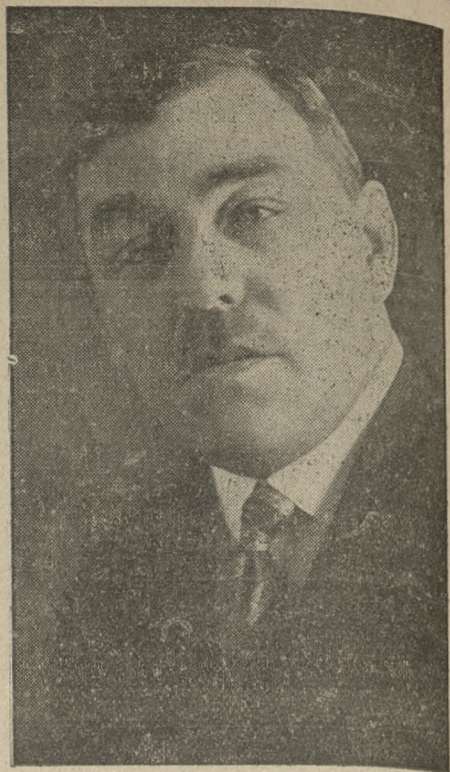
Pierwszy raz w tym roku zorganizowałyśmy obóz dla młodzieży żeńskiej. Przybyło nań 40 druhenek. — Szkoliły się one pod kierownictwem komendantki obozu, instruktorki oświatowej i technicznej, również z dużym zapałem, niezniechęcone uporczywą niepogodą, która i tu zwlaszcza w pierwszym tygodniu dała się we znaki. Na zakończenie obozu odbył się udatny popis przy udziale prezesa dzielnicy, całego dzielnicowego wydziału oraz licznych gości.

Pod koniec grudnia odbył się trzydniowy kurs techniczny dla druhow. Dzielnicowy wydział Sokolic miał się zorganizowaniem dla 56 druhow śniadań i podwieczorków, pokrywając koszt za swojej kasy. Również finansowałyśmy wyżywienie druhen (śniadania i obiady) na dzielnicowych kursach okresowych technicznych.

W przygotowaniach do Zlotu Dzielnicowego, który się odbył równocześnie z uroczystościami Wilsonowskimi, brałyśmy żywy udział; we wszystkich komisjach zlotowych, zasiadały nasze druhny, współpracując z druhami bardzo ofiarnie i nieraz z wielkim poświęceniem. Z żywym zadowoleniem przyjęliśmy do wiadomości podziękowanie przewodnictwa dzielnicy wygotowane do wszystkich współpracowniczek zlotu, a nadesłane na ręce dzielnicowego wydziału Sokolic.

W ub. r. ustąpiły z wydziału z powodu wyjazdu z Poznania dchny: Kosińska i Meissnerówna; kooptowana na ich miejsce dchny: Krajewska, Smoluchowska, Lyczynkówna i Nożyńska. Zebrań odbyło się w roku sprawozdawczym 22, w tem 3 plenarne z przedstawicielkami okręgów i prezeskami wydziałów okr. oraz 1 nadzwyczajne z wydz. okr. poznańskim w sprawie L. O. P. P. Wreszcie zebranie zjazdowe ze współudziałem przedstawicieli całej dzielnicy.

Uroczystości Moniuszkowskie

Sp. Antoni Banaszak,

Marszałek

Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego
zmarł w Poznaniu 3. 6. 1932.

Dnia następnego pojawił się w tej samej gazecie następujący inserat: — „Modelka potrzebna. Ładna kobieta, niebyst młoda, korpulentna. Zgłoszenia itd.”

Z chwilą ukazania się gazety zaczęła się wędrowka, ale nie ludów, tylko kobiet młodych, starszych i najstarszych do pracowni malarza. Miał taki wybór, że niemal nie dostał zawrotu głowy od tylu piękności. W tej gromadzie znalazł wreszcie upragniony model i zabrał się rąco do skończenia swej pracy, która wywołała sensację. A tka.

Historja jednej kradzieży z przed 10 laty

(f) Słynna była w Warszawie w roku 1932, kradzież, która dokonana została w mieszkaniu Józefa Boaza (Nowolipki 18). Otóż kasiarze za namową służącej Żydówki Ełli Racheli Płotkowskiej z Brok okradli kasę ogniotrwałą podczas nieobecności domowników. Zabrali oni biżuterję na 10 tys. dol. oraz większą sumę gotówki. Złodzieje wraz z służącą uciekli.

Istniały poszlaki, że Rachelę wraz ze swoim „narzeczonym” Neuryngiem — słynnym międzynarodowym kasiarzem uciekli do Argentyny i tam otworzyli sobie dom rozpusty.

Minęło kilka lat i oto policja otrzymała wiadomości, że do Brok przyjechała na jeden dzień Rachelę. Wyrobiła sobie wodę osobistą. Kiedy policja chciała ją zatrzymać, już nie było jej w miasteczku. Później były wiadomości, że przebywa w Berlinie wraz z międzynarodową szalką złodziei mieszkaniowych. Zawiadomiono o tem policję w Berlinie. Aresztowano ją. Władze polskie żądały wydania jej jako obywatelki polskiej.

Tymczasem zgłosił się do władzy więziennej w Berlinie złodziej, niejaki Fuks, który należał do bandy Neuringa. Fuks był obywatelem niemieckim. Wyraził chęć ożenienia się z Rachelę. Otrzymał na to pozwolenie od władzy sądowej i więziennej w Berlinie. Ślub odbył się w więzieniu. Po ślubie Rachelę stała się obywatelką niemiecką. Intencje ślubu były nadto jasne. Chodziło o to, by uniemożliwić wydanie Racheli władzom polskim.

Rachelę była więc sądzona przez sąd w Berlinie. Bronili jej dwaj wybitni adwokaci — kryminaliści w Berlinie. Sąd berliński skazał ją tylko na miesiąc więzienia.

O wszystkim już zapomniano. Minęło 10 lat od czasu kradzieży w Boaza. Poszkodowany wraz ze swoją rodziną kilka lat temu opuścił Warszawę. Zamieszkuje on obecnie w Brukseli. Natomiast Rachelę zatekniła za miasteczkiem rodzinnym, z starą matką itd. Przyjechała i przywiozła z sobą dużo pieniędzy. Kupiła dla matki wielki i ładny dom. Umieściła w nim matkę na stare lata.

Przeszłość Racheli wyszła jednak na jaw. Policja aresztowała ją w Brokach i sprowadziła do Warszawy, gdzie osadzona została w więzieniu.

Będzie ona na nowo sądzona przez sąd warszawski za jej stare grzechy warszawskie.

Hitler lubi mieszkać dobrze i drogo

W sądzie berlińskim odbędzie się w tych dniach sprawa z oskarżenia Hitlera i jego adjutanta Goebbelsa przeciw dziennikarzowi berlińskiemu „Die Welt am Montag” o oszczerstwo. Dziennik ten ogłosił bowiem, drukując jednocześnie facsimile rachunku hotelowego, wiadomość o kosztach 10-dniowych pobytu Hitlera i Goebbelsa w Berlinie, które wyniosły 4048 marek (około 9000 złotych) za luksusowe apartamenty w arystokratycznym hotelu „Kaiserhof”. Grecja płaci — czemużby nie?

postanowiłem podpalić dom, gdyż chodziło mi o to, by stanąć oko w oko z czemś żywiolowem. Gdyby chodziło o zdobycie premii asekuracyjnej, to chyba nie przypuszczacie panowie — kończy Strecker pod adresem przysięgłych — bym pozostawił w podpalonym domu flaszki z benzyną i inne przedmioty wskazujące na to, że dokonano podpalenia

„Spowiedź” Streckera przerywana była częstymi uwagami i pytaniami przewodniczącego, który zwrócił między innymi uwagę na to, że Strecker oświadczył — jakoby miał zamiar w więzieniu śledczym pisać wielką powieść Jakże to pogodzić z tem, że dostawszy się do więzienia, zasympyal władze śledcze prośbami o wypuszczenie na wolność?

Na to oskarżony: „Nie przypuszczałem, że więzienie jest czemś tak okropnem. Noce spędzane w samotnej celi doprowadzały mnie do obłędu.”

Mimo to Streckera skazano ponownie na rok twierdzy.

Zaszczytne odznaczenie bohaterki z powieści dla dzieci

Niezwykła uroczystość odbyła się przed kilku dniami na amerykańskim uniwersytecie Columbia. Oto, udzielono honorowego doktoratu pewnej 80-letniej Angielce, mrs. Hergreaves, tylko z tego jednego powodu, że jest ona „Alicją”, ową słynną „Alicją z krainy cudów”.

Cóż to znaczy — spyta czytelnik polski. Jaka Alicja z krainy cudów?

Odpowiedź jest prosta. Od lat kilkudziesięciu najpopularniejszą książką dzieci angielskich i amerykańskich jest „Alice in Wonderland” (Alicja w krainie cudów). Są to przygody dziewczynki, którą królik zaprowadził do swej nory, a stamtąd do wnętrza ziemi, gdzie właśnie jest „kraina cudów”.

Mała Alicja jest typową Angielką, jest pełna chłodu, rozsądku i niespodziewanego dowcipu. Gdy stara księżna z baśni oświadcza jej: „Miłość rządzi światem”, Alicja odpowiada chłodno: „Inni znowu twierdzą, że pieniądze”. A gdy ta sama księżna daruje dziewczynce swe mądre rady, Alicja myśli: „Tanie to podarunki: do brze, że nie dostaje takich na urodziny”.

Gdy królowa kart maluje w swym ogrodzie białe róże czerwoną farbą, Alicja protestuje przeciwko temu ostro; wtędy królowa krzyczy: „Ściągnij jej głowę!” Cóż odpowiada Alicja na ten przerażający rozkaz? Jeden wyraz: „Eee, bzdury”.

Alicja przeżywa w krainie cudów niezwykle przygody, a wraz z nią przeżywają ją miliony angielskich i amerykańskich dzieci.

Niema chyba na świecie książki tak czytanej, tak umianej na pamięć, jak ta „Alicja w krainie cudów”. A książkę tę napisał przed 70 laty pewien pastor angielski Lewis Carroll dla małej swej wychowawicy Alicji.

Mała Alicja jest teraz 80-letnią staruszką mrs. Hargreaves i z tej racji, że to ona wędrowała po „krainie cudów”, ofiarowano jej dyplom honorowy doktora uniwersytetu Columbia.

Malarz, który maluje własną krwią

Przechodnie na jednym z placów w Budapeszcie byli w tych dniach świadkami niezwyklej sceny. Podczas największego ruchu ulicznego w godzinach przedpołudniowych przybył na plac Margarety jakiś osobnik, który rozłożył i przymocował wielki arkusz papieru rysunkowego, przygotował pendzle, a następnie żyłką przeciął sobie na lewej ręce tętnicę i począł malować własną krwią. Wokół zaczęło się tworzyć zbiegowisko, aż wreszcie nadszedł policjant, który nieszcześliwego odprowadził do komisariatu. Tam ustalono, że jest on umysłowo chory. Podczas przesłuchania zeznał, że jest sławnym Tycjanem i chciał namalować obraz, którymyb zadziwił cały świat. Identyczności nieszcześliwego nie ustalono.

Malarz, inserat i przekupka

Jest rzeczą pewną, że malarz zdobywa sławę dzięki swym zdolnościom artystycznym, ale zdarza się też, że niekiedy decyduje o powodzeniu temat obrazu.

Znany malarz francuski Cottet zajęty był malowaniem obrazu rodzajowego. Chciał uwiecznić przekupkę wraz z koszami pełnymi główek kapusty, jarzyn różnych i ziemniaków. Wszystko poszło jak z płatka, lepiej niż się spodziewał, ale z przekupką trudniejsza była sprawa. Próbował, malował, mazał i był zrozpaczony. W swej malarskiej wyobraźni widział ją starą, brzydka, jako żywy kontrast apetycznych, świeżych, neących produktów natury, które sprzedawała. Takiego właśnie modelu było mu potrzeba. A ponieważ miał przyjaciela, który wierzył w potęgę gazety i jej ogłoszeń i na ten temat wygłosił mu cały wykład, uwierzył i dał ogłoszenie do poczytnego pisma paryskiego Anons brzmiał następująco: — „Szukam modelki. Brzydkiej, starej, niezdarnej kobiety. Reflektuję tylko na takie.”

Po ukazaniu się ogłoszenia czekał malarz niecierpliwie, bo spieszo mu było skończyć obraz. Cekał dzień jeden, drugi i dziesiąty, ale napróżno. Nikt się nie zgłosił.

I znowu wyratował go przyjaciel, który mu wytłumaczył, że ogłoszenie ujął źle, bo nie liczył się w niem z próżnością kobiecą i poradził mu, aby zaczął z innej beczki.

zespoły złączyły się, aby wspólnie pod dyr. p. Kwaśnika zaśpiewać „Cichy domku” i „Pieśń rycerską”.

Pięknej serenady tej słuchały wielkie rzesze publiczności w skupieniu i rozrzewnieniu. Wśród słuchaczy zauważyć można było szereg wybitnych osobistości miasta z p. prezydentem Ratajskim na czele.

W ten prosty a tak piękny i trafny sposób zapoczątkowano wielkie dni, które, oby nie pozostały tylko pięknem wspomnieniem, lecz przyczyniły się do dalszego utrwalania i pogłębiania kultu Moniuszki. St. W.

Wzruszająco pięknie i nastrojowo rozpoczęło miasto nasze trzydniowe uroczystości moniuszkowskie. W piątek wieczorem śpiewacy nasi (trzy najlepsze chóry męskie: Arion, Echo i Hasło) zebrał się pod iluminowanym pomnikiem Moniuszki (w parku, który powinien się nazywać parkiem Moniuszki, a Chopinowi należy się park oddzielny z odpowiednim pomnikiem) aby odśpiewać szereg pieśni naszego wielkiego twórcy. Każdy chór śpiewał najpierw z osobna pod swoim dyrygentem — Arion z p. Klichowskim, Echo z p. Nowowiejskim, Hasło z p. Kwaśnikiem. Pod koniec wszystkie

Moniuszko a Hymn Narodowy

Wśród zebranej na piątkowej serenadzie pod pomnikiem i zasłuchanej w piękne melodję Moniuszkowskie publiczności odezwały się głosy, które poza pięknem i szlachetnością odruchu mogłyby mieć i znaczenie realne. Zauważono mianowicie podczas wykonania przez zbiorowy chór „Pieśni rycerskiej”, że pieśń ta nadaje się wybitnie na hymn narodowy. Mówiono przede wszystkim o stronie muzycznej, cho-

ciąż i tekst jej mógłby być wzięty pod uwagę. Istotnie, jest to melodia tak wspaniała, o rytmie tak dobitnym i jedynym, mogąca współzawodniczyć z Marsylianką, że miałaby pierwszeństwo przed wszystkimi dotychczasowymi pomysłami. Poza tem złączenie imienia Moniuszki z hymnem narodowym byłoby najpiękniejszą formą holdu w tym pamiętnym roku. St. W.

Koncert w 60-tą rocznicę śmierci Moniuszki

W niedzielę 5 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się w auli Uniw. Pozn. wielki koncert jubileuszowy, stanowiący główną atrakcję trzydniowego festiwalu ku czci Moniuszki. Program (poprzedzony słowem wstępnym prof. dr. L. Kamieńskiego) obejmuje dwa czcłowe dzieła chóralne Moniuszki: „Balladę o Florjanie Szarym” i „Sonety Krymskie” w wykonaniu chórów: „Echa”, „Hasła”, „Arionu”; Pozn. Tow. Oratoryjnego i chóru im. Moniuszki, oraz pełnej Orkiestry Symfonicznej Filharmonji Poznańskiej.

Komitet uroczystości pozyskał ponadto najlepsze siły Opery pozn. w

Zwracamy uwagę na dzisiejszy Dział Kultury i Sztuki, poświęcony w całości Stan. Moniuszce.

70-letni literat berliński podpalaczem

Niezwykle sensacyjną sprawę o podpalenie rozpatrywał sąd przysięgłych w Poczdamie Bohaterem był 70-letni pisarz berliński i krytyk teatralny Karol Strecker. Podłoże procesu, przypominającego powieść kryminalną, jest następujące:

W sierpniu ub. r. wybuchł w willi Streckera pod Berlinem pożar. Przybyła na miejsce straż ogniowa stwierdziła odrazu, na podstawie tego rodzaju dowodów jak porozrzucone flaszki z benzyną, że chodzi tu o podpalenie. Przewód śledczy wykazał, że podpalaczem jest sam Strecker, który dokonał zbrodniczego czynu, by uzyskać od Towarzystwa Asekuracyjnego znaczną premję.

Podczas procesu, który toczył się w listopadzie r. ub. przed sądem przysięgłych, Strecker przyznał się do zarzuczonego mu czynu. Biorąc pod uwagę nienaganną przeszłość pisarza i jego wiek, sąd wymierzył

mu najłagodniejszą karę: rok więzienia. Bezpośrednio przed zapadnięciem wyroku oskarżony, który jest sercowo chory, dostał ataku i zemdlął. Gdy odzyskał przytomność, sąd udał się na naradę w sprawie wyroku, nie dopełniając koniecznej formalności w formie zapytania czy oskarżony życzy sobie złożyć jeszcze jakieś wyjaśnienia w ostatnim słowie.

Nieformalność ta stała się przyczyną wznowienia procesu, podczas którego oświadczył on, co następuje: Moja sytuacja finansowa była w roku 1931 katastrofalna. Postanowiłem za wszelką cenę napisać znowu coś, coby przyniosło pieniądze. Swego czasu bardzo wielkie powodzenie zdobyła jedna z moich powieści kryminalnych, postanowiłem więc napisać znowu jakiś romans awanturny. Przy tej sposobności uświadomiłem sobie, że dzieło autora, tylko wtedy może być doskonałe, gdy oparte zostanie o rzeczywiste przeżycia. Przecie miałem zamiar napisać powieść współczesną, charakteryzującą wszystkie nasze nędze, rozpacz i bóle. W tym celu

Jubileusz zasłużonej organizacji

35-lecie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej Poznań — Fara

Stow. Młodzieży Polskiej, to organizacja patrząca na dziesiątki lat swego istnienia. Wiemy o tem, że S. M. P. jednej diecezji łączy się w centralę, którą na Wielkopolskę jest Związek Młodzieży Polskiej w Poznaniu. Najstarsze S. M. P. zorganizowane w związku, to Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara, którego pierwszym patronem był obecny redaktor „Przewodnika Katolickiego”, czcigodny ks. prałat Józef Kłos.

To S. M. P. obchodzi w niedzielę, 5 czerwca r. b. 35-lecie swego istnienia. Stoją na oczach społeczeństwa, by wykazać dzisiejszą swoją potęgę. Niemal w każdym zakątku Wielkopolski pożądaną siłą rozlega się hasło „Gotów”, do walki o zwycięstwo wiary i ojczyzny.

Twórcy S. M. P. zdawali sobie sprawę, że młodzież polsko-katolicką pozaszkolną należy bronić przed germanizacją. W tak pojętym duchu — w okresie przedwojennym — założone S. M. P. powstało jako pierwsze w Poznaniu i w Wielkopolsce pod nazwą „Polsko-katolickie Tow. Terminatorów” i miało za cel zrzeszenie młodzieży pozaszkolnej (terminatorów) w organizację o charakterze oświatowo-kulturalnym. To zadanie miało; jednakże w pierwszej linii w planie pracy wysuwano narodową stronę życia. Dążeniem Tow. Terminatorów wzgl. ówczesnych wychowawców, było wychowanie dla polskiego społeczeństwa, swojej młodzieży, zaznajomić ją z dziejami narodu, z jego ideowym dorobkiem. Towarz. Terminatorów krystalizowało tego ducha i umacniało młode serca do walki o najświętsze ideały Polaka-katolika.

Nastąpił śmiertelny przełom w istnieniu naszego narodu, doczekaliśmy się upragnionego i wymodlonego wnętrza serca, wskrzeszenia Polski. Oczymy, że działalność S. M. P. uległa zmianie. Więc ujęta jest obecnie w ramy wychowania społeczno-obywatelskiego.

Jak przedstawiają się dziś jej prace. Przedewszystkiem S. M. P. dąży do tego, aby dać obywatela o nieprzeciętnej jego wartości, ugruntowanego w zasadach religijno-moralnych, narodowych i czynnych.

S. M. P. budzi ducha ofiarności na rzecz własnego państwa, sieje szacunek względem władz, uświadamia młodzież o obywatelskich obowiązkach i prawach, wzmacnia karność społeczną i wyrabia w młodzieży poczucie odpowiedzialności za własne przedsięwzięcia przed własnym narodem-państwem, słowem wyrabia sumienie obywatelskie.

Zważywszy, że w połączeniu z kształceniem w młodzieży charakteru i ducha w imię zasady w zdrowym

cielu, zdrowy duch, S. M. P. rozwija zamilowanie do ćwiczeń fizycznych na wolnym powietrzu lub w sali. Myliłby się ten, kto by przypuszczał, że w S. Młodzieży P. wychowanie fizyczne oparte jest na zdobywaniu mistrzostw i rekordów. Przeciwnie, dąży się do wciągnięcia szerokiego rzesz młodzieży przez systematyczne i stałe ćwiczenia.

Pozatem kładzie się silny nacisk na wyszkolenie zawodowe, jak i przyswajanie sobie przymiotów moralnych jak: obowiązkowości, sumiennosci, akuratanosci itd.

W wolnych chwilach koncentruje się młódź w ognisku, znajdującem się przy kościele farnym, dane do dyspozycji młodzieży przez jej protektora czcigodnego ks. prałata Stychla. Odbywają się ćwiczenia orkiestry, wieczory dyskusyjne, zebrania itd.

W swoim czasie widzieliśmy w tem ognisku czcigodnego ks. prałata Prądzynskiego, który mimo, że obarczony ważniejszymi obowiązkami, potrafił znaleźć czas, aby przez kilka lat patronować tej młodzieży. Młodzież, pamiętając te czasy, składa Ci Czcigodny Ks. Prałacie — hołd a w darze niesie Ci młodzieńcze podziękowanie za oplekę.

Obecnie widzimy w ognisku nieodłącznego doradcę i patrona, żywo interesującego się młodzieżą, mansomnara kolegiaty Farniej ks. Klauzińskiego i ruchliwego i o nieprzeciętnym zmysle organizacyjnym prezesa druha Przybylskiego, pozatem całą awangardę młodzieży.

Dzisiaj S. M. P. Poznań-Fara w pełni rozwoju, z dumą patrzy na szereg minionych lat znoje, ale twórczej pracy. Z dumą przygląda się szeregom tych, którzy wyszli z tej organizacji i zajmują dzisiaj w społeczeństwie poważne stanowiska, ludzi, którzy wierne spełniają swoją służbę obywatelską. E s e s.

Program obchodu jubileuszowego

Sobota, 4 bm. godz. 20,30: apel i capstrzyk Stow.; niedziela 5 bm. godz. 6: pobudka — Nowy Rynek, godz. 6,45: wspólna komunia św. w kościele farnym, godz. 8,30: zbiórka delegacji na Nowym Rynku, godz. 9: uroczysta msza św. z okazji jubileuszu, godz. 10: zbiórka na Nowym Rynku Stow. i delegacji, godz. 10,15: raport, godz. 10,30: wymarsz do Ogrodu Zoologicznego, godz. 12: akademja jubileuszowa na wielkiej sali Ogrodu Zoologicznego, godz. 13,30: otwarcie wystawy prac ręcznych w lokalach Ogrodu Zoologicznego; godz. 14: wspólne śniadanie (nakrycie 1,50 zł), godz. 16—19: zwiedzanie wysławy wzgl. Ogrodu Zoologicznego, godz. 19: wieczornica na wielkiej sali Ogrodu Zoologicznego.

międzychodzko - szamotulskiego p. Julia Pugetowa.

Przewodnicząca sekcji ogrodniczej p. Ludwika Żółtowska podaje następujące notatki tygodniowe:

Ogrodnictwo przechodzi mody, tak jak każda rzecz ludzka, — przed wojną np. Wielkopolska interesowała się tylko sadownictwem, — teraz zaczyna się zajmować ogrodnictwem dekoracyjnym. Można by powiedzieć o tej zmianie pogląd, parafrazę znanego zdania z Ewangelji: „nie samymi owocami żyje człowiek”, bo nie tylko strona użytkowa mu jest potrzebna ale i piękno, które powinno być dziełem ogrodnictwa. Ład i piękno. Niemcy uczyli, tylko ładu, nie rozumieeli piękna. Dopiero gospodarka polska wprowadziła elementy piękna, i w dalszym ciągu przeobraża na swoją modłę pozostałe ślady ducha pruskiego. Chociaż nie posiadamy własnego stylu ani w architekturze, ani w zdobnictwie, mamy jednak to, co się zwie „polskim gustem”, czyli własny sposób zastosoowania sztuki panującej w świecie. Odnosi się to i do ogrodnictwa w wielkim stylu.

Obecnie polega ono na forsowaniu znajomości krzewów kwitnących i bylin. Jest to wynik wielu przyczyn, któreby było za długo dzisiaj omawiać. Jedną z nich wymienię jednak, dążność do wydatnienia rodzimych bogactw przyrodniczych.

W Polsce inwentaryzacja rodzimych okazów jest jeszcze daleką do ukończenia. A mało jest doprawdy rzeczy, równie pasjonujących jak odnajdywanie określonych roślin, rosnących dziko, w okolicach mało lub wcale nie badanych jeszcze, i gromadzenie ich razem.

Wielkopolska ma sporą liczbę wia-

snych odmian, i dziwna rzecz, że dotychczas nikt nie poświęcił kawałka pola, ażeby sobie zebrać kolekcję krzewów i kwiatów miejscowych, które mogą utworzyć wcale pokaźne zespoły barw i kształtów ozdobnych.

Spotykamy się często z zapytaniem, czy dobrze jest ciąć drzewa kwitnące i maltretować dla bukietów drogo zdobywane i kosztownie utrzymywane krzewy? To pytanie ciągle powraca u laików. Ciąć można, i ciąć trzeba; raz dlatego, że w porze kwitnienia krzew najmniej cierpi na cięciu, a po drugie, że krzew pozbywa się nasion, które go najwięcej osłabiają. We Francji tną się z urzędu krzewy po okwitnieniu. Czyż nie lepiej tedy ciąć na bukiety? Zresztą nasz klimat wymaga wczesnego cięcia, ażeby nowe gałązki zdążyły zdrzewnieć do zimy. Każdy z nas wie, jak bez np. pokutuje, gdy mu nie obcinamy nasion. Przestaje kwitnąć, jeśli nie następną wiosny, to często w drugim roku.

Skądinąd instynkt zerwania pięknego kwiatu jest instynktem artysty i pobudza człowieka, dzieci nawet, do dalszej twórczości. U źródła wszelkiego zdobnictwa jest zawsze — kwiat. Czy to będzie kwiat lotosu, czy irys, czy gałąz kwitnącej jabłoni, czy gwoździk, jak we wzorach perskich, czy chryzantem we wzorach japońskich, czy lilja biała jak we Francji, czy tulipan jak w Holandji — to zawsze jedno. Piękność barwy i pewna doskonałość kształtu — te same a jednak odmienne tematy, które w człowieku poruszają jakieś ukryte i usłoneżone zdolności wyobraźni, które go radują i budzą w nim nowe pomysły.

Trzeba było dopiero bolszewizmu, ażeby wykreślić z porządku życia — kwiaty. Kwiaty dla szerokich mas, kwiaty na ofiarę dla kościoła, na pamiątkę dla cmentarzy, na pociechę dla szpitali.

Na jednym punkcie moglibyśmy naśladować rozrzutność amerykańków, i to wtedy, gdy obdarowują kwiatami chorych. Prawda, że posiadamy inne i lepsze środki działania na psychikę chorych, ale i ten nie jest do pogardzenia.

Zresztą, kto i w Poznaniu widział radość, jaką sprawia w sali szpitalnej rozdzielanie kosza róż między najuboższych pacjentów, ten chętnie powtórzy tę scenę dla własnego zadowolenia, ażeby ujrzeć uśmiech w oczach, które tak rzadko się radują, i usłyszeć podziw z niespodzianki, która się wyjawia niebiańskim podarunkiem.

Piękne kwiaty po kościołach są także dla wielu, wielu bardzo ludzi, widokiem, który podnosi na duchu, wyrazem czci, którą wspólnie w hołdzie składamy. Dlatego nieobojętnem jest wcale, czy dbamy o przystrojanie ołtarzy w to, co mamy najpiękniejszego w ogrodach.

Wyższy cel może więc opromieniać pracę, starania i trud, jakie wkładamy w nasze zadania ogrodnicze.

Wielki kiermasz sołacki

Na murach i słupach ogłoszeniowych miasta pojawiły się barwne afisze zawiadamiające o tem, że w najbliższą niedzielę, 5 b. m. po poł. w lasku tuż za kościołem sołackim (a więc gdzieindziej niż zeszłego roku) odbędzie się wielki kiermasz sołacki na cel spłaty długów za budowę kościoła w Sołaczcu. Komitet kiermaszowy w osobach panów Maniewskiego, Laskowskiego, Pokrywki, Nowakowskiego, Kisielskiego, Gąsiorowskiego, Kapeli i ks. prob. Lewandowskiego opracował obfity program kiermaszu w najdrobniejszych szczegółach, dając pewność, że zabawa będzie bogato ustrojona i dostępna dla wszystkich. Zapewnione rozliczne atrakcje i urozmaicenia dla każdego wieku i dla każdej... kieszeni, tani bufet, Sokolstwo poznańskie i chóry śpiewacze, a ponadto stacjonowany na Sołaczcu 7 d. a. k., oraz 7 p. a. c. Ze względu na szlachetny cel kiermaszu i piękny jego program należy się spodziewać, że całe obywatelstwo Poznania weźmie w nim udział. W razie niepogody kiermasz odbędzie się w następną niedzielę.

SPORT

Lekka atletyka

Uniwersytet i Wyższa Szkoła Handlowa. Stadjon wojskowy przy ul. Grunwaldzkiej będzie świadkiem tych międzyuczelnianych zawodów o puchar przechodni ufundowany dla zwycięskiego zespołu przez dyrektora WSH. O ten puchar toczy się już od 4 lat zaciekła walka. Żadna drużyna nie miała go dotąd przez dwa lata z rzędu, co najlepiej świadczy o silnej rywalizacji sportowej i wyrównanych sił przeciwników. Cztery lata walki nie mogły wykazać

POMODSKO-POZNAŃSKI
ROZKŁAD
JAZDY KOLLJOWEJ

Na okres letni
ważny od 22 maja 1932 r.

do nabycia w księgarniach i składach papieru — — —

Cena zł 1,—

Wyd.: Drukarnia Toruńska S. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

zw 14 697/8

niczyjej supremacji. W 1928 r. zwyciężył Uniwersytet 64:40 pkt., w 1929 r. odnosił walne zwycięstwo Wyższa Szkoła Handlowa 62:38, w r. 1930 triumfuje Uniwersytet 52:50, w r. 1931 jest znowu górą Wyższa Szkoła Handlowa z takim samym stosunkiem punktów 52:50. W myśl tradycji wziętą w tym roku zwyciężył Uniwersytet, choć nie jest wykluczona wygrana Wyższej Szkoły Handlowej. Z radością podkreślić należy, że zawody te gromadzące na starcie najwybitniejszych sportowców — akademików, stoją z każdym rokiem na coraz wyższym poziomie sportowym, czego dowodzi stała poprawa osiąganych wyników sportowych. Podajemy jesszczę skład Wyższej Szkoły Handlowej. 100 m — Piechocki i Banaszkiewicz, 200 m — Piechocki i Błażczak, 400 m — Piechocki i Kraft, 1500 m — Magiera i Lukomski, 4x100 m — Banaszkiewicz, Błażczak, Piechocki, Góralewski, kula — Drzycimski i Wesper, dysk — Drzycimski i Góralewski, oszczep — Góralewski i Wesper, skok w wyż — Drzycimski i Goński, skok w dal — Góralewski i Drzycimski. Początek o godz. 16.

Piłka nożna

„Warta” (ligowa) i Repr. klasy A. Zawody powyższe odbędą się w niedzielę z okazji „Dnia PZPN” na boisku „Warty” o godz. 17. Zapowiadają się one bardzo ciekawie, gdyż jak dowiodły ostatnie spotkania treningowe i eliminacyjne przed meczem Warszawa — Poznań, reprezentacja okręgu dysponuje w tym roku bardzo dobrym zespołem. Jako przedmecz odbędzie się spotkanie „Repr. kl. C. i kl. B (team B). Team A reprezentacji B klasy walczy przed południem o godz. 11 na boisku „Sparty” z teamem B reprezentacji kl. A okręgu. Reprezentację kl. A ustalono jak następuje: Jankowski — Dusik (Leg) i Mikołajewski — Lis (Ol), Glowacz i Jezierski — Mazgaj (wszyscy Legja), Mikołajewski (Ol), Górski (Leg), Skrzypczak (Ol) i Nowacki (HCP).

Pływanie

Wielobój pływacki o mistrzostwo Poznania rozegrany zostanie jutro o godz. 15 na pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej. Specjalnie ciekawie zapowiada się walka pomiędzy Grabcem, Zawieją i Richterem.

Wioślarstwo

Regaty wioślarskie na jeziorze witobelskim pod Stęszewem z biegami eliminacyjnymi do olimpiady i o mistrzostwo stoł. miasta Poznania odbędą się — przypomniemy, jutro o godz. 16. Pociągi do Stęszewa odchodzą o godz. 14.58 i 15.15, a autobusy z Kaponiery o godz. 14.30 i co 15 minut do godz. 15.30.

BOISKO WARTY

Niedziela, 5 bm. godz. 17

Warta I. Reprezentacja
Ligowa Kl. A

Godz. 15

II. Repr. Reprezentacja
Kl. B Kl. C

Łoża 2 zł, Trybuna 1,50, Stojące 1 zł,
Ulgowe 50 gr.

BOISKO SPARTY

Godz. 11

II. Repr. I. Repr.
Kl. A Kl. B

Wstęp 50 groszy.

zw 14 869

Z Tow. Ziemianek

W dniu jutrzejszym odbędzie się w Poznaniu XXVI związkowy zjazd Delegowanych Katolickich Stowarzyszeń Kobiet Pracujących. Towarzystwo Ziemianek zasyła serdeczne życzenia owocnego przebiegu obrad oraz dalszego pomyślnego rozwoju organizacji.

We wtorek 7 bm. odbędzie się doroczny zjazd Prezesek i delegatek Kółek Włościanek, który rozpocznie się nabożeństwem w kościele parafjalnym na Jeźcach o godz. 9.30. Obrady odbywać się będą na sali amaryntowej w domu Pozna. Kolei Elektrycznej, Słowackiego 19/20. Początek o godz. 10,45. Po ukończeniu obrad odbędą się pokazy prania, wyrobu masła itp. Następnie zwiedzanie ogrodów Państw. Szkoły Ogrodniczej na Jeźcach, oraz ogrodu zoologicznego.

Dowiadujemy się z radością, że oprócz Kół, wymienionych już zeszłej soboty — także Koła szamotulskomiędzychodzkie, strzebińskie i wrzesińskie postanowiły urządzić kolonie wakacyjne dla dzieci. Ufamy, że jeszcze i inne Koła zechcą zgłosić swój udział w tej zbożnej akcji.

Raz jeszcze przypominamy, że wszelkie komunikaty do gazet, doręczone być muszą do Biura naszego (Mickiewicza 33) najpóźniej w środę każdego tygodnia.

Sekcja ekonomiczna Tow. Ziemianek, zawiadamia, że w czwartek 16 bm. odbędzie się wycieczka Ziemianek do Przybysławia i Raszew, celem zwiedzenia tamtejszych wzorowych hodowli drobiu. Wyjazd z Poznania pociągiem o godz. 14.10.

8 czerwca o godz. 14,30 mówić będzie w Radio przewodnicząca Koła

Od 78 lat na stopie wojennej z Rosją

Wojna rosyjsko-angielska, jaka rozpełtała się pomiędzy obu państwami w latach 1855-56 a która w historii nazywana jest wojną krymską, dotychczas właściwie jeszcze nie została zakończona, przynajmniej jeśli chodzi o część terytorjum angielskiego. Małe miasteczko irlandzkie Barwick na Tweedzie wypowiedziało wówczas wspólnie z Wielką Brytanią i Irlandią wojnę Mikołajowi I, ale w podpisaniu traktatu pokojowego w r 1856 miasto to nie wzięło udziału. Barwick dotychczas więc jest na stopie wojennej z Rosją, tak, że wojna ta, wprawdzie nie krwawa, trwa już 64.000 dni.

Stan taki wywołany został przez niedopatrzność. Stało się to następująco. Akt wypowiedzenia wojny podpisany został przez królową Wiktorję, która na akcie tym wyszczególniła wszystkie swe tytuły m. i. i tytuł władczyni Barwicku, co było przywilejem miasta z czasów króla Ryszarda I. Podpisując zaś traktat pokojowy w Paryżu 30 marca 1856, królowa przez pomyłkę opuściła tytuł władczyni Barwicku. Zatem z punktu widzenia prawa międzynarodowego Barwick wypowiedział wojnę Rosji, a później nie podpisawszy traktatu pokojowego, jest nadal na stopie wojennej z Rosją.

Paradoks ten zainteresował korespondenta wojennego „Daily Mail” w Mandzurji tak, że po uspokojeniu się stosunków na Dalekim Wschodzie powrócił do ojczyzny i odwiedził burmistrza miasta Barwicku. W rozmowie z pierwszym obywatelem Barwicku dziennikarz przekonał się, że burmistrz dobrze wie o stanie wojennym, jaki panuje pomiędzy jego miastem a Rosją.

— Dlaczego więc nie zawrzenie pokoju z Rosją? — zapytał dziennikarz.

— Hm, jak miałbym to opanu wytlumaczyć, — mówi burmistrz. — Właściwie nigdy nie mieliśmy na to czasu. Zresztą nie do mnie ta sprawa należy. To sprawa sekretarza miejskiego.

Dziennikarz niezwłocznie odwiedził sekretarza.

— Owszem, jesteśmy na stopie wojennej z Rosją, — potwierdził sekretarz — i gdyby na terenie naszego miasta pojawił się jakiś Rosjanin, natychmiast aresztowalibyśmy go i internowalibyśmy w obozie koncentracyjnym. Ale na szczęście Rosjanie do nas nie przychodzą.

— A dlaczego nie zawrzenie pokoju z Rosją?

— Tak właściwie mielibyśmy uczynić, ale z drugiej strony poco brać na siebie takie kłopoty? Jakaż to jest wojna? Wreszcie kasa nasza nie może pozwolić sobie na jakieś nadzwyczajne wydatki związane z zawarciem pokoju, a stan wojenny nie nas nie kosztuje.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dnia 6 czerwca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty; godz. 17.00 (W); godz. 18.00 (W); godz. 18.20 płyty gramofonowe; godz. 18.35 lekcja jęz. ang.; 18.50 płyty gramof.; godz. 19.00 „Zwierciadło świata” (wygl. p. Busiakiewicz); godz. 19.35 (W); godz. 19.45 płyty gramofonowe; godz. 20.00 (W); godz. 20.55 (W); godz. 21.15 (W); godz. 21.50 (W); godz. 21.55 komunikaty; godz. 22.10 płyty gramofonowe; godz. 22.30 (W).

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 płyty; godz. 15.10 płyty; godz. 16.40 pogadanka w języku francuskim; godz. 17.00 płyty; godz. 18.00 Garibaldi a Polska — dr. Adam Lewak; godz. 18.20 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godz. 19.35 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.45 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.00 koncert popularny; wyk.: Ork. Filh. pod dyr. J. Ozimiskiego i L. Kmitowa (skrzypce); godzina 22.00 feljton „Przed premierą” — p. Irena Dehmelówna; godz. 22.15 dod. do pras. dziennika radiowego; godz. 22.30 koncert na dwa fortepiany w wyk. Rob. Casadesus i Gaby Casadesus; godz. 23.20 wiadomości sportowe.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań Śródmieście.** Ciąg dalszy zebrania organizacyjnego grupy starszych S. M. O. odbędzie się w sobotę, 4 bm. o godz. 20 w salce p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8. Po zebraniu komersywny. — W niedzielę, 5 bm. wycieczka do Dębiny. Zbiórka o godz. 15 przy boisku „Sokoła”.

— **Tow. Spiewu „Halka” Poznań-Jeżyce.** Celem uczczenia wielkiego kompozytora polskiego St. Moniuszki w 60 rocznicę jego śmierci prosimy o przybycie w niedzielę, 5 bm. o godz. 10 na nabożeństwo w kościele farnym.

— **Baczność Elektromonterzy!** Półroczne walne zebranie sekcji elektromonterskiej odbędzie się w sobotę, 4 bm. o godzinie 19 w sekretarjacie ul. Waly Zygmunt Starego 9 m. 9 (Dom Rzemieślniczy).

— **K. S. „Surma” w Poznaniu** urządza w niedzielę, 5 bm. wycieczkę do Gołuchowa pod Pleszewem. Odjazd nastąpi zamiast o godz. 9.45 już o godz. 6.10 z głównego dworca. Zbiórka o godz. 5.45 przed dworcem.

— **Związek Podoficerów Rezerwy Ziem Zachodnich R. P. — Koło Poznań.** W niedzielę, 5 bm. urządza Związek wycieczkę towarzyską do ogrodu p. Kempfa w Starolece. Spotkanie na miejscu o godz. 10.

— **Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu** urządza w niedzielę, 5 bm. zabawę w ogrodzie p. Bohna na Miasteczku. Początek zabawy o godz. 15.

— **Tow. Hod. Gołębi Rasowych i Pocztych „Polonia”.** Plenarne zebranie odbędzie się 5 bm. o godz. 11 w lokalu p. Wośńskiego, ul. Grunwaldzka 22 b.

— **Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów R. P. w Poznaniu, Stary Rynek 95-96** — oddział Wilda zwołuje na 6 bm. o godz. 20 na sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie zebranie plenarne.

— **Komitet Tow. dzielnic wildeckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 6 bm. o godz. 19.30 w lokalu zebrania p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15.

— **Tow. Uczniów Handlowych w Poznaniu.** Zebranie zarządów kółek odbędzie się w poniedziałek, 6 bm. o godz. 21 w ognisku.

— **Zw. Zaw. Prac. Przem. Odzież.** Plenarne zebranie sekcji krawców miarowych odbędzie się w poniedziałek, 6 bm. o godz. 20 przy ul. Wronieckiej 13.

— **K. P. H. Wilków Morskich.** Zebranie plenarne odbędzie się 6 bm. o godz. 19.30 w szkole im. Konarskiego przy ul. św. Marji Magdaleny 2.

— **Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości** zwołuje na 6 bm. o godz. 18 na salę p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 nadzwyczajne walne zebranie

— **Stow. Polskich Kupców Papierniczych.** Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 6 bm. o godz. 20 w lokalu Związku Tow. Kupieckich, ul. Zwierzyniecka 12.

— **Okręgowy Związek Emerytów Państwowych, Wdów i Sierót.** Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, 7 bm. o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej.

— **Tow. Przem. „Kościusko” Łazarz-Górczyn.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 7 bm. o godz. 20 w lokalu zebrania p. Spychały, ul. Marsz. Focha 146.

— **Tow. Przemysłowców Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadzki przy Górnej Wildzie 75. — W kasie pośmiertnej platny jest wypadek 70.

— **Tow. Uczestników Powstania dzielnic Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej** bierze udział w wycieczce do Częstochowy, organizowanej przez VI szkołę wydziałową od 13 do 15 bm. Koszty wynoszą około 23 zł. Zgłoszenia przyjmuje się do 7 bm. w szkole.

— **Tow. Restauratorów na miasto Poznań i okolice.** Miesięczne zebranie odbędzie się 7 bm. o godz. 16 w lokalu p. Jaszka przy ul. Tama Berdychowska 4.

— **Zrzeszenie Emerytów Kolejowych przy Z. U. K. Poznań.** Zebranie odbędzie się 7 bm. o godz. 15 w sali p. Chmielewskiego, ul. Marsz. Focha 85.

— **Tow. „Jedność” pod wezwaniem św. Stanisława w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się 8 bm. o godz. 19 u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. — W kasie platny jest wypadek 13.

— **Tow. Przem. „Sobleski” w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się w

Nie taki czarny djabeł, jak go malują!

Niech was ryk mój nie przeraża, jest to tylko zwykłe, uprzejme zaproszenie do odwiedzania „Zoologu”.

zw 14 878-9

środe, 8 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad m. in. wykład. — W kasie lokalnej platny jest wypadek 164.

— **Związek Wermistrzów.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 5 bm. o godz. 11 w lokalu zebrania przy ulicy Wronieckiej 13.

— **Drużyna Błękitna Poznań, Miesięczne** zebranie odbędzie się 5 bm. o godz. 11 w salce strzelniczej małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Tow. Abstynentów pod wezw. św. Kazimierza.** Zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 20 na sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Wykład wygłosi p. Malolepszy.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. Józefa Hallera Poznań-Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się 7 bm. o godz. 20-tej w lokalu obrad p. Jaszka przy ul. Kraszewskiego 16.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 2 czerwca zgłoszono: Czesława Florckiewiczowa, z domu Łęgowska, 32 l. Genowefa Pączek, 4 l. 5 mies, 7 dni Teofil Wiśniewski, ksiązkowy, 25 l. Anna Jarczowska, z domu Poturska, wdowa, 74 l. Marja Magdziakówna, służąca, 25 l. Berta Muth, z domu Geppert, 83 l. Władysław Jankowski, st. asystent kolejowy, 38 l. Jadwiga Lerczak, z domu Swoboda, 48 l. Jan Talarowski, robotnik, 38 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: M. B. 5 zł. — N. N. 5 zł. — K. W. z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł. — St. Ch. 3 zł. — R. S. 5 zł. — H. P. 25 zł. — Jadwiga Swinarska z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze, 10,10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 171,10 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: St. Ch. 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 82,50 zł.

Na wbożach m. Poznania: R. S. 10 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 276 złotych.

Na Obóz Wielkiej Polski: P. S. na kup-

no maszyny 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 6 zł.

Na Tow. „Caritas” dla bezrobotnych: Stary Przemysł w Poznaniu 50 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

SKOŁA DOMOWEJ PRACY KOBIET ZAKOPANE-KUZNICE

Kurs Roczny Przynależności Pań Domu rozpoczyna się 1 września. Programy wysyła się na żądanie. zw 14861

Akademickie Koło Kaliszan w Poznaniu wzywa swych byłych członków należących z pożyczkami, do zwrotu takowych na konto P. K. O. 208 810 względnie do porozumienia się z Zarządem (Poznań, Uniwersytet, Collegium Minus) najpóźniej do dnia 1 X. 1932 r. Po tym terminie będziemy zmuszeni dowiadywać się o adresy dłużników drogą ogłoszenia w gazetach imiennej listy oraz będziemy kierowali skargi do sądów państwowych. Za Zarząd: J. Szymanderski, prezes. W. Krüger, sekretarz. zw 14850/1

Pw 18 626-62 222

CHORE NERWY — BEZSENNOŚĆ.

Przy bezsenności, nerwicy serca i zaburzeniach układu nerwowego stosujcie ZIOŁA magistra WOLSKIEGO ze zn. ochr. „PASIVEROSA”, cena za pud. zł. 4.—

Objaśniające broszury wysyła bezpłatnie Wytwórnia: Warszawa, Złota 14, tel. 263-05. Do nabycia w aptekach i drogeriach. nw 10997

Wszyscy się już przekonali że obcas gumowe marki

„WESTA”

są najtrwalsze i nadają się do wszystkich modeli obuwi zagranicznego i krajowego, a przytem SA TANIE.

Przy zakupie obcasów gumowych „Westa” otrzymuje kupujący na miejscu od każdej zakupionej pary, kupon premijowy. Właściciel 6 kuponów otrzymuje bezpłatnie, tytułem premii, 1 parę obcasów „Westa”.

„WOLBROM” Fabryka Wyrobów Gumowych w Wolbromiu.

Dnia 3 czerwca 1932 zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój wspólnik, ś. p.

Antoni Banaszak

adwokat i notariusz w Ostrowie, marszałek Sejmiku Wojewódzkiego.

Żegnaj szczerzy przyjacielu i serdeczny kolego, długoletni towarzyszu pracy! Zachowam Ci dożgonną pamięć.

W głębokim żalu pogrążony

Wacław Jankowski, adwokat.

dw 3817

Dnia 1 czerwca 1932 r. zasnął w Bogu po ciężkich cierpieniach, namaszczony Olejami św., nasz ukochany syn i brat, ś. p.

Teofil Wiśniewski

w 26 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 5. 6. 1932 r., o godz. 17-tej, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Jeżycki, o czym zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona rodzina.

zw 14859

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Towarowa 25. Tel. 3150

Dnia 3 czerwca 1932, o godz. 10 wiecz. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 70 roku życia, mój najukochańszy mąż, nasz drogi i troskliwy ojciec, kochający nasz dziadek i teść, ś. p.

Ignacy Koszczyński

Pogrzeb odbędzie się z Kaplicy Św. Józefa w poniedziałek, dnia 6 czerwca 1932, o godz. 4,30 po południu, na cmentarz parafjalny.

W głębokim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodziną.

Pw 18 863-22.268

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 3. b. m. zmarł, ś. p.

Antoni Banaszak

Marszałek Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego,
b. senator Rzeczypospolitej Polskiej, adwokat i notariusz w Ostrowie.

Zmarły był czynny w administracji Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego od chwili wskrzeszenia Państwa Polskiego aż do Swego zgonu jako członek Sejmiku Wojewódzkiego. Dzięki wysokim zaletom umysłu i charakteru, wybrany został w latach 1922—1925 Wicemarszałkiem, a od roku 1928 bez przerwy piastował urząd Marszałka Sejmiku. Na tych stanowiskach zdobył sobie ogólny szacunek i uznanie jako zdolny i zasłużony działacz samorządowy.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w Ostrowie w poniedziałek, dnia 6 bm., o godz. 16, nabożeństwo żałobne za spokój duszy w kościele św. Marcina w Poznaniu, w środę, dnia 8. bm., o godz. 10. nw 11042/3

Poznański Sejmik Wojewódzki
Nosek, Wicemarszałek.

Starosta Krajowy
Begale.

Poznański Wydział Wojewódzki
Dr. Trzeciński, przewodniczący.

W dniu 3 czerwca 1932 roku rozstał się z tym światem. Członek nasz, ś. p.

Antoni Banaszak

adwokat i notariusz w Ostrowie,
Marszałek Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego,
b. Senator R. P.

W Zmarłym straciliśmy przeznaczonego i idei naszego Związku szczerze oddanego Kolegę. Żegnając Go z prawdziwym żalem, prosimy Członków Z. A. P. o wzięcie udziału w pogrzebie, który odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 b. m., o godz. 16-tej, z domu żałoby w Ostrowie przy Moście Kolejowym 1. dw 3825

Związek Adwokatów Polskich
Oddział w Poznaniu.

W dniu 3 czerwca 1932 r. rozstał się z tym światem ś. p.

Antoni Banaszak

adwokat i notariusz w Ostrowie.

Zmarły piastował w latach od 1921 do 1929 urząd Członka Wydziału Izby Adwokackiej, a od roku 1924 urząd Członka Senatu Dyscyplinarnego dla Adwokatów przy Sądzie Najwyższym. Izba Adwokacka z żalem żegna w Nim kolegę, który tak czynnością Swą w Wydziale jak i ofiarną pracą we wszystkich sprawach ogólnych, społeczeństwu, a w szczególności adwokaturze, dobrze się zasłużył.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 czerwca 1932 roku, z domu żałoby w Ostrowie przy Moście Kolejowym 1. dw 3824

Wydział Izby Adwokackiej
w Poznaniu.

W dniu 3 czerwca 1932 r. zmarł w Szpitalu Przemienienia Pańskiego w Poznaniu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, ś. p.

Antoni Banaszak

b. senator Rzeczypospolitej, marszałek Sejmiku Wojewódzkiego Wojew. Poznańskiego, członek Rady Nacz. N. P. R., adwokat i notariusz w Ostrowie.

W Zmarłym tracimy szczerego Kolegę, nieustraszonego szermierza i doradcę w Narodowym Ruchu Robotniczym, wzorowego obywatela i gorącego patriotę. Pamięć Jego wśród nas pozostanie na zawsze.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 czerwca r. b., o godz. 16-tej w Ostrowie.

Główny Komitet Wykonawczy — Klub Posłów Sejmiku Wojewódzkiego
Narodowej Partii Robotniczej. zw 14882

W piątek, dnia 3 czerwca 1932 r., o godz. 12.30, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz najlepszy ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Teodor Rozynek

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 7 b. m., o godz. 18-tej, z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

zw 14885

W głębokim smutku pogrążeni
żona, córki, synowie, synowe i wnuki.
Poznań, Drużbackiej 8, II p.

Dnia 3 czerwca 1932 r. rozstał się z tym światem po ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi i ukochany szef i chlebowca, s. p.

Antoni Banaszak

adwokat i notariusz, marszałek Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego, były senator Rzeczypospolitej Polskiej, zasłużony działacz narodowy, tak w Odrodzonej Polsce, jak i w czasach niewoli.

Ponieśliśmy stratę niepowetowaną przez nieoczekiwany zgon s. p. Zmarłego, który był naszym najlepszym, drogim i ukochanym szefem i chlebowcą, człowiekiem o kryształowym charakterze i najszlachetniejszych zaletach serca i duszy. Dlatego pamięć o Nim nigdy w nas nie zagaśnie.

Personel

kancelarii adwokacko-notarialnej adwokatów Banaszaka i Jankowskiego w Ostrowie. Pogrzeb odbędzie się w Ostrowie, w poniedziałek, dnia 6 czerwca 1932 r. dw 3818

Dnia 3 czerwca 1932 r. zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa i nigdy niezapomniana żona, siostra, szwagierka i ciocia, s. p.

Seweryna Łodzinska

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, 5 b. m., po południu o godz. 4.30, z kaplicy przedpogrzebowej przy Walach Jana III na cmentarz św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogratami
mąż i rodzina.

Oborniki, Poznań, 4. 6. 1932.

dw 3827

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 16. tel. 1046.

Deski i blochy stolarskie

tarte z najlepszego drzewa pomorskiego, suche i czyste zeszlorażone 80, 55, 52, 42, 35 i 26 mm grube, ma na sprzedaż

Franciszek Polaszek
Gostyń - Wlkp.
nr 10 579

Sprzedaz Reklamowa Gotowych Płaszczy Damskich!

Polecam dopóty zapas starczy, w najnowszych fasonach:

Płaszcze rodzaju angielsk. zł 54,—, 43,—, 35,—, 29,— . . . 2300

Płaszcze gabard. czysta wełna zł 62,—, 42,—, 35,— . . . 2600

Płaszcze eleganckie czarne i granatowe zł 63,—, 52,— . . . 3800

Płaszcze eleg. w modnych kolorach zł 85,—, 53,—, 49,— . . . 4500

Prochowce w najlepszych gatunkach i płaszcze gumowe w wielkim wyborze!

Pw 18 326-22.204

Prócz tego polecam nowości na sezon letni np.:

Muśliny wełn. des.	od 2,80	Crepe Georgette jedw.	od 4,80
Jedwabie szt. des.	od 1,50	Crepe de Chine jedw. prawd.	od 7,30
Woale deseniowe	od 3,20	Crepe Georgette grochy	od 6,50
Chantung grochy	od 3,—	Toile de soie	od 4,50

oraz mnóstwo innych artykułów po bardzo niskich cenach.

F. WOŹNIAK POZNAŃ ul. Kramarska 16.

W sobotę, 4 czerwca 1932 r., o godz. 2 w nocy, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najlepsza i najtroskliwsza matka, teściowa i babka, s. p.

z Śmiełkowskich

Juljanna Wąchalska

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 7 b. m., o godz. 16.30, z domu żałoby przy ul. Przemysłowej 40. Msza św. za duszę drogiej Zmarłej odprawiona będzie w środę o godzinie 8-jej w kościele OO. Zmartwychwstańców.

W ciężkim smutku pogratami
dzieci i wnuki.

Poznań, Wilno, Jarocin. zw 14881

Teofil Wiśniewski

urodzony 18. XI. 1906 r., współzałożyciel naszego Oddziału, zasnął w Panu dnia 1 czerwca 1932 r.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 5 b. m., o godz. 17-tej, z kostnicy św. Józefa.

Cześć Jego pamięci! zw 14870

Polski Związek Zawodowy Buchalterów
Oddział w Poznaniu, ul. Skarbowa 8.

NIEBYWAŁA OKAZJA

Dla Wszystkich Miłośników
Dobrej i Taniej Książki.

Wobec Kryzysu

BIBLIOTEKA NOWOŚCI W WARSZAWIE

Senatorska 29.

ZNACZNIE OBNIŻYŁA CENY

dając piękną powieść na własność po bajecznie niskiej cenie
1 tom 93 gr. z przesyłką pocztową

objętości stukilkudziesięciu stron na pięknym, grubym papierze dużego formatu, najcenniejszych autorów rodzimych i zagranicznych. Obecnie będziemy wydawać tylko NOWOŚCI autorów tej miary jak Makuszyński, Ossendowski, Rabska, Nasielski, Romański, Luczyńska, Jezierski, Benoit, Dorgelais, Farrer, Vicki Baum, Glyn etc.

Prenumerując BIBLIOTEKĘ NOWOŚCI W WARSZAWIE oszczędza się około 50 zł.

gdyż cena tych książek poza prenumeratą jest znacznie wyższa. Zamawiający obecnie prenumeratę BIBLIOTEKI NOWOŚCI W WARSZAWIE na pół roku, t. j. 26 tomów za 24 zł, otrzymują

BEZPŁATNIE

cenną premję w postaci pięknej książki
p. t. „WYSPA LENINA“

Edmunda Jezierskiego, której cena wynosi 6 zł, o ile wpłaca od razu przynajmniej dwie raty, t. j. 12 zł. Kto nie może wpłacić natychmiast dwóch rat, a wpłaci obecnie 6 zł i w przyszłym miesiącu 6 zł, otrzyma „Wyspę Lenina“ bezpłatnie również w przyszłym miesiącu. — Powyższa propozycja jest dla naszych P. T. Prenumeratorów wyjątkowo korzystna, gdyż za 24 zł. otrzymają 26 tomów wartościowych powieści oraz jedną książkę sześcioczęściową DARMO.

Książka wychodzi w każdą sobotę.

Prenumerata półroczna wraz z przesyłką pocztową wynosi:

26 tomów w broszurze 24 zł. płatne od razu lub w czterech ratach miesięcznych à 6 zł.
26 tomów w oprawie 42 zł. płatne od razu lub w czterech ratach miesięcznych à 10,50 zł. Tw 1148

Bezpłatny kupon.

Niżej podpisany zamawia w Wydawnictwie Stanisława Cukrowskiego w Warszawie, Senatorska 29, BIBLIOTEKĘ NOWOŚCI W WARSZAWIE na pół roku, t. j. 26 tomów za 24 zł. w broszurze, lub za 42 zł. w oprawie, wpłacając od razu całą należność lub jako ratę zł. . . . pod powyższym adresem lub na P. K. O. 13.355, prosząc jednocześnie o przysłanie „Wyspy Lenina“ jako bezpłatnej premji według wyżej podanych warunków.

Imię i nazwisko _____

Miasto _____

Ulica _____

Poczta _____

Niepotrzebne skreślić.

Jedwabne
cienkie
a bardzo
trwałe

tylko

PANI KUPUJĄCA w firmie

B. GÓRSKI

Poznań, pl. Wolności 3

może być ZAWSZE pewną,
że kupuje dobrze i tanio.

dw 3823

Osiedliłem się jako adwokat

Bolesław Paul

adwokat.

Kancelaria mieści się
przy Al. Marcinkowskiego 19, I.
Telefon 14-13. zw 14 835

Fabryka cukierków na Górnym Śląsku

poszukuje dla oddzieln. składu detalicznego samodzielnego sprzedawcy. Warunki: 1) kaucja 1000.— zł, 2) znajomość jęz. polskiego i niem., 3) dekoracja — pismo lakier., oraz 4) rutynowany znawca i palacz kawy ziarnkowej. — Refl. zechcą złożyć oferty i życiorysy do Kurjera Poznańskiego zw 14873

Uprasza się o przybycie wierzycieli upadłej firmy Feliks Hirschberg wł. hurtowni win i Restauracji dawn. „Hun-garja“, w poniedziałek o godz. 6-tej, do Rest. „Boulevard“, celem omówienia ważnych spraw. zw 14874

Wierzyciel

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogeriach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koronę
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3 202

Sekretarz adwokacki

obeznany zupełnie z sprawami procesowymi i notariatu, poszukuje posady od zaraz ewent. później. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 14 872

Lodownie

Maszynki do lodów
Meble ogrodowe
Mazynki do trawy
Weże ogrodowe
Kotły do prania
Wyzymaczki do bielizny
Magle domowe
Kuchnie westfalskie
poleca korzystnie

JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkołna 3
Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 18 819-22 252

Najwyższe bezpieczeństwo i największe korzyści

daje wkładcom swym

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNANIA

(daw. Bank Miasta Poznania)

Nowy dział specjalny: Wkłady premjowe
wydaje Oddział Kasy ulica 27-go Grudnia 19.

Wylosowanie 50 premij po 100 zł dnia 31 października r. b.

UWAGA: Kasa Centrali przy ulicy Nowej 10 otwarta jest dla wpłat na rachunki czekowe i oszczędnościowe w wszystkie dni powszednie za wyjątkiem soboty również po południu od 6 do 7.

zw 11 029-30

Niniejszem podajemy naszym Szan. Odbiorcom do łaskawej wiadomości, iż z dniem dzisiejszym przenieśliśmy nasz skład fabryczny na ulicę 27 Grudnia nr. 5. Tel. 41-32

Sprzedaz wyłącznie hurtowa

Nasze znane o światowej sławie wyroby bawełniane, półlniane i czysto lniane można detalicznie nabyć w **wszystkich składach branży bławatnej.**

Celem uniknięcia mniej wartościowych naśladownictw, należy zważać na nasz znak fabryczny.

Pw 18 628-22 236

TOWARZYSTWO
ZAKŁADÓW ZYRARDOWSKICH
S.A.

Działki budowlane

w Junikowie

zw 14865

sprzeda się na dogodnych warunkach.

Termin informacyjny odbędzie się w Junikowie u p. Dr. Krzyżankiewicza we wtorek, 7 czerwca, o godz. 4 po poł.

Zespół prawników

koleżeńskie kursy przygotowawcze do egzaminów prawniczych.

Poznań, Al. Marcinkowskiego 20, tel. 3019

urządza od 7-21 czerwca b. r. dwutygodniowe repetytorjum do III i IV uniwersyteckiego egzaminu prawniczego. Powtórka całego materiału pod fachowym kierownictwem. Wpisy i informacje od 4-6 po południu. zw 14880

Uwaga!

Uwaga!

UDZIAŁ 30%

w kopalni Węgla na G/Śl. w pełnym ruchu natychmiast do oddania. — Cel dalsza rozbudowa. Kopalnia nie należy do konwencji. Spieszne zgłosz. do Kurjera Poznańskiego pod cr. 60 000. Pw 18 818-71.62

ORYGINALNE części ZAPASOWE
M: CORMICKA i DEERINGA
DOKŁADNE PASJA WYKONANE W 12 WYPROBOWANIACH PRZEZ 100 LAT MATERJAŁÓW, TANI KOSZTUJĄ.
DRUKOWANE CENNIKI WYSŁANY NA ŻĄDANIE
BRONIKOWSKI, GRODZKI i WASILEWSKI, SP. AKC.
POZNAŃ POZYTOWA 10 WARSZAWA-LENKOWSKA 33 WŁÓDZIMIERZ ROMANOWICZ H.

Zamawiajcie żniwiarki z góry.
POZNAŃ, Pocztowa 10 — telefon 52-12.

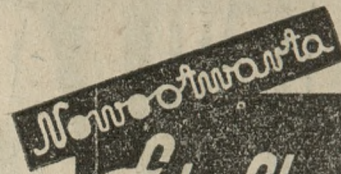
Zawiadomienie

Uprzejmie zawiadamiam Szan. Klijentele, że wystąpiłem jako wspólnik z f. „Chemigrafja” i z dniem dzisiejszym otworzyłem własny, nowoczesnie urządzony zakład.

Proszę o łaskawe poparcie

z poważaniem

Leon Primke.

55-53 tel.
Foto-Chemigrafja
LEON PRIMKE

Poznań Al. Marcinkowskiego nr. 1

Pw 18 823-22 260

Najlepsze i najtańsze wyborowe

LODY WŁOSKIE

znajdziesz u specjalisty w najstarszej firmie

DALL ASTA i S-ka

Centrala (Pasaż „Apollo”). Tel. 17-88
Stary Rynek 60. Tel. 16-14
Plac Wolności 3 (ogród).
zw 14 871

— **Bez konkurencji!** —

Kilka

fabrycznie nowych

Kilkanaście

nżywanych,

lecz prawie nowych

Samochodów Fiat

wszystkich współczesnych modeli z karoserjami wszelkiego rodzaju otwartymi, krytymi, cabriolet 2 — 4 — 6 osob. sprzedamy na warunkach specjalnie korzystnych przy niezwłocznej dostawie

Części zamienne zawsze na składzie

BRZESKIAUTO S.A. - Poznań

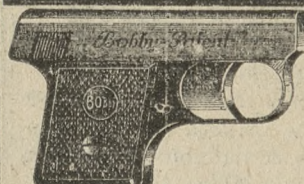
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65

Najstarsze i jedyne wszechstronne przedsiębiorstwo samochodowe w kraju.
dw 3821

JAPONSKI PROSZEK

nw 10483

Pistolet Automatyczny

„BOBBY“

6 strzał. magazynkowy, wysyła bez zezwolenia za 18,— zł.

Fabryka Broni S. NAKULSKI, Gniezno.

Darmo dla reklamy dodaje do każdego pistoletu prawdziwy straszak (nie korki - wiece) do naboju straszakowych.

nw 11 037-8

Kupna majątku

od 800 do 1000 mórg, z przyzwoitym dworem, poszukuje rutynowany agronom z poważnym kapitałem, lub dzierżawy ca. 1500 mórg wprost od właściciela, z przejęciem od 1. 7. 1932. Agencji wykluczeni. Zgłosz. Kurjer Poznański zw 14866

zw 14863

Józef Maciejewski dentysta
tylko Słowackiego 4/6, tel. 61-94

przyjmuje od 10 - 11 4 - 6. zw 14884
Ceny odpowiednio do obecnych warunków jaknajniższe.

Największy
mamy wybór!

Największą
liczbę
kupujących!

Najwięcej
sprzedajemy!
Najwięcej
ubiorów
wytwarzamy!

PANOWIE!

Zajrzyjcie choćby z ciekawości do jednego z naszych 3-ch magazynów i osądźcie czy to co wyżej podajemy jest prawdą!

„PRAWDA w REKLAMIE“ to nasze hasło!

Na lato polecamy gotowe ubrania spacerowe, sportowe i wizytowe, **PALTA** z najmodniejszych materiałów, **PALTA** gabardynowe, tanie **PROCHOWCE**, **SPODNIE** do tenisu, praktyczne **MARYNARKI ALPAGOWE**.

5 PRZYKRAWACZY z europejską sławą, to **GWARANCJA** prawdziwie wytwornego wykonania **UBIORÓW MIAROWYCH**. To co najlepszego może dać Londyn czy PARYŻ, stara się dać **RYCHTER** w Polsce.

POZOSTAŁE ZAPASY w płaszczach letowych i raglanach gabardynowych **sprzedajemy za PÓŁ CENY! PANOWIE! — KORZYSTAJCIE!**

Na materiały z **METRA**, czołowych fabryk bielskich, w najnowszych deseniach udzielamy do **30% RABATU!**

Tel. 26-07
„ 54-15

EDMUND RYCHTER

Tel. 21-71
„ 54-25

1-szy mag. ulica Ratajczaka 2
Najwykwintniejsza garderoba

2-gi mag. ulica Wroclawska 14
Pierwszorzędne ubiory

3-gi mag. ulica Wroclawska 15
Odzież popularna i zawodowa

BACZNOŚĆ!
Właściciele
domów!

Dogodne warunki spłaty.

Pokrywanie dachów papą, cynkiem, blachą ocynkowaną, dachówką i t. p. naprawę, smolenie, zakładanie i naprawianie gzymsów i rynien i wszelkie roboty budowlano-blaharskie, — wykonuje tanio znane z solidności przedsiębiorstwo

Przemysł Polski Pokrywania Dachów

IG. MANDOWSKI

egzam. mistrz blacharsko-dekarski
Poznań, Grobla 3 Telefon 34-69

Materiały dostarcza fachowcom po cenach najkorzystniejszych. Pw 18824-55,247

I-a KOSY

westfalskie, ręcznie kute „Serce“ wysprzedaje niżej cen fabrycznych

Jan Deierling, Poznań, Szkolna 3.
Pw 18 588-22,169

Budynek fabryczny

w Poznaniu z kotłem parowym

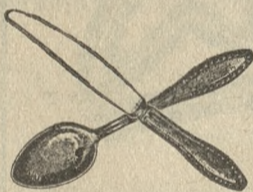
nadający się na zakład chemicznego czyszczenia, farbiarnię, pralnię parową, fabrykę obuwia, maszyn itp. na sprzedaż. Poważni reflektanci z odpowiednią gotówką zechcą się zgłosić do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 21,46.
Pw 18509-21,46

OGNIE

sztuczne i bengalskie, pochodnie, lampiony, girlandy pap. i t. d. do oświetlenia obchodów weselnych, imienin, jubileusz., zabaw i t. p. dostarcza specjalista od 40 lat.

B. A. ŚNIEGOCKI-POZNAŃ

Ratajczaka 2 — P. K. O. nr. 213 134. Cennik bogato ilustrowany 0,30 zł, które zwracam przy pierwszym zamówieniu.
Pw 18 278-20,30

Fabryka Towarów Metalowych

Wincenty PŁONKA, Poznań,

ul. Zagórze 6, telefon 1100

poleca:

- Dział 1. **urządzenia do kawiarni i restauracji z białego metalu - alpacki jak:** kieliszki do lodu, zastawy do ciast, mleczniki, cukiernice, chłodnice, postumenty do spisu potraw, postumenty do odpadków itp.
- Dział 2. **Specjalność sztucze z alpacki o zawartości 25% niklu jak:** łyżki, widelce i noże z ostrzami o nierdzewnej stali i wysokim połysku.
- Dział 3. **Galanteria metalowa jak:** serwisy do kawy i herbaty, zastawy, bole, stoliki i garnitury do palenia, gongi, męszki itp.
- Dział 4. **Artykuły kościelne jak:** kielichy, pa-pułki, lavabo, wieczne lampy itp.
- Dział 5. **Dewocjonalje jak:** krzyże, lichtarze, kropielniczki, korpusy Pana Jezusa itp.

Przyjmuje przedmioty do złocenia, srebrzenia, niklowania i galwanizowania.

Pw 18 810-21,37

Usuwa piegę, wagi, przyszcze, liszaje twarzy, czerwonosć nosa. specjalny gatunek „Wygoda Nr. 7“ usuwa łupież, siwienie, wypadanie włosów, oraz powoduje porost bujnego, zdrowego owłosienia. Cena za sztukę 2.— zł 50 gr. za 3 sztuki 6.— zł (przy większych zamówieniach opust). — Wysyła za pobraniem jedyny wytwórca: J. Ciślak, Katowice, ul. Młyńska 15. Próby i katalog wysyła się darmo, za przesłaniem 1 zł w znaczkach na kosztą przesyłki.
Tw 1 007

LOKAL

nadający się na handel lub biura

przy Starym Rynku 86 do wynajęcia. Parter I, II i III piętro, razem ca 600 m². Centralne ogrzewanie. Oferty przyjmuje W. Jarczewski, Św. Marcin 43.
zw 14862

Mereżka

metr 20 gr. okretka 15 gr. deketyzowanie 30 gr. dziurki 2 gr. plisowanie spódn. 2 zł. obciaga nie guzików tużin 40 gr. podnosze oczka nadrabiam stopy haftry tanio wykonuje terminowo
„HAFTOPLIS“, St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok F-my Czepcyński i Rruk)
zw 14862

Pierwszorzędny fabrykat doskonały stan niska cena znamionują nasze

samochody używane

bardzo wielki wybór samochodów wszelkiego rodzaju polecamy specjalnie

Ford	10/40 KM.
4-osobowy otwarty	10/40 KM.
Ford	10/40 KM.
2-4-osobowy cabriolet	12/50 KM.
Nash	4-osobowy kryty
Praga	8/30 KM.
4-osobowy kryty	8/40 KM.
Minerva	8/40 KM.
4-osobowy kryty	8/40 KM.
Minerva	8/40 KM.
6-osobowa kryty	62
Chrysler	2-4-osobowy sport.
Renault	4/20 KM.
4-osobowy transform.	Chenard & Walcker 6/30 KM.
4-6-osobowy kryty	Austro-Daimler 10/40 KM.
4-osobowy sportowy	

Indian 2-cyl. motocykl z przyczepką
liczne samochody ciężarowe i wysyłkowe i wiele innych, na życzenie znaczne udogodnienia zapłaty.

Brzeskiauto S.A.

Poznań
ul. Dąbrowskiego 29.
Tel. 63-23, 63-65.
rok zał. 1894.

dw 3820

LOKALE dla adwokata, sklepu, biura handlowego etc. blisko sądu, kościoła, gimnazjum. zw 14876

B. Sztukowski, Ostrów, Gimnazjalna 2.

REGATY WIOŚLARSKIE na jeziorze Witobelskim 5 CZERWCA

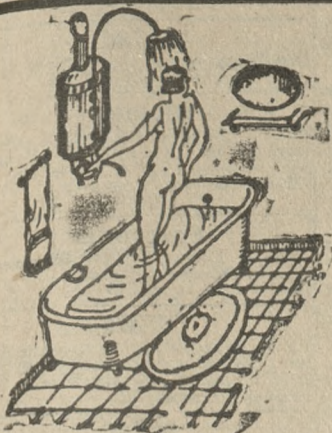
KOMUNIKACJA:

kolejowa z dworca głównego o godzinie 14,58 i 15,15
autobusowa z Kaponiery o godzinie 14,30 i co 15 minut.

o godzinie 16-tej z udziałem wszystkich czołowych Klubów Polskich

o mistrzostwo m. Poznania i eliminacyjna na Olympjadę

Pw 18 820-22.251

„MARS“ PIECE GAZOWE KĄPIELOWE

Do jednego i wielu czerpań,
Termy umywalkowe, wrzątki
do gotowania wody i t. p.
Nagrodzone na wystawie w Poznaniu **ZŁOTYM MEDALEM**
Ostatni wyraz techniki.
Są na składzie: w Gazowni, u Składników i pierwszorzędnym Instalatorów.

Fabryka Urządzeń Zdrowotnych

A. RADŁOWSKI i M. SZTOS

Pw 18 831-02.225 WARSZAWA, ul. Daleka 3.
Agentura w Poznaniu, ul. Jasna 10, mieszk. 5, telefon 66-75.

Spiw!

Hallo !!! Hallo !!!

niezrównany kapelmistrz **Józef Ihm** Ulubieniec publiczności
Koncertuje z swoją przebojową orkiestrą

Telefon 52-44

W GRANDCE w Poznaniu

GRAND-CAFÉ-RESTAURANT

Kawiarnia — Restauracja — Śniadalnica — Pierwszorządna kuchnia.
Ceny bardzo przystępne. Ceny bardzo przystępne.

Specjalność Sezonu lody polskie 1/1 porcja 80 gr.

Piękny naturalny ogród. Z poważaniem **M. BRENCZ** właściciel.

Pw 18 825-22.262

Humor!

Werwa!

Lony Dłabie!

Do zakładu naukowo-wychowawczego w Otorowie

Siostry Urszulanki S.J.K.

przyjmują dziewczynki od lat 6-ciu do 14-tu.
Zakład otacza dzieci troskliwą opieką i daje możność dzieciom o słabszym zdrowiu pobierania nauk i przygotowania się do wyższych klas średnich zakładów naukowych w zdrowych, wiejskich warunkach. Opłata miesięczna na całym utrzymaniu z nauką 100 zł dla starszych dziewczynek, 75 zł dla młodszych.

Adres: Zakład Sióstr Urszulanek S. J. K. — poczta Otorowo, powiat szamotulski, woj. poznański. zw 14 822

KRYNICA

KRÓLOWA ZDROJÓW POLSKICH

560 m. n. p. m. — Frekwencja 35 000 rocznie.

Sezon letni od 1 maja. Ceny znacznie niższe

3-tyg. pobyt wraz z leczeniem 1 osoby od 250 zł. Słynne szczywy żelazisto ziemne do picia i kąpiei. Najsilniejsza szczywa alkaliczna Europy „ZUBER”. Kąpiele Borowinowe. Zakład przyrodo-leczniczy. Ordynuje 60-ciu lekarzy. Po 10 dniach pobytu 50% zniżka w przejeździe kolejami. Wspaniały park. Stałe koncerty. Teat. Kino dźwiękowe. Dancingi. — Wycieczki w przepiękne górskie okolice. Urzędnicy państw. i samorządowi korzystają ze znacznych ulg. Informacji udziela odwrotnie Komisja zdrojowa.

dw 3 544

KRYNICA SOPLICOWO

Pensjonat i zakład dietetyczny **DR. E. ZARZYCKIEGO**
Ceny na maj, czerwiec znacznie niższe.

dw 3 545

PARCELE

od 25 groszy do 1.10 zł. — leśne z drzewostanem do 2,00 za 1 metr kwadratowy sprzedaje największe Osiedle Podmiejskie pod Poznaniem nad szosą za Jeźcami. Osiedle Przemierów odłączone od majątności Swadzim, własn. Leona Pucińskiego. Do jeziora Kierskiego 1 km. Z dwóch stron otoczone lasami. Dogodna komunikacja z Poznaniem, dziennie kilkadziesiąt autobusów w obie strony. Nowa szosa do Boku przechodzi bezpośrednio przy terenach. Biuro: Poznań, ul. Gwarna nr. 9, telefon 37-15. dw 8826

OGŁOSZENIE

Na zasadzie § 5 — II dodatku do statutu Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego z dnia 30 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. nr. 83/1923 poz. 645), Dyrekcja Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego podaje do wiadomości, że procenty od pożyczek w 6%-owych żytnich listach rentowych Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego za I. półrocze 1932, płatne w czasie od 15 do 24 czerwca 1932 r., należy uiszczyć w stosunku 1 mtr. str. żyta 27,70 zł.

Powyzsza przeciętna cena jest ustalona na zasadzie notowań Giełdy Zbożowej w Poznaniu w czasie od 1 kwietnia do 31 maja h. r.

Kupon nr. 18 za I. półrocze 1932 jest płatny w tym samym stosunku.

Procenty, niezapłacone do 24 czerwca h. r., Ziemstwo zmuszone będzie ściągnąć ewentl. przez egzekucję administracyjną, a to ze względu na konieczność punktualnego wykupienia kuponów na 1 lipca 1932 r.

Z kuponami prezentowanymi w większych ilościach należy przedkładać zestawienia ich według odcinków.

Poznań, dnia 1 czerwca 1932 r.

Dyrekcja Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. (—) Zychliński.

dw 3814

OPRAWY KĄPIEŁEK wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Roczne zebranie akcjonariuszów Georges Gelling & Cie. S. A. w Poznaniu, odbędzie się 22 czerwca r. b., o 11 w lokalu Spółki, ul. Grunwaldzka 18. Porządek obrad: 1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadz. 2. Zatwierdzenie bilansu rachunku zysków i strat za 1931 i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadz. 3. Zmiana § 3 przez skreślenie obowiązku: „ogłoszenia w piśmie lokalnym” § 4 statutu (kap. akc. wynosi 262 500 zł) przez obniżenie kap. akc. o zł 131 250 celem pokrycia strat bilansowych. 4. Uzupełniający wybór członków Rady. 5. Wolne wnioski. Zarząd (—) St. Maciejewski. (—) Fr. Grzybkowski. Pw 18 484-21.80

DOBROWOLNA SPRZEDAŻ.

We wtorek, dnia 7 b. m., o godz. 10 przed poł., sprzedamy przez dobrowolną sprzedaż z polecenia właściciela: jadalnię dębową na 12 osób, salonik mahonowy, sypialnię prawie nową, lampy i inne meble. zw 14883 Dom Ekspedycyjno-Handlowy Gustaw Kaweck, Poznań, ul. Strzelecka 14, tel. 13-41.

LECZNICA OCZNA w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 77 przjm. chor. przyw. i członk. Kas Chorych od 9,30—12 i od 4,30—6,30

Prof. Dr. Stasiński przjm. chor. przyw. osobiście także od 12—1 za poprzednim porozumieniem się. Tel. 36-53

Gniezno, ul. Chrobrego 35

Dr. med. R. Schier

specjalista chorób skórnych i wenerycznych

były I. asystent klin. uniw. w Poznaniu. dw 3747

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

„Antyki“ meble używane sprzedaje. Kupuje Wielkie Garbary 39. Pw 18 565-55.195

Rowery „Lucznik“ i innych marek od zł 200 gotówka. ratami. Rynek Wielkie Garbary 3. dw 3798

Sypialnie debowe kompletne materacami 330. — jadalnie debowe 390. — kuchnie 100 — Fabryka Mebli. Rynek Śródecki telef. 19-59. dw 62 576

Najszczęśliwsze losy polecia Kędzióra kolektura. Poznań Sieroca 5/6. zdw 47 926

Piękne meble antyczne brzozy porcelana delfty sztychy obrazy olejne na sprzedaż. Prosimy zwiedzić wystawę. Antykarijat. Woźna, narożnik Mostowej. zdw 65 320

Parcele najkorzystniejsze położenie, najtańszej. Hepkowski Gasiorowskich 11. zdw 65 402

Złote monety sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 236

Dubeltówkę belgijską kal. 28 korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 250

Obraz olejny 130x75 Siemiradzkiego bardzo tańco sprzedam. Jasielski pl. Wolności 3. zdw 65 188

Parcele w najbliższej części Poznania okazynie sprzedawca właściciel. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 900

Plaszcze

damskie kostiumy wykonuje miarowo, specjalnie, obzerne wielkości solidnie elegancko po najniższych cenach. Poleca gotowe skromne, wykintne z nowoczesnych materiałów we wielkim wyborze. Przyjmuje asygmaty kredytu Józef Szweter, Stary Rynek 76 I. pietro naprzeciw od wachu. zdw 65 938

Parcele 40 gr mtr. między Bukowska — Dąbrowskiego przy wpłacie 100; Antonjku, Starolece i wszystkich dzielnicach Poznania. DeKa-Ha. Aleje Marcinkowskiego 13. zdw 65 355

Willkę z ogrodem sprzedam. Poznań — Łazarz. Adres wakaże Kurjer Poznański zdw 65 376

Pianino sprzedam zaraz tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 378

Radjoaparant walizkowy, dwulampowy sprzedam. Komplet 125 zł. gotówka 100. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 506

Z rozbiórki przy dworcu Staroleka-Poznań — zaraz tanio na miejscu sprzedam deski kantówki i cegły. zdw 65 423

Superfiat jak nowy za bezcen na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 836

Fortepian Hofbner. Wiedeń, odpowiedni do lokalu orzeczeniem rzeczoznawców większej wartości tanio 450. Spieszne zgłoszenia: Hodorski, Wapólna 87. zdw 65 018

Porcelanę

Serwisy stołowe Garnitury umywalkowe kupuje tylko wprost w „Ozdobnie”, Dąbrowskiego 12, gmach Z. U. P. U. Ceny niebawem niskie. zdw 65 503

Szpic (pięć) białe rasowe sprząda Ja-sielska telefon 70-82. zdw 64 550

Antyki meble swykle wielki wybór. ceny zmniejszone. Poczta 22. zdw 64 592

Zakład fryzjerski w centrum miasta Inowrocławia korzystnie sprzedam. Drafszke, Toruńska 25. zdw 65 434

Jadłodajnia z wreszynkiem piwa w Kaliszu przy ruchliwej ulicy z powodu choroby od zarzą do sprzedania. Adres Kurjer Pozn. zdw 65 095

Skład instrumentów muzycznych 30 lat istniejący sprzedam przy wpłacie 25 000. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 084

Sprzedaj okazjal różne maszyny, lawy, narzędzia stolarskie, pasy, transmisje, motory na prad stały, od 2 do 13,5 K. M., formiery itd. Spółka Stolarska S. A. Poznań, Stary Rynek 46-7. Tel. 32-07. zdw 64 288

Motocykl z przyczepką Derad, oświetlenie Bosch, sprzedam. Kościanowski, Pleszew. zdw 64 314

Sypialnię stylową, dobrze utrzymaną, jasny orzech (2 łóżka - 2 nocne stoliki, 2 krzesła umywalka, gotowalnia, wielka szafa) sprzedam za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 64 423

Fortepian (skrzydło)

mało używany, czarny, krótki, pierwszorządny niemiecki fabrykat, wrzaskowo dobry ton sprzedam za gotówkę. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 64 424

Meble kuchenne najtańszej sprzedaje Konecki, Piaskowa 3 kuchnie od 110 zł. zdw 59 744

Meble tanio wprost z składnicy poleca K. Bakod, ul. Wenejańska 1. Most Chwałiszewski przy kraju. zdw 59 858

Majątek 33% mózg blisko miasta, kolejni, ziemia pszenno-buraczana, drewno. Majątek uprzemysłowiony kolejka konna, gorzelnia, cukrownia mleczarnia na sprzedaż. — Oferty Kurjer Poznański zdw 62 057

Puszczycówko parcele, ogród sprzedam tanio. — Oferty Kurjer Poznański zdw 62 632

Meble kuchenne kupuje się najkorzystniej Łakowa 4a, Stolarska zdw 62 241

Tapety wybór wielki, niskie ceny. I. Szymański Kępnia. nw 9306

Gramofony — Płyty Przybory — Naprawy najtańszej u fachowca „Kastor” św. Marcin 55. dw 3407

Motocykl z przyczepką jak nowy okazja za pół ceny. Dąbrowskiego 30, garaż 20. Informacje Radomski. jw 3310

Ogródek działkowy blisko Rynku Wileckiego, ładnie urządony z altaną sprzedam. Dolna Wilda 20. ogród 124. zdw 65 529

85 groszy

kąpielowe spodenki kąpielowe całkowicie od 1,75. Parasole plażowe od 3,90, skarpetki dziecięce od 0,35, damskie 0,50. Bezrekawniki jedwabne 2,75. bluzki jedwabne od 5,70, siatkowe nowość 6,50, apaszkki wełniane 2,75 jedwabne od 3,50, pantalone jedwabne 1,45, Miloneiz 3,25, największy wybór, najtańszej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 65 741

Restauracja na sprzedaż. Adres Kruljer Pozn. zdw 62 951

Parcele budowlane przy Szosie Warszawskiej w stronie Główniej bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny”, „Praca”, wodociąg, kanalizacja, dogodna komunikacja sprzedaje właściciel Małecki, Droga Dembińska, telefon 11-00. Pw 18 563-21.61

41-osobowy autobus „Bifasing” na bardzo dogodnych warunkach do sprzedania. Kasa Pożyczkowa Ostrow. Wlkp. dw 3731

Trzy parcele przy ul. Warszawskiej. Osiedle dom własny, zamienie na skład kolonijalny, piśmiennogalanteryjny lub cukierków. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 218

Willę nową Miedzycód letnisko sprzedam, minimalna wpłata. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 173

Radjomonterzy Wysokie rabaty na wszelkie lampy radiowe, akumulatory anodowe, baterie głośniki i materiał montażowy uzyskacie zawsze u F-my Ogniwo Wytwórnia elem. galw., Poznań, Wielkie Garbary 40. Pw 18 600-22.208

Tania

sprzedaż pończoch Bemberga 2,75. 3.—, 3,75, 4,50 zł. Oibrzmy asortyment kolorów tylko w specjalnym magazynie pończoch A. Szymański. Poznań, św. Marcin 1 przy placu św. Krzyżskim Pw 18 270/1-10.60

Parcele w pobliżu Parku Wilsona ca. 4500 m2 sprzedam okazynie. — Zgłoszenia telefon 2034. zdw 65 463

Ogród restauracyjny w Poznaniu

dużo eala kregielnia dwutorowa, światło elektryczne, mieszkanie 5-cio pokojowe z werandą, pełna koncepcja. W tem ogrodnictwo, dwie oranżerie, okna inspektowe, obszar 6-cio morgowy, 10 minut do tramwaju. Rozwóz Poczta 22. Pw 18 805-55.240

Fotele bjurkowe 15, krzesła pięknie wypiatane 10, wózek do rzeczy 50, stoły różnej wielkości, wieszadła sprzedaje za bezcen Fredry 3, 10. zdw 65 653

Dobrze prosperujący skład z własną wytwórnią artykułu bezkonkurencyjnego spiesznie sprzedam. — Proszęce 10 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 011

Pończochy Bemberga 2,25; 2,75; 3,25; złoty 3,45; strzałka 2,75; 3,50; złoty 3,90; 4,25; rekawiczki kremowe 1,50; 2,25; 2,75; 3,50; kombinacje jedwabne 2,35; 3,85; koszule dzienne 1,25; 1,80; nocne 2,75; 3,50; torebki damskie skórkowe modne 2,85; 3,50; nowość 7,50; 9,75; parasole od 3,50; najtańszej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 65 743

„Walbo”

aparatus do prania nowy i wytrzymały sprzedam tanio. 2 beczki cynkowe (beżny) gratis. Śniadeczek 21, mieszkanie 5. Zdw 65 367

Parcele

4 300 m² przy dworcu Ławica zamienie na mniejszą blisko tramwaju ewentl. sprzedam część. — Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 265

Domek

morga ogrodu sprzedam Junikowo. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 588

Wille

na Solaczu dwa mieszkania, własny grunt, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 65 592

Rakietka

Kanałowa 3, m. 4. Zdw 65 595

Smoking

Kanałowa 3, m. 4. Zdw 65 594

Dywany Chodniki Kilimy

najtaniej w firmie Dywany Zywicze Bracia Górcy, Poznań Stary Rynek 44, I. piętro, wejście z ulicy Woźnej. Pw 18 714-22.203

Radjospzęt

głośnice i głośniki za bezcen wyprzedam. Bytner, Dąbrowskiego 79. Zdw 65 582

Ford

otwarty, doskonale utrzymany po remoncie za bezcen sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 583

Skład

z przyległym mieszkaniem wraz z szopami i piwnicami, nadający się na hurtownię, wazyma w rynku bez konkurencji, drugi skład z mieszkaniem, nadający się na każdą branżę, korzystnie do wynajęcia. Piotr Moj, Tarnowskie Góry, Ratuszowa 5. Zdw 65 585

Limuzyna

Ford nowoczesna sprzedam. Telefon 20-32. Zdw 65 688

Fiat

otwarty, nadający się na ciężarówkę 650 zł. Dorna, ul. Mylna 10. Zdw 65 689

Plac

1.500 m² kw. nadający się dla budowniczego z składnicami, garażami, duże stajnie, szopy, biuro, mieszkanie, telefon, elektr. światło, dzierżawa minimalna, zaraz do odstąpienia za zwrot kosztów. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 695

Fryzjerski

zakład damsko-męski, korzystnie do sprzedania. Solacz, Wolińska 13, tel. 31-70. Zdw 65 534

Samochód

Ford otwarty w bardzo dobrym stanie sprzedam tanio. Zapytania garaże, Grochowe Łaki 2, u portjera. Zdw 65 555

Piekarnię

i pracownię cukierniczą, dobrze zaprowadzoną w centrum Poznania odstąpię z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Do objęcia potrzeba 3.000 zł gotówki. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 692

Perforowkę

sprzeda Golus, Półwiejska 35. Zdw 65 573

Skład

galanterii duży za wartość towaru. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 574

Wóz

helkę na 25 centarów sprzedam tanio. Dyczkowski, Wierzbiciele 13. Zdw 65 576

Rower

nowy „Puch” Wiedeń, oryginalny, 165 zł. Górna Wilda 17, mieszkanie 4. Zdw 65 566

Wózek

dzieciocy korzystnie. Matejki 57, mieszkanie 8. Zdw 65 568

Szwedzkich wirówek do mleka

5 oryginalnych nie używanych razem lub pojedynczo po okazyniej cenie 170 za sztukę sprzedam. Telefon 3804. Zdw 65 569

Ogród pod budowę willi przy tramwaju sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 557

Okazja dla poważnych reflektantów Piekarnia-kawiarnia, centrum, świetnie prosperująca do sprzedania. Oferty do Kurjera Pozn. Zdw 65 653

Wózek

dzieciocy dobrze utrzymany tanio sprzedam. Dąbrowskiego 36, mieszkanie 4. Zdw 65 666

Wille

8 pokojowa z wszelkimi wygodami na Debus sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 670

Domek

w Puszczykowie 6 500 zł na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 673

Osobie

uprzywilejowanej odstąpię restaurację, hotel kolonijalny — miasto powiatowe tylko zdecydowanym. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 924

Sprzedam

piec gazowy o trzech palnikach do gotowania i do pieczenia ciast oraz maszynę ręczną do prania. Ul. Skryta 4, I. lewo. Zdw 65 888

Pianino

Pierwszorzędne sprzedam. Kraszewskiego 13, mieszkanie 5. Zdw 65 836

Resztówka

majątku ryckiego 420 m² m² ziemi pszenno-żytniej, dworek ośmiopokojowy, zabudowania dobrym stanie inwentarzem. Cena 65 000 wplaty 20 000. Rutkowski Mickiewicza 28. Zdw 65 919

Sprzedam

butelki do piwa i wody. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 65 682

Okazyjnie!

kompletny męski pokój i klubowy garnitur sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 610

Motocykle

Motoscoche modele 1932 sprzedaje. Ceny niższe. Koszyczynski, Ogrodwa 15/16. Pw 16 045-16.42

2 parcele

à 1.100 kw. m². po 4,50 ul. Dąbrowskiego sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88, tel. 62-66. Zdw 65 538

Wózek

dzieciocy, oryginalny „Brennabor” sprzedam. Ul. Dobrzyńska 3, I., przy Drodze Urbanowskiej. Zdw 65 539

Skład

obecnie zegarmistrzowski, kompletne urządzenie, piwnica, elektryczność korzystnie sprzedam. Pamiątkowa 15. Zdw 65 493

Rzeźnictwo

dwpokojowe mieszkanie warsztat całkowite urządzenie, tanio. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 159

Pianino

sprzedam. Plac Sapieżyński 7, mieszkanie 10. Zdw 65 629

Pianino

czarne krzyżowe, duża lampa gazowa, oraz meble wszelkiego rodzaju tanio sprzedam. Rapp, Podgórna 6. Zdw 65 631

Parcele

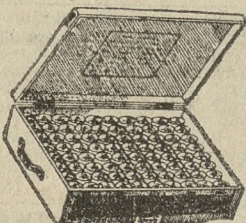
budowlana Chociszewskiego — sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 604

Futerał

skórzany na 2 flinty Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 661

Ladna

parcela pod budowę willi przy tramwaju w Górczynie do sprzedania. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 662

Idealnie czysty odbiór 3-4 kr. poj. przy popularnym 3 lamp. aparacie, długotrwałość do 15 miesięcy daje jedynie anodowym mokra „Extra”. Cenniki na żądanie. Ognio. Wytw. elem. Poznań, W. Garbary 19, tel. 38-01. Pw 18 716-22.209

Na wyjazd

niezbędne garsonki swetry, jumpy pulowery kostiumy kapeluszowe itp. również przeróbki wykonuje „Tricot” Poczta 23. Pw 15 097-18.31

Skład spożywczy

wartości 5000, centrum Gniezna, ładnym urządzeniem, towarami, wyrobioną klientelą, trzy pokojowe mieszkanie, piwnica, chlewnia, komórka, gaz, elektryczność, z konieczności wyjazdu na wieś dla ratowania zdrowia sprzedam korzystnie, lub zamienie na gospodarstwo, ewentualnie dzierżawę. Noska, Gniezno, Rynek 13. Zdw 65 733

Motocykl

za benzynę sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 736

Ogród

działkowy przy ul. Jasnej sprzedam. Słowackiego 16, pr. Zdw 65 734

Charta

suczka sprzedam. Drobieżewska, Plac Nowomiejski 9, mieszkanie 13. Zdw 65 733

Wille

10 ubikacyji, Mosinie, elektryka, ogród, 18.000, wplaty podług umowy sprzedaję Władysław Kleiber, Mosina. Zdw 65 708

Wille

Puszczykowie, 5 ubikacyji, ogród 6.000, sprzedaję Władysław Kleiber, Mosina. Zdw 65 709

Klubowy

garnitur elegancki jak nowy sprzedam 180, Grobla 4, m. 2. Zdw 65 712

Lodówkę

pokoju. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 715

Pranie bielizny!

tańsze niż domowe; kolierzyki z polystykiem niby gumowe w Paryskiej Prałni, tel. 77-38. Filie Półwiejska 7 i Pasaz Apollon. Zdw 65 716

Urządzenie

dla kolonijalki, mało używane sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 705

Radjo

5 lampowe głośnik, akumulator, zasięg około 40 stacji na głośnik tanio sprzedam. E. Nowak, Górczyna, ul. Knapowskiego 9, podwórze. Zdw 3813

Samochód

5 osobowa limuzyna jak nowa sprzedam za gotówkę lub dobrą hipotekę. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 764

Kompresor Express

najnowsza mechaniczna pralka w każdym domu. Pierze w kilku minutach 16-20 koszul, 40-60 ręczników, 100 kolnierzyków lub odpowiednią ilość innej bielizny na kolor snieżno biały. Oszczędza czas i siłę, mydła, proszku oparu. Nie niszczy bielizny. Żąda bezpłatnego pokazu w mieszkaniu. Genag, Marczyński i S-ka, Poznań, św. Marcin 66/67, telefon 13-62. Zdw 65 750

Parasole

torebki olbrzymi wybór, tanie ceny. Czyst. Szkolna 11, naprzeciw Szpitala. Pw 18 602-22.182

Parcele

1305 lub 711 m² przy tramwaju, pierwszorzędne położenie w pięknej i zdrowej dzielnicy Poznania sprzedam. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 881

Truskawki

wyborowa, dostarczy prywatnie hotelom, restauracjom, cukiernikom. Jaskaniec, Glinno, poczta Złotniki, Poznań. Pw 18 809-22.249

Lisy

srebrne i krawatki futrzane, okazynie tanio sprzedam. Pawelek, Ratajczaka 14. Zdw 65 772

Drukarnię

mniejsza, centrum Poznania, dobrze zaprowadzona sprzedam z powodu choroby tanio. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 773

Majątek!

2.300 m² m², Poznańskie, bonifacja 3 mk, pierwszorzędne zabudowania, inwentarz żywy, martwy. Dwór 17 pokoi, 15 m² parku kultury. Cena handlowa 225. — morga, wplaty 200.000. Blizsze szczegóły udziela Lech, Poznań, Grobla 22, telefon 29-45. Zdw 66 776

Kajak

dwuosobowy sprzedam. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 788

Kasę pancerną

nowoczesną i maszynę do liczenia Brunsviga w dobrym stanie sprzedam Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 800

Zatworów

(Patentverschluss) 10.000 do butelek sprzedam tanio. Skowronski, Pobjedziska. Zdw 65 808

Chrysler

limuzyna w dobrym stanie, tanio na sprzedaż. Zgłoszenia ul. Szypenska 2. Zdw 65 810

Warsztat ślusarski

częściowo z narzędziami korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 65 813

Meble

jadalni i sypialki sprzedaje tanio Stolarska, Grobla 6. Zdw 65 814

Pianino

mahoniowe (Jähne) jak nowe, sprzedam tanio. Półwiejska 31, mieszkanie 10. Zdw 65 815

Parcele

Wilda, pod kamienicę sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 816

Lekarskie

szafy sprzedam. Stolarska, Plac Bernardyński 2. Zdw 65 826

Skład

towarów krótkich sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdw 65 827

Sprzedam

skład skór w śródmieściu Poznania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 65 895

Skład

kolonijalny, 2 pokoje, kuchnia, sprzedam, z powodu objęcia rzeźnictwa. Zgłoszenia Osiniński, Wrzesnia, Poznańska Zdw 65 896

Samochód

reklamówce prawie nowa, tanio sprzedam. Obejrzeć garaże Radomskiego, Dąbrowskiego 30. Zdw 65 889

Wózek dziecięcy

Brennabor korzystnie sprzedam. Jasna 5, m. 4. Zdw 65 872

Sprzedam

wilkę, 8 ubikacyji, stosowne letnisko blisko dworca, wplaty 8 000 8 500 amortyzacji 4%. Wolnowski, Oborniki, Majora Dobrzyckiego. Zdw 65 849

Koła

pełne gumy do ciężarówki 30x5 for. 30 Rim. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 847

Resztówki, gospodarstwa

każdej wielkości poleca na korzystnych warunkach oraz poszukuje takich dzierżaw. — Rutkowski, Mickiewicza 28. Zdw 65 846

Zamienie kamienicę

rocznym dochodem 25 000 naróżnikowa centrum Poznania na majątek ziemski. Spieszne zgłoszenia Rutkowski, Mickiewicza 28. Zdw 65 845

Sypialnię

brzoza polejowana okazynie sprzedam Skład fabryczny, Stary Rynek 80-81, I. Zdw 66 002

Pianino

zagraniczne pierwszorzędne piękny to okazynie. Półwiejska 22, m. 1. Zdw 65 843

Motocykl

Motoscoche 350 ccm, 1931 mało używany sprzedam z powodu wyjazdu gotówka 1 900. — Spieszne zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdw 65 840

Samochód

6 osobowy, w dobrym stanie, gotowy do jazdy, sprzedam za 1000 zł. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 66 001

Porcelanę

Szklą do zapraw Aparaty do zapraw Prezenty — Nagrody najtaniej tylko wprost Wrocławka 24, podwórze, Hurtownia Porcelany. Zdw 66 006

Majątki

kamienice, gospodarstwa, domy, każdej wielkości poleca, poszukuje dla poważnych reflektantów Wschodnia Agencja, Długa 5, Poznań. Zdw 65 395-6

Koszykowy

garnitur i stojak do kwiatów sprzedam tanio. Ul. Koźka 19, I, mieszkanie 6. Zdw 65 649

Skład

towarów krótkich z powodu choroby sprzedam. Adres Kurjer Pozn. Zdw 65 616

Koła

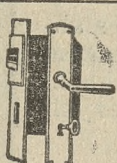
do rolwagi różnej wielkości tanio. Kosmowski, Chwaliszewo 5. Zdw 65 645-6

Sprzedam

skład kolonijalny, nowy, magiel z urządzeniem, mieszkaniem, cena 3 000 zł. Marszałka Focha 101. Zdw 65 625

Sprzedam

dobrego konia, (klacz kasztanka) lat 9, bardzo ładny okaz, cena podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. Zdw 65 392

Okucia

podawiane meblowe najtaniej Stanisław Wewór — Poznań, św. Marcin 34 Specjalny zakład okuć. telefon 34-31. Zdw 2 936-7

Willkę

4 pokojowa ogrodem (Puszczykowie) za 7 500, wplaty 5 000, sprzedam. Popielski, Poznań, Piekary 18, I. Zdw 65 015-16

Wozy

kastowe, platformy 100 ctr. i lekkie oraz meblowe wozy, szory robocze i wyjazdowe tanio i spiesznie na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. Zdw 65 693

Wózki

dzieciocy dobre i tanie. Guma 27, Grudnia 15, podwórze. Zdw 65 523-24

Domek

3 ubikacje, chlew, pół morgi ogrodu sprzedam. Baczkowski, Staroleka Wielka przy Marlewie. Zdw 64 813-4

Motocykl

Rudge nowy, tanio sprzedam. — Rzemyszkiewicz, Półwiejska 4. Zdw 65 655-56

Fotele

kanapa klub jak nowe tanio. — Aleje Marcinkowskiego 3 b, m. 21. Zdw 65 713

Kuchnie

westfalskie sprzedam. Wojciechowski, Woźna 16. Zdw 65 710

Wózek

sportowy. Działyskich 6, m. 2. Zdw 65 953

Radjo

głośnikiem na prąd zmienny Telefunken. Stroma 6, m. 14. Zdw 65 934

Wóz

mieszkalny tanio sprzedam. Górna Wilda 74, I, Haas. Zdw 65 926

Gospodarstwo

60 m² m², zamienie dopłata na dom wiadomość Maciejczyk, Kantarka 8-9. Zdw 65 902

Wózki towarowe!

reczne, dwukołowe, na resorach, nowe, okazynie tanio sprzedam. Składnica żelaza, Przemysłowa 22. Zdw 65

Marmurowa
arty na umywalnie 100x45 kupie.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 891

Kupię
mniejsza obrotowa oferty Kurjer
Poznański zdw 65 884

Bibliotekę
kupię. Oferty z ceną do
Kurjera Poznańskiego
zdw 65 881

Pianino
akordeon i mandoline kupię. Pie-
karz 25, m. 7.
zdw 65 866

Pianino
kupię. Cena Kurjer Poznański
zdw 65 839

Wózki
dziećce, używane kupię Razer,
Sewską 11, narożnik Małych
Garbar.
zdw 65 803

Maszyny
damskie, stare używane kupię. O-
ferty Kurjer Poznański zdw 65 948

Kupię
gospodarstwo przy wplacie 4 000
do 5 000 zł. Oferty proszę nadsy-
łać pod adresem Józef Siudniak,
Wierchlasa pow. Wieluń,
zdw 65 974/5

Wille
kilkupokojowa na przedmieściu
Poznański kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdw 66 039

Kupię
mieszkanie w Poznaniu lub przed-
mieściu. Gotówki 12-15.000. Wa-
gunek mieszkanie wolne. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 65 998

Dywan
używany kupię. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 66 023

Kupię
ciężarówkę Forda 2 tonnową.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 969

Resztówkę
80-150 morg dobrej ziemi z do-
godną komunikacją, wysydnym
domem mieszkalnym w okolicy
Poznańa albo Gniezna kupię lub
400-500 morg dzierżawie.
Zgłoszenia szczegółowe Kurjer
Poznański zdw 66 062

Otomane
(kanape) kupię. Zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. zdw 66 065

Kupię
dom składem, mieszkanem
Poznański punkt ruchliwy, wplata
20-25 tys. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 65 917

Kupię
dom w Poznaniu, wplata 30.000. —
Oferty Kurjer Poznański
rw 6106

Kupię
mandolinę. Oferty Kurjer Pozn.
fw 3520

6 KAMENICE

Dom
piętrowy zaraz na sprzedaż 16
tysięcy, dochód roczny 1 800 mie-
szkanie zaraz wolne w Swarze-
dm. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 189

Wille
nowa, słoneczna, 6-pokojowa ca-
ła wolna ogród. Aleja Szlagowa-
rka sprzedam. Wplata 12.000, re-
szta hipoteka amortyzacyjna. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 63 960

Kamienica
nowoczesna, dochód ustawowy
21.000; cena handlowa 160.000,
wplata 80.000 spiesznie sprzedam
Centrala Handlowa, Poznań
27, Grudnia 5. zdw 64 440

Kamienice
blisko Starego R-ńku wartości
170 tysięcy z zamiana na dobra
ziemie, dobre zabudowania bez
dopłaty. Oferty Kurjer Poznański
zdw 64 307

Pożyczkę
na I. hipotekę dam pod warun-
kiem oddania mieszkania trzy-
pokojowego centrum lub poczatek
Wildy. Dokładne oferty Kurjer
Poznański zdw 65 858

Kupię
dom w Poznaniu wplata do 40
tysięcy zł. Pośrednicy wyklucze-
ni. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 587

Willa
komfortowa. Jeźce 4 mieszka-
niowa, kompletnie wykończona,
pożyczka amortyzacyjna, wplata
18.000 reszta dogodnie warunki.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 593

Kamienica
narożnikowa, główna ulica, tram-
wai 4 składy; mieszkania 3, 4 po-
kójne, komorne 15.000, — cena
115.000, — wplata 60.000, — Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 674

Sprzedam
wille na ukonieczniu Warszawa
(Osiedle), Wplata 17.000, Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 65 634

Kamienica
maszynowa komfortowa, dochód
roczny przeszło 21.000. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 65 647. Pośrednicy wyklucze-
ni.

Willa
10 pokoi blisko parku Wilsona
korzystnie do wynajęcia. Piek-
ary ogród. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 65 634

Dom
komf. dobrze utrzymany sprze-
dam. Cena 130.000, hipotek 80.000
na 27 lat. Pośrednicy wykluczeni.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 725

Kamienicę
trzykondygnacyjną sprzedam właściciel,
150.000 zł., czynsz 16.500. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 714

Kamienica
dobrze się procentująca Stary Rynek,
Cena 62.000, wplata, ugody,
Lech. Poznań, Grobla 22, Telefon
29-45. zdw 65 775

Wille
ogrodem sprzedam. Kuźnica 6,
Górczyn, zdw 65 885

Zaraz
kupię dom, wplacam 76 000. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 009

Kamienica
czteropokojowa ze sklepem i komple-
tnym urządzeniem rzeźnikiem
4-pokojowe mieszkanie z powodu
choroby właściciela zaraz na
sprzedaż. Pośrednicy wykluczeni.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 532/33

Kupię
dom w Poznaniu wplacie 25-30000
Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 010

Sprzedam
kamienicę czteropokojową naro-
żnikową 170.000; hipoteka amorty-
zacyjna; czynsz 19.000. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 672

Kamienica
w Lesznie z dużym ogrodem,
czynsz roczny 2700 zł. oprócz
mieszkania i warsztatu stolarskiego
natychmiast za 30 000 na sprze-
daż. Zgłoszenia: Balon, Leszno,
Dworcowa, nr 11 034

Wille
wydzierżawie zaraz lub sprze-
dam z dużym ogrodem owoc-
owym i warzywnym, elektryczność.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 060

Dom
w Poznaniu procentuje rocznie
5 280 sprzedam 35 000 gotówką. —
Adres wskaże hipoteka amortyzacyjna.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 988

Administracji
kamienicy poszukuje emerytowa-
ny radca. Prima referencje. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 043

Kamienica
nowa 9 lokatorów, składy, do-
chód 10.000, cena 85.000, wplata
45.000, reszta hipoteka amortyzacyjna.
Kossmann, Fredry 6,
zdw 66 042

Wille
Sołacz, Łazarzu kupię, wplata
20.000. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 66 041

W Obrzycku
sprzedam wille
2 fronty z wolnym mieszkanem,
ogrodek zajazd, cena 10 tys. zł.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 045

7 PIENIĄDZ

Kto
pożyczy 2 000 zł poważnemu
przedsiębiorstwu na krótki ter-
min, procent i gwarancja zapew-
niona. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 377

Pożyczki
pięćset złotych poszukuje wy-
soki procent zabezpieczenie polisa
życiowa Vesty. Oferty Kurjer
Poznański zdw 64 741

3 000—5 000 zł
poszukuje solidne przedsiębior-
stwo za pewną gwarancją. Oferty
Kurjer Poznański zdw 64 941

Pożyczki
Do 6 tysięcy zł pożyczki na I-szą
hipotekę domu w Poznaniu war-
tości 150 tysięcy na 2-3 lata za-
strzeżeniem dewaluacji poszukuje
właściciel domu. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 65 535

8 000
do rozszerzenia przedsiębiorstwa
poszukuje. Dochód wysoki i pełna
gwarancja. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 65 260

Uwaga!
Mam kilka tysięcy złotych do
dyspozycji. Proszę o propozycje.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 703

Wspólniczkę
do składu delikatesów poszukuje
samotna pani. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 738

Wstąpię
jako współwłaściciel do dobrze pro-
spierającego przedsiębiorstwa. —
Branża obojętna (Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 704)

3—5 tysięcy zł
poszukuje średni urzędnik kolejo-
wy celem wykończenia nowobu-
dującej 8-pokojowej wille. Zabez-
pieczenie I hipoteką. Procent wy-
wie umowy. Propozycje do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 65 835

Wspólnika
cichego lub kierowniczego do hur-
towni tytoniowej z kapitałem
15.000 zł poszukuje. Zgłoszenia
„Par. A. I. Marcinkowskiego 11
pod 22.246. Pw 18 808 22.246

Czytaj!
Bank Spółdzielczy Właścicieli
Nieruchomości Spółdzielni z nie-
ograniczoną odpowiedzialnością
w Poznaniu Piekary 1, telefon
50-56 rok założenia 1922 przyj-
muje wkłady oszczędnościowe
dyskontuje weksle — załatwia
wszelkie czynności bankowe. Po-
zatem załatwia wszelkie trans-
zycje związane z nieruchomości-
mi a więc: reguluje hipoteki,
pośredniczy przy sprzedaży i kup-
nie nieruchomości administruje
nieruchomości. — Przyjmujemy
zlecenia dotyczące wolnych miesze-
kani. Przyjmujemy kapitały do in-
westowania na zupełnie pewnych
hipotekach pod dozwolonyh przy-
wainych procentach nie licząc
kosztów kapitalistom. nr 10 612/3

Warsztat
i składnice do wynajęcia od gospo-
darza. Piekary 18,
zdw 65 873

Mieszkanie
w suterenie od gospodarza dzier-
żawa zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 65 864

Willa komfortowa
o 2 mieszkanach po 7 i 5 pokoi,
razem lub oddzielnie; z ogrodem,
nad jeziorem, we Wągrowcu, Ko-
ściuszki 16, do wynajęcia. Zgłosze-
nia Rossa, Wągrowiec, ul. Ko-
ściuszki, lub Dr. Kolszewski, Po-
znań, Jasna 10. zdw 65 993

300
pożyczki na 1/2 roku szuka urzęd-
nik państwowy na stałej posadzie.
Place wysoki procent. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 65 867

Pożyczki
1 000 zł poszukuje. Gwarancja i
procent zapewnione. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 65 915

Wspólnika
przejmiesz drukarnia poznańska,
potrzeba 5 000. Zgłoszenia Kurjer
Poznański rw 6098

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie III. pie-
tro przy ul. Słowackiego (strona
słoneczna) wprost od gospodarza
od 1, 5 32, do wynajęcia. Zgłosze-
nia: K. Loga Słowackiego 18,
Telefon 66-89 Pw 16 043-16.17

Mieszkanie
4 pokojowe z urządzeniem, w tem
pianino 4 000 z dzierżawą za trzy
lata sprzedam za 15 000. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 64 083

Fabryka serów
Ubikacje nadające się na fabry-
kację serów 20 minut koleją albo
autobusem od Poznania są do
wynajęcia. Zgłoszenia upraszam
do Kurjera Poznańskiego pod
zdpw 64 347

3 DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
zaraz do wynajęcia za kaucją. —
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 65 361

7 pokojowe
mieszkanie do wynajęcia od 1-go
lipca nowoczesne urządzenia —
okolice Działyskich. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 65 399

8 DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
zaraz do wynajęcia za kaucją. —
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 65 361

7 pokojowe
mieszkanie do wynajęcia od 1-go
lipca nowoczesne urządzenia —
okolice Działyskich. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 65 399

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie III. pie-
tro przy ul. Słowackiego (strona
słoneczna) wprost od gospodarza
od 1, 5 32, do wynajęcia. Zgłosze-
nia: K. Loga Słowackiego 18,
Telefon 66-89 Pw 16 043-16.17

Mieszkanie
4 pokojowe z urządzeniem, w tem
pianino 4 000 z dzierżawą za trzy
lata sprzedam za 15 000. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 64 083

Fabryka serów
Ubikacje nadające się na fabry-
kację serów 20 minut koleją albo
autobusem od Poznania są do
wynajęcia. Zgłoszenia upraszam
do Kurjera Poznańskiego pod
zdpw 64 347

3 pokoje
i kuchnia, wraz ze składem i o-
grodem do wynajęcia zaraz
wprost od gospodarza. Informa-
cje: ul. Chociszewskiego 27, m. 2,
Łazarz. zdw 64 967

Willa
komfortowa 7 pokojowa z ogro-
dem centralne ogrzewanie przy
Aleji Szlagawskiej od 1 wrześ-
nia do wynajęcia. Zgłoszenia:
Dr. Klabecki Tama Garbarska
7, telefon 36-06, w godzinach
14-16. zdw 65 033

Trzypokojowe
słoneczne wolne. Debiec, Wiśnio-
wa 102. zdw 65 515

Pięciopokojowe
willa 1 lipca wynajmę. Konop-
nickiej 15. I. Zgłoszenia 9.30—11
i 3—5. zdw 65 327

Samotnej
względnie 2 osobom zamoznym
oddam 3 pokoje komfort, łazienka,
używaniem kuchni, naj-
zdrowsza dzielnica — dogodne po-
łączenie tramwajowe. Adres Ku-
rjer Poznański zdw 65 437

2
pokój kuchnia I. VII. przy ul.
Grodzkiej. Adres Kurjer Po-
znański zdw 65 486

Mieszkanie
wolne 6 pokojowe. Wiadomość
telefon 61-54. zdw 65 184

Trzy
pokoje duże, słoneczne, łazienka,
kuchnia, hall, centralne, etażowe,
parkiet, 1 września wydzierżaw-
wie. Wiadomość: Osiedle Koni-
ska 20, I. zdw 65 115

1 do 3
pokoi na biuro wynajmie gospo-
darza. Ul. św. Marcina 43,
zdw 65 107

Mieszkanie
4 pokojowe słoneczne, Debiec,
Wiśniowa 81. zdw 65 596

Pięciopokojowe
220. Słowackiego, gospodarz, za-
możnym. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 65 597

Mieszkanie
trzykondygnacyjne kompletnie ume-
blowane do wynajęcia na rok.
Okolica park Wilsona. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 65 636

Próżny
pokój przy Operze, suterenu, e-
lektryka gaz, do wynajęcia. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 664

2
pokój kuchnia i ogródek w Lu-
boniu do wynajęcia od zaraz. —
Zgłoszenia Poznań, Szwajcarska
17, mieszkanie 12. zdw 65 678

Mieszkanie
dwupokojowe meblami śródmie-
ściu 2.000. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 65 732

Mosina
dwupokojowe, elektryczność, —
Schildeknecht, Poznań, Mielżyń-
skiego 22. zdw 65 753

Dwa
pokój kuchnia dla starszych e-
merytów. Langiewicza 2,
zdw 65 786

5
pokoi kuchnia, odnowione i ptr.
Zielone Ogródki, Gospodarz, ul.
Długa 3, m. 9. zdw 65 790

Warsztat
i składnice do wynajęcia od gospo-
darza. Piekary 18,
zdw 65 873

Mieszkanie
w suterenie od gospodarza dzier-
żawa zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 65 864

Willa komfortowa
o 2 mieszkanach po 7 i 5 pokoi,
razem lub oddzielnie; z ogrodem,
nad jeziorem, we Wągrowcu, Ko-
ściuszki 16, do wynajęcia. Zgłosze-
nia Rossa, Wągrowiec, ul. Ko-
ściuszki, lub Dr. Kolszewski, Po-
znań, Jasna 10. zdw 65 993

300
pożyczki na 1/2 roku szuka urzęd-
nik państwowy na stałej posadzie.
Place wysoki procent. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 65 867

Pożyczki
1 000 zł poszukuje. Gwarancja i
procent zapewnione. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 65 915

Wspólnika
przejmiesz drukarnia poznańska,
potrzeba 5 000. Zgłoszenia Kurjer
Poznański rw 6098

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie III. pie-
tro przy ul. Słowackiego (strona
słoneczna) wprost od gospodarza
od 1, 5 32, do wynajęcia. Zgłosze-
nia: K. Loga Słowackiego 18,
Telefon 66-89 Pw 16 043-16.17

Mieszkanie
4 pokojowe z urządzeniem, w tem
pianino 4 000 z dzierżawą za trzy
lata sprzedam za 15 000. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 64 083

Dwupokojowe
mieszkanie z komfortem w pię-
knej wili przy ul. Grunwaldzkiej
od 1 lipca do wynajęcia. Wolne
od podatku i opłat. Adres Kurjer
Poznański zdw 65 799

„Rex“
Stary Rynek 45, przyjmuje silec-
niacy handlowe oraz zamiany,
przeprowadza transakcje kupna i
sprzedaży. zdw 65 768/9

Pokój
z kuchnią do wynajęcia. Gwia-
zdzi 9, przy Pałacu gospodarz
zdw 66 021

Skład
do wynajęcia przy ruchliwej ul-
icy Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 020

Mieszkanie
trzykondygnacyjne, dwupokojowe, po-
kój kuchnia od gospodarza wy-
dzierżawie. Informacje Zielona 3,
mieszkanie 21, parter. zdw 66 026

Mieszkania
czteropokojowe, pięciopokojowe,
sześciopokojowe, siedmiopokojowe
centrum odda: „Biuro Agrarne“
Plac Wolności 9. zdw 66 027

Jednospokojowe
do wynajęcia. Dudek, Wielkie
Garbary 34 III. zdw 65 963

Dwupokojowe
nowe (Willa) zaraz dzierżawa
miesięczna, kaucją, Generala
Pradzińskiego 47, mieszkanie 22,
zdw 65 923

Czteropokojowe
mieszkanie częściowo umeblowa-
ne do odstąpienia. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 934

Centrum
2-pokojowe kuchnia odstapie.
Adres Kurjer Pozn. zdw 66 046

Trzypokojowe
Matejki 2 000 rok zapłacone. —
Maciejczyk, Kantaka 8/9,
zdw 65 903

4 pokoje
przynależnościami wolne od po-
datku zaraz korzystnie oddam.
Osiedle, Toruńska 9. rw 6097

3
pokój kuchnia, łazienka w De-
bu do wynajęcia. Oferty Kurjer
Poznański jw 3318

Pokój
kuchnia I. frontowe Jeźce 600.
Zgłoszenia Sołtyski, Prusa 18,
zdw 66 055

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
5 pokojowego komfort łazienka
okolice Jeźce czynszem miesięcz-
nym od gospodarza od 1 sierpnia
Pośrednicy wykluczeni. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 042

Od zaraz
lub później szuka mieszkania
2-3 pokojowego starsze, spokoj-
nie małżeństwo, najchętniej przy
centrum nie wyżej drugiego
pietra wprost od gospodarza. —
Pewni płatnicy. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 52 118

3 pokojowego
mieszkanie poszukuje wprost od
gospodarza za czynszem zgóry.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 641

Pokoju
kuchnia ewentl. pokoju wprost
od gospodarza poszukuje bez-
dzietne inteligentne małżeństwo.
Plac zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 65 492

Poszukuje
3 pokoi z wszelkimi wygodami,
ewentl. z stajnią, wprost od go-
spodarza placę rok zgóry, wy-
klucza się agentów. — Łaskawe
oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 65 393

Poszukuje
mieszkania trzy, cztery, pięcio-
pokojowego centrum. Placę rok
zgóry. Zgłoszenia Strusia 8 mie-
szkanie 12. zdw 65 305

Wyższy
urzędnik państwowy
bezwzględnie zagwarantuje regu-
larne płacenie czynszu, zapłaci
czynsz zgóry za trzykondygn-
cyjne mieszkanie w centrum lub poczatek
Wildy. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 65 359

Poszukuje
jednospokojowego kuchnia. Zgłosze-
nia Marszałka Focha 177, mie-
szkanie 5. Macioł. zdw 65 279

Wyższy
urzędnik państwowy poszukuje
mieszkania 3 pokojowego z przy-
należnościami (Jeźce, Łazarz).
Czynsz pewny ewentl. zgóry.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 500

Mieszkanie 3 pokojowe
w dobrej okolicy (najchętniej
Słowackiego, Mickiewicza, Jas-
na), nie wyżej II. piętra, poszu-
kuje się za dobrą dzierżawą —
(czynsz ewentl. kilka miesięcy
zgóry). Oferty a cena do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 64 907

2 — 4
pokojowego za pół rocznym
czynszem centrum, niedrogo. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 694

Poszukuje
2 pokoi i kuchni od gospodarza
pół roku zgóry. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 543

Czteropokojowego
słonecznego, Jeźce, Łazarz, po-
szukuje od 1 lipca. Tylko od
gospodarza. Zgłoszenia telefon
70-43. zdw 65 644

Dwóch
pokoi kuchnia — poszukuje
wprost od gospodarza. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 65 549

Mieszkania
szuka urzędnik emerytowany 2-4
pokojowego zaraz lub później. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 651

Mieszkania
2-3 pokojowego z kuchnią po-
szukuje urzędnik skarbowy od 1
lipca b. r. wprost od gospodarza.
Czynsz półroczny nie wyżej II.
pietra i nie z centr. ogrzewaniem.
Pośrednictwo wykluczone. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 652

Wojskowy
zawodowy poszukuje mieszkania
3 pokoi kuchnia, najchętniej Je-
źce lub Łazarz. Grunwaldzka 17,
parter, lewo. zdw 65 630

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią od 1. lub 15.
VII. potrzebne. Czynsz miesięcz-
ny lub kwartalny. Oferty z po-
daniem ceny do Kurjera Po-
znańskiego zdw 65 615

Dwuosobowy

duży, ładny, słoneczny wszelkie wygody, umeblowany lub próżny. Warunki, telefonować 76-20, od 4-7. zdw 65 970

Gimnazjastę

przyjme z utrzymaniem przy rodzimie. Nowa 6, m. 5. zdw 65 962

Panienkom

pokój tanio. Wolnica 4/5, m. 3. zdw 65 947

Pokój

balkonem najchętniej starszemu panu. Jasna 6/7, m. 8. zdw 65 946

Pokój

próżny, duży słoneczny. Killińskiego 15 m. 3. zdw 65 945

Dwuosobowy

Zygmunta Augusta 2, m. 8. zdw 65 941

Balkonowy

dwuosobowy. Jerzego 5, II, lewo. zdw 65 936

Pokój

Romana Szymańskiego 9, m. 9. zdw 66 033

Niekrepujący

panienkom używaniem kuchni. Kraszewskiego 28, m. 6. zdw 66 069

Pokój

zaraz. Plac Asnyka 1, mieszkanie 2, przy Słowackiego. zdw 66 050

Pokój

Młyńska 3, m. 8. Pw 18 817-55.245

Ładny

niekrepujący. Graniczna 5, m. 9. zdw 66 093

Niekrepujący

z klatki. Piekary 24, m. 2. zdw 66 049

Elegancki

wynajme. Patschowska Podgórska 13. zdw 65 913

Pokój

wynajme. Jackowskiego 39, m. 6. jw 3328

Małżeństwu

Poznańska 27, m. 4. jw 3320

Czysty

korzystnie. Słowackiego 39, m. 9. jw 3324

Półwiejska

31, I, lewo. zdw 66 075

Małżeństwu

Szamarzewskiego 30, m. 10. zdw 66 040

Pokoje

lepszym panom zaraz. Zielona 3, m. 5. zdw 66 083

Pokój

Plac Nowomiejski 9, m. 5. zdw 66 082

Parterowy

Wierzbicice 13. zdw 66 090

Kantaka 6

I. piętro wynajme duży, słoneczny pokój korzystnie. zdw 66 057

Ładny

utrzymaniem (bez) tania wolny. Różana 4, mieszkanie 6. zdw 66 091

12 SZUKA POKOJU

Pan

poszukuje chłodnego pokoju. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 547

2 pokoje

z używaniem kuchni poszukuje. Kochanowskiego 17, m. 4. zdw 65 728

Poszukuje

skromnego pokoiku na małe biuro w śródmieściu lub pobliżu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 804

Małżeństwu

szuka umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 861

Kupiec

szuka 1 lub 2 próżnych pokoi od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 982

13 LOKALE

Skład

2 pokoje kuchnia przy Rynku Wileckim. Wierzbicice 43, za dzierżawę wynajmie gospodarz. zdw 65 267

Skład

oraz dwie przyległe ubikacje wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Ul. Przemysłowa 3. (Rynek Wilecki). zdw 65 366

Ubikacje

przemysłowe 60-1100 kwm. jasne także kocioł parowy przy stadjonem wydzierżawie. ewent. nieruchomości sprzedam. „Renoma” Wielkie Garbary 1. Pw 16 016-14.57

Biuro

dwa łączne pokoje umeblowane lub punktualnemu panu centrum. Adres Kurjer Pozn. zdw 65 591

Centrum

3-2 ładnych pokoi z przynależnościami po adwokacie wynajme na biura lekarzowi dentyście, eicha pracownice. Mielżyńskiego 22, mieszkanie 7. zdw 65 581

2 pokoje

od zaraz w centrum na biuro. parter. front. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 898

Poszukuje

dobrze prosperującego składu kolonialnego z przyległym mieszkaniami lub lokalu na Łazarzu przy Focha. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 702

Składu

próżnego przy ruchliwej ulicy. najchętniej z mieszkaniami poszukuje poważny reflektant. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 879

Skład

próżny z pokojem nadający się na każdą branżę do wynajęcia. Gospodarz. Woźna 1. zdw 65 860

2-3 pokoje

na biura potrzebne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 869

Ubikacje

mniejsze warsztatowe oraz garaż wydzierżawie tania. Bittner Dąbrowskiego 79. rw 6104

Ubikacje

warsztatowe z elektrycznością i zajadem od zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia w Kiosku, ul. Kościelna 47. jw 3322

Lokal

z telf. na sekretariat lub biuro. ul. Podgórska 4, I, m. 5. zdw 66 038

Centrum

pokój duży na biuro lub podobnie wskaże Kurjer Pozn. zdw 66 030

14 DZIERŻAWY

Dzierżawy

młyna wodnego poszukuje dobry fachowiec i budowniczy młynów. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 64 115

Zabudowania

fabryczne. nadające na każdy przemysł, podwórzem, mieszkaniami do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 736

Plac

przy głównej ulicy 1000 m2 cały lub podzielony wydzierżawiam. Gartmannówna Górna Wilda 92. zdw 65 530

Poszukuje

dzierżawy rybnego jeziora. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 632

Ubikacja

duża telefonem przy Starym Rynku do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 822

Składu

na warsztat obuwiczny poszukuje. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 862

Piekarnię

w mieście wzgl. wiekszej wsi kościelnej ze stacją kolejową. bliżej Poznania wydzierżawie z mieszkaniami 2 pokoje kuchnia, możliwość od gospodarza. Objęcie wzgl. kaucja 500-1000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 729.90

Wydzierżawiam

stajnie. Wierzbicice 37, telefon 74-08. zdw 65 990

Dzierżawy

800-1500 tylko dobrej ziemi do 50 km Poznań albo kupna 300-500 poszukuje zawodowy rolnik. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 017

Klatki

pokoju niekrepującego śródmieście tania. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 65 927

2 pokoje

(telefon) w śródmieściu na przemyśle poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 066

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Żegiestów

pensjonat Żorlina pokoje z utrzymaniem czterech od 5 zł piękne położenie. bieżąca ciepła zimna woda lekarz. auta biblioteka. radio. Bielecka. dw 3 742

Krościenko n. D.

Pensjonat „Hanka” przyjmuję po cenach niższych. dwp. 3751

Krynica

uroczy położony pierwszorzędny pensjonat „Reduta” (5 minut od Nowych Łazienek) pokoje słoneczne z balkonami -- doskonała kuchnia. ceny kryzysowe. Otwarzy cały rok. dw 3794

Kobylnica

willa pensjonat tuż przy dworcu. lesie. poleca pokoje z całodziennym dobrem utrzymaniem. Zgłoszenia Kobylnica willa 42. zdw 65 170

Zakopane

„Florida” pensjonat M Paryskiej przy ul. Chałubińskiego -- dom nowoczesny, duży, zadziwiony ogród, kuchnia bardzo dobra. ceny niższe. Telefon 554. nw 10 993

Chodzież

przy jeziorach, las i sanatorium łódzie, tenis, dobra kuchnia. ceny od 5-8 zł. G. Joss, ul. Kochanowskiego 22. Chodzież. Pw 18 694-55.208

Truskawiec

Pensjonat „Małopolanka”. komfort radio telefon prima kuchnia. ceny konkurencyjne od 20 maja. Halina Tomaszewska. Górski. nw 10 990

Wisła

Pensjonat „Dzieciątka” T. Przeddzieckiej -- pokoje z całodziennym utrzymaniem Informację Kossobudzka Poznań. Wypiańskiego 14 telefon 61-54. zdw 60 514

Krynica

„Wielkopolska”. Drów Molen-dobrze wyżywione 5 razy, dziennie 4 zł. Przyjmuje także nieczłonków na lipiec i sierpień. Zgłoszenia Związek Pracowników Kupieckich w Poznaniu, ul. Podgórska 12b. zdw 65 964

Krynica

pensjonat „Światowid” pod nowym zarządem, blisko nowych Łazienek poleca pokoje słoneczne, doskonale utrzymanie. -- Czerwiec ceny znacznie niższe. zdw 62 160

Hrebenów

jedno z najpiękniejszych letnisk w Karpatach (500 mtr.) wśród lasów szpilkowych nad rzeką Opór Poczty Dom Zdrowia pierwszyorzędny pensjonat polski. Kąpiele rzeczne, wietrzne, słoneczne. Biblioteka tenis, radio, wycieczki, zebrania towarzyskie Polonii letniskowej fortepian -- gry i zabawy Telefon nr. 1. -- Karczka domowa. Kuchnia we własnym zarządzie Ceny niskie. Stacja kolejowa (szlak Lwów--Ławocze), poczta w miejscu. zdw 64 364

Zakopane - Bukowina

Willa Wierchy poleca pokoje z utrzymaniem dziennie 7 zł. Piękne położenie przy Domu Ludowym. Odżywianie 5 razy dziennie. Informacje Poznańska 26, m. 8. zdw 65 098

Willa

na letnisko dwa pokoje kuchnia. weranda ogród woda. las, kolej. wiktualy w miejscu na całe lato. Krzyżowski Biskupice. zdw 63 909

Krynica „Stella”

pod zarządem Julji Węgielewej (przy Nowych Łazienkach) poleca pokoje słoneczne komfortowo urządzone z ciepłą i zimną wodą bieżącą w pokojach. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. zdw 57 310

Letnisko

Majątek ziemski wśród gór, lasów jezior najpiękniejszej okolicy Szwajcarii Kaszubskiej przyjmie gości. Sport wodny. Wyborna kuchnia. Całkowicie utrzymanie dziennie 8 zł. Pierwszorzędne referencje. -- Zgłoszenia przyjmuje: Majątek Dolna Brodnica. poczta i tel. G. Brodnica (3) pow. Kartuzy (Pom.) stacja kol. Kartuzy dp 3726

Hel

pensjonat „Lotos” widok na morze. Ceny przystępne. zdw 65 551

Hel

Pensjonat „Chojna” poleca pokoje słoneczne widok na morze, bardzo dobre utrzymanie, ceny niższe. -- Zgłoszenia do 15 czerwca Mankowska Golecin Poznań. Pw 18 806-55.236

Pensjonat Zakopane

piękne położenie, pokój utrzymania 180-200 miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 166

Karwia

nad pełnym morzem. Pensjonat I Witowskiej już czynny. Utrzymanie 6 zł dziennie. zdw 65 111

Truskawiec

Ziemiański pensjonat „Krzysia”. położony centrum. Zarząd zeszlodzienny. Pw 18 599-21.84

Zdrowe dzieci

sa radością rodziców! Zabezpieczenie dzieci przed chorobami, leczące je w Jastrzebiu - Zdroju (ślask) od skrofólów krzywicy, włośnicy. Prospekty wysłał Zakład Kąpielowy. nw 11 000

Krynica

Pensjonat Halinówka poleca pokoje z wykwintnym utrzymaniem po 7.- zł. zdw 65 690

Letnisko

wśród lasów, jezior pięknie położone utrzymaniem 4 zł lub bez. używaniem kuchni. Kortus, Siaraków Okręg Wieleński 7. powiat Międzychód. zdw 65 565

Letnisko

dla dzieci wśród lasów dobre utrzymanie, opieka, miesięcznie 60-80 zł. powiat Międzychód. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 567

Ostrowo

nad pełnym morzem, wielka plaża, pensjonat Bałtyk, dobre utrzymanie pod kierownictwem właściciela Detlaffa. Cena 6 zł dziennie, Zgłoszenia poczta Krynica, wieś Ostrowo. zdw 65 538

Panienka

z lepszej rodziny szuka letniska na 1 miesiąc, wzamian udzieli początkujących lekcji pianina oraz pilnuje dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 617

Pani

z 2 wiekszymi dziećmi szuka pobytu na wsi na 1 miesiąc za wykonanie pięknych robót i dopłata. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 618

Hel

pokoje 1 do 4 osobowych, uznana dobra kuchnia, śliczne położenie letne, własna plaża i żagłówka od 1. 6. korzystnie do wynajęcia. Informacje Wrocławska 28, m. 14, lub telefon 15 05 zdw 65 783

Letnisko

w domku wiejskim, górzysta, leśna okolica, duże jezioro, używanie kuchni tania do oddania z całym utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia T. Doske, Chodzież, Kochanowskiego 18. zdw 65 897

Puszczykówko

willa Zosia; pokoje utrzymaniem. zdw 65 706

Zakopane -- „Januszek”

Chałubińskiego, pensjonat adwokatewej Rychlickiej. Kuchnia obfita na masle. Piękny ogród, ny park świerkowy. Ceny niskie. dw 3316

Letnisko

willa w Chodzieży tuż przy lesie, dobre wyżywienie 5 razy, dziennie 4 zł. Przyjmuje także nieczłonków na lipiec i sierpień. Zgłoszenia Związek Pracowników Kupieckich w Poznaniu, ul. Podgórska 12b. zdw 65 964

Letnisko

leśniczówce z utrzymaniem dwie osoby poszukują. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 954

Nad

Warta uroczą lesista okolica 4.- dziennie, Rogowska, Stobnica, powiat Obornicki. zdw 65 986

Hel

„Santa Lucia” poleca pokoje. -- Zadać prospektów. Raławska. nw 11 026

Rymanów Zdrój Pensjonat Krystyna

poleca pokoje z utrzymaniem kuchnia wykwinna, auto, radio. Urzędnikom niżsi. Informacja Felicja Morawska, Rymanów Zdrój. zdw 65 971

Dwór w okolicy Gdyni

2 1/2 km. od now. miasta śliczne w górach leśnych położony z możliwością polowania na gruba zwierzęta przyjmuje kuracjuszy na letnisko. Wykwintna kuchnia, telefon, radio, komie do dyrozojczy gości. Zgłoszenia uprasza się skierować do maj. Kapino, pow. Morąski. zdw 66 014

Letnisko Babin.

Wielkopolska stacja kol. Babin Uroczą położenie wśród dużych sosnowych lasów nad malowniczymi brzegami Warty. Plaża nad Wartą, korty tenisowe, gry towarzyskie. Kuchnia warszawska -- wykwinne utrzymanie. Ceny w czerwcu: utrzymanie 4.60 pokój z bielizną i usługa od 1 do 1.60 zł. Zgłoszenia: Zarząd letniska Babin, Poznań, Dyrekcja Kolejowa, pokój 214 nw 10 807

Hel.

Pensjonat Darzbór poleca pokoje ceny niższe. Poznań, Czujewicz, Górna Wilda 15. zdw 65 909

16 OSOBISTE

50.-

dam, kto wskaże adres żony mej Moniki Żelazkowskiej z domu Rochowiak z półtoraletnim chłopczykiem Andrzejem. Wiadomość Stary Rynek 41, mieszkanie 3. zdw 65 637

Chwałiszewo

Pana kupca, który w Wielkim Tygodniu na dworcu w Poznaniu rozmawiał z bratem zmarłego Ludwika Bartczaka z Górki proszę o adres. Szperkowska, Wrocław. nw 10 998

Weksle

2 na 500 -- i jeden na 1000 -- płatne dnia 1. 7

Panna
szatynka, posiadająca skład, z powodu braku znajomości chciałaby ta drogą poznać pana w celu matrymonialnym. Panna od lat 27 poważni kłótnie, zależy na dobrym pożywym małżeńskim złoże oferty Kurjer Poznański zdw 65 931

Szukam
koni religijnej dobrej gospodyni, dla syna, lat 27, Poznańczyka, który obejmie po ślubie przedsiębiorstwo prowadzone przez siebie 30 lat. Realność wartości 50 tysięcy. Majątek pożądany. Pierwszeństwo mają z prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 300

Inżynier
mechanik, właściciel fabryki metalurgicznej pozna pania w celu matrymonialnym, odpowiadnie zamożna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 65 540

Urządźnik zredukowany
lat 36, kawaler, solidny zdrowy, wysoki, szuka możliwości poznania pani, która dopomoże do urzędowania niezależnie bytu i własnej rodziny w zamian uczucia i wierności. Cel matrymonialny. Proszę poważnie, zgłoszenia nieanonimowo. Kurjer Poznański zdw 65 654

Mistrz ślusarski
kawaler z gotówką szuka odpowiedniej parlii ewentl. objęcia warsztatu. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 679

Urządźnik
państwowy, lat 28, dobrego charakteru przystojny, szuka w celu matrymonialnym znajomości panny ładnego usposobienia, gospodarną. Szczegółowe nieanonimowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 626

Panna
przystojna, lat 31, właścicielka nieruchomości blisko Krotoszyńska, pozna pana od lat 30-45 na stanowisku, względnie rzemieślnika religijnego, dobrego charakteru w celu matrymonialnym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego n w 11 025

Panna
z prowincji pozna uczciwego i opanowanego kawalera, wzrostu średniego od lat 26, rzemieślnika lub innego zawodu w celu matrymonialnym. Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 809

Biuro
„Rekord” załatwia sprawy matrymonialne. Skarbowa 15, tel. 40-18. zdw 65 817

Kawaler
lat 28, przystojny, tegi, średniego wzrostu, bez nałogów, nie pali, nie pije, cichego, spokojnego charakteru, religijnego, lecz biedny, szuka na tej drodze panny, celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 821

Panna
lat 20, posiadająca 10 000 wydziałe zamożne. Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9, zdw 65 746 7

Panna
lat 21, posiadająca 300 000 wydziałe zamożne. Biuro „Przyszłość”, Poznań Pamiątkowa 9, zdw 65 748 9

Zamąż
wydziałe inteligentna, niebiedna za odpowiedniego od lat 32. Oferty fotografja Kurjer Poznański jw 3317

Wdowa
szatynka, 3-pokojowe mieszkanie, pragnie poznać pana, starszego do lat 45 na stałej posiadzie, dobrego charakteru, najchętniej urzędnika kolejowego lub wojskowego. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański jw 3 316

Pani
starsza, szuka towarzysza. Cel matrymonialny, panowie emeryci lat 60. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 980

Uczciwy
zdrowych poglądach moralnych na życie, lat 30, posłubi panny tych zalet. Do stworzenia placówki handlowej posiadam gotówkę, lecz niewystarczającą. Sprawy traktuję honorowo, uczciwie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 092

Wdowiec
lat 43, przystojny na posiadzie etatowej posiada dwa pokoje kuchnię dwie okna, 12, 14 lat, poszukuje panny do lat 40, przystojnej, która posiada własną nieruchomości lub skład kolonialny - wdówką bezdzietną mają pierwszeństwo. Cel matrymonialny fotografia mile widziana. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 901

Wdowiec
lat 33, 2 dzieci 4 pokojowe mieszkanie w centrum kompletnie umeblowane, poszukuje znajomości pań. Cel matrymonialny. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 66 070

24 NAUKA

Żeńskie Kursy Techniczne
Poznań, Kraszewskiego 17, m. 15, przyjmują zgłoszenia na rok 1932/3 P w 18 597-55, 231

Student
specjalista łaciny, polskiem, u-dziel korepetycji, tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 241

Tanio
udziela lekcji francuskiego, niemieckiego, także wieczorami, osobno starszym. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 893

Księgowości
stenoğrafji korepetycji i pisania maszyna wycieczny Wpisz na kursy codziennie. Ceny niższe. Postep, Plac Sanieżyński 2a, zdw 65 471-8

Kursy handlowe
Tadeusza Preissa, Ratajczaka 29, 2 lipca, zdw 65 010

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela akademicki niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 668

Kroju
damskiego wyucza fachowo i do swej potrzeby, także starsze panie. Salon M6d, Kreta 25, zdw 65 833/84

Maturzysty
poszukuje korepetycji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 933

25 MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej dyplomowana nauczycielka, Aleje Marcinkowskiego 1, III piętro, narożnik, zdw 65 285

Pianista
potrzebny. Warunki przy wolnym utrzymaniu podać. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 541

Trio damskie
ze śpiewem wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 013

Fortepian
tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 022

26 ROZRYWKA

Czytalcie!
W Wypożyczalni książek Z Humanickiej wszystkie nowości polskie, francuskie, książki dla młodzieży. Na wakacje abonament niższy. Dąbrowskiego 1 nar. Jasnej otw. 9-6-tej P w 18 561-21, 62

Kino Tęcza
Grzech Ingi. zdw 65 737

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla szukających posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cen droższych

Ekspedjentka
w krytycznym położeniu poszukuje posady w branży delikateryj lub tytoniu. Zna język polski i niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 718

Aptekarska
siła pomoc, żeńska z 9 letnią praktyką, wszechstronnie obeznaną, wład. językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Miejscowość obojetna. Referencje bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 976

Pielęgniarka
szuka posady do noworodka zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 140

Osoba
wiek średni na wiejskie, miejskie gospodarstwo poszukuje posady do samotnej osoby. Zna szyć robotki. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 251

Książkowa
biedzka biegła na maszynie obejmie posade za 80. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 242

Inteligentna
starsza osoba, życziwa, uczciwa poszukuje posady od 15 czerwca w wdowca zarząd domem, wychowaniem dzieci, zna kuchnię, szyć. Adres wskaze Kurjer Poznański zdw 65 490

Emeryt
urządźnik państw. Wielkopol. w sile wieku, znajomość rachunkowości i kasowości państw, poszukuje posady jako rachmistrz, kasjer od zaraz lub później. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 64 788

Ogrodnik
kawaler, lat 26, poszukuje posady od 1 lipca w większych firmach jako samodzielny lub 1 pomocnik, zna dobrze nasienictwo, szkółkarstwo, sadownictwo, kwaciarstwo, warzywnictwo, specjalista cyklamonów. Świadczenia polecenia pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 011

Młodzieniec
nawskrośniemu, oparty na poważnych rekomendacjach dołączyć obeznan w pracach dwórkowych jak i w prowadzeniu księgowości gospodarczej oraz biegły w zastawianiu wpłat za roboty robotników, poszukuje posady zaraz lub od lipca. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 926

Korespondent
w polskiem, niemieckim francuskim, angielskim, pisze biegle maszyną, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 159

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego, dobrem gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu od 1 lipca w ostatniej posiadzie 8/4 roku najchętniej w bezzietnych państwa. Oferty Kurjer Poznański jw 3302

Absolwent prawa
Uniwersytetu Poznańskiego lat 28 kawaler energiczny obeznan z przemysłem, procesowością, egzekucją podatkami, admin. stracją, doskonałe świadectwa poszukuje posady najchętniej w przemyśle-handlu, Pomorze lub Poznańskie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 856

Ślusarz - tokarz
egzaminowany lat 29, kawaler, praktyki 10 lat znający naprawy wszelkich motorów i maszyn, szuka posady. Miejscowość obojetna. Zgłoszenia pod zdw 65 629

Urządźnik gospodarczy
lat 30 z praktyką w intensywnych majątkach szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 254

Majster
bronzowniczy galvanizator, samodzielny, energiczny, z dyplomem majstra kilkonastoletni praktyk prowadzenia warsztatów w pierwszorzędnych fabrykach, zaprawia własnym sposobem kąpiele galvaniczne, złoto, srebro, mosiądz, miedź, nikiel, patynowania wolny od 1 lipca, poszukuje posady. Łaskawe oferty do „Gazety Bydgoskiej” pod „Majster”, n w 11 016

Fryzjerka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 430

100 zł
za wyszukanie posady handlu dla panny. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 217

Maszynistka
z dwuletnią praktyką adwokacką poszukuje posady od zaraz wgl. później. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 211

Posługaczka
poszukuje posady z praniem, gotowaniem dobre świadectwa, od 15. 6 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 536

Ważne dla wszystkich zakładów pracy
Wyszły z druku:
a) Książeczka obrachunkowa dla każdego poszczególnego robotnika, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy X. Okręgu,
b) Księga imienna na około 1000 nazwisk,
c) Wykaz młodocianych,
d) Księga kar pieniężnych nakładanych na robotników,
e) Księga wypłat dla pracowników fizycznych,
f) Księga wypłat dla pracowników umysłowych,
g) Księga uwag Inspektora pracy,
h) Księga wekslowa.
Wysyła za pobraniem pocztowym lub poprzednim nadesłaniem gotówki z doliczeniem portorji
DRUKARNIA POLSKA SP. AKC.
Poznań, św. Marcin 70.
zw 14 278/9

Osoba inteligentna
posiadająca dobre świadectwa poszukuje pracy dziełkowiel, bądź w charakterze książkowej, kasjerki względnie jako pani do towarzysstwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 599

Inteligentna
osoba z najlepszymi świadectwami poszukuje posady najchętniej w charakterze prowadzącej domu względnie probostwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 600

Poszukuje
posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 601

Elektromonter - szofer
egzaminowany, kawaler, lat 24, obeznan w instalacjach siły, światła, mechanice ślusarskiej, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady. Warunki skromne, chętnie w klasztorze szpitalu, majątku. Zgłoszenia Franciszek Kolenda, Pozrzybów - poczta Raszków (Poznański), zdw 65 603

Stenotypistka
polsko-niemiecka z znajomością książkowości (żurnal amerykański), poważne referencje, szuka od zaraz względnie później posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 605

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 006

Biurowa
kasjerka poszukuje posady od zaraz w większym majątku ewentl. do zastąpienia pani domu korepetycje dzieciom. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 763

Dziewczyna
wiejska uczciwa poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer P-wn. zdw 65 687

Panienska
wykształcona poszukuje posady do towarzysstwa z pomocą naukową, jako bona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 545

Samotna
inteligentna, sympatyczna panna średnich lat, szuka posady na czas letni jako towarzysza dzieci, osób starszych (także chorych) na letnisko wiesz lub zagranicę, ewtl. zaopiekuje się pozostawionym mieszkaniem. Adres: M. Michalska, Poznań, Dąbrowskiego 57, mieszkanie 8, dom boczny, zdw 65 571

Młody
człowiek żonaty poszukuje jakiegokolwiek pracy, kaucja 200--300 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 519

Dziewczyna
dobremi świadectwami do wszystkiego gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 043

Kucharka
do wszelkich prac domowych, przyjmie posade miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 911

Posługaczka
sumienna, czysta, poszukuje posady. Strzelecka 9 m. 6, zdw 65 875

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 725

Posługaczka
czysta, uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 857

Ekspedjentka
branży cukierniczej poszukuje posady, najchętniej na wyjazd do Gdyni. Polecenia dobre. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 65 792

Osoba
sumienna poszukuje posady przychodnie jako samodzielna z gotowaniem od 15. 6. lub 1. 7. najdziej bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 853

Praczką
przyjmuje pranie w dom. Cybińska 7/8, m. 18, zdw 65 914

Korespondent
samodzielny, poszukuje posady. Perfect francuski, angielski, księgowość, maszyną, studja w Ameryce, praktyka we Francji i Polsce. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 925

Panienska
z dwuletnią praktyką w składzie spożywczym, znająca także prace domową poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 794

Dziewczyna
do wszystkiego, sumienna, uczciwa, poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 64 962

Sierota
lat 18, poszukuje posady. Oferty proze Kurjer Poznański zdw 64 928

Freblanka
nauczycielka, młoda, praktyka, b. dobre świadectwa, szuka posady na wsi. Zgłosz Kurjer Poznański zdw 64 974

Dziewczyna
lat 26, sumienna uczciwa znająca się cośkolwiek na kuchni poszukuje posady zaraz lub później F. Nowicka, Mochy p Wolsztyn zdw 64 744

Dziewczyna
poszukuje posady przed południem zaraz lub od 15. 6. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 299

Panienska
poszukuje posady ekspedjentki lub bufetowej, również do obsługi gości. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański rw 6075

Z kaucją
200 zł. poszukuje stałej posady za woznego lub inkasenta. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 922

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. 6. do wszystkiego, z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 674

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 732

Dziewczyna
poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 714

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 955

Dziewczyna
gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 946

Dziewczyna
kucharka samodzielna do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 934

Dziewczyna
młodsza nawskrośni uczciwa, czysta, dobrem gotowaniem, poszukuje posady od zaraz lub 15. 6. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 420

Inteligentna wychowawczyni
kochająca dzieci poszukuje posady pierwszorzędne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 435

Książkowa
maszynistka poszukuje posady wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 060

Krawcowa
podoczna przyjmie posade dla praktyki za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański rw 6057

Służąca
umiejąca gotować, która służyła u państwa 19 lat, szuka posady. Zgłoszenia pod Adamska, Srem, Poznańska 9, n w 10 992

Panienska
uczciwa, z dobrej rodziny, z dobrymi świadectwami kochająca dzieci poszukuje odpowiedniej posady miejscowość obojetna. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 65 047

Biuralistka
ekspedjentka młodsza poszukuje posady najchętniej branży kafil. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 055

Długoletni
obecnie zredukowany urzędźnik bankowy w starszym wieku poszukuje za skromnym wynagrodzeniem odpowiedniego zatrudnienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 056

Ślusarz - maszynista
obeznan z wszelkimi maszynami parowymi jako palacz egzaminowany przy kotłach parowych poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia proze Kurjer Pozn. zdw 65 093

Panna
z prowincji szuka posady do dzieci z syciem, zna również gospodarstwo domowe miejscowość obojetna. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 089

Dziewczyna
młodsza z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 277

Uczciwa
posługaczka szuka posady z praniem i gotowaniem cały dzień lub 3 razy w tygodniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 278

Książkowa - bilansistka
11 lat praktyki w majątkach, świadectwa bardzo dobre, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 282

Panienska
lat 18, sierota z ukofczoną szkołą handlową poszukuje posady biuralistki. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 249

Inteligentna
panienka z długoletnią praktyką, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci. Zna również język niemiecki, może się zająć gospodarstwem domowym. Oferty Kurjer Poznański; zdw 65 248

Uczciwa
młoda kobieta szuka posady z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 257

Przyjmę
posade do dziecka z sztydkowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 258

Posługaczka
szuka posady przed południem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 225

Elektrotechnik
młody, znający wszelkie prace poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 281

Piekarz - szofer
szuka jakiegokolwiek pracy, najchętniej gdzie wyuczyłby się cukiernictwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 221

Sierota
skromna uczciwa lat 23, obeznan z syciem, haftowaniem, prasowaniem, muzykalna z powodu zmiany stosunków rodzinnych poszukuje zajęcia do dzieci za skromnym wynagrodzeniem zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zwd 65 663

Technik dentystyczny
początkujący poszukuje posady, miejscowość obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 671

Młoda
inteligentna gospośka poszukuje posady, najchętniej na probostwo lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 677

Gospodyni
kucharka samodzielna poszukuje posady dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański rw 6099

Służąca
do wszelkiej pracy poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 880

W aptecę
posady lub zastępstwa szuka asystent farm. z dłuższą praktyką, najchętniej w Poznaniu. Wymagania bardzo skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 007

Leśniczy rewirowy
czterdziestka, znajomość książkowości, skarbowości, sadownictwa obejmie stanowisko. Dominikowski, Jabłonowo (Pomorze), zdw 66 012

4.000 zł
podjęcie temu, kto mi wskaze pewną posade, mogą się zwracać ci, którzy posiadają swoją własność. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66 016

Krojczy
miarowy długoletnia praktyka poszukuje posady jako krojczy także na prowincje za skromnym wynagrodzeniem zaraz lub później. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66 030

Inteligentna
panienka, znająca haft oraz gotowanie, przyjmie posade u starszej samotnej pani. Wynagrodzenie skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 978

Panienska
bardzo inteligentna, poszukuje posady do biura, posiada praktykę lub jako kierowniczką do składu kolonialno - spożywczego - również do dziecka tylko u państwa wysokiej inteligencji. Wymagania skromne. Zgłoszenia eksped. Kurjera Pozn. zdw 65 973

Panienska
bardzo inteligentna i grzeczną, kochającą naprawde bardzo dzieci poszukuje posady za nianie od 15. 6. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 939

Fryzjerka
czesze w domu i poza domem tanio. Półwiejska 3, m. 7, zdw 65 429

Inteligentna
panienka lat 19 szuka jakiegokolwiek posady od zaraz lub 15. 6. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 459

Panienska
lat 31, poszukuje posady jako początkująca ekspedjentka lub też jako panna do dzieci za mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 464

Stenotypistka
polsko - niemiecka z kilkoletnią praktyką poszukuje posady w Gdyni lub innej okolicy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 466

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 572

Pokojuwa
poszukuje posady od 15. 6. obsługa praniem prasowaniem sztywnej bielizny tylko do dworu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 64 574

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 933

Pomocnik
kupiecki, branży kolonialnej, dyplomem szoferkim poszukuje posady. Na zadanie kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 924

Bona
wyręczytelka, lat 23, praktyka, szyć, szuka posady na wsi. Zgl. Kurjer Poznański zdw 64 975

Dziewczyna
z prowincji uczciwa czysta i pracowita szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 64 582

Ochroniarka
kwalifikowana szuka posady. Zgl. Kurjer Poznański zdw 64 973

Służąca
w średnim wieku samodzielnym gotowaniem cośkolwiek syciem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 145

Wdowa
w ciężkim położeniu

Stało się!!!

Elegancja obniżyła ceny.

A zatem, kto ceni pracę, czas i pieniądze, ten zanoszą swoją garderobę do „Elegancji Poznańskiej” która chemicznie czyści najnowszym francusko-amerykańskim sposobem. Również wykonuje odświeżania, farbowania, dekatyzowania, plisowania itp. Zasada naszą szybko, tanio i dobrze obsłużyć naszych klientów. dw 3815

Przyjmują własne składy:
Al. Marcinkowskiego 3b. W. Garbary 48.
Dąbrowskiego 4. Półwiejska 3.
Chwaliszewo 74. Starolecka 60.
Inowrocław, Król. Jadwigi 30. Fabryka w Starolece.

Rutynowany palacz

maszynista, obeznany także z motorami elektrycznymi dynamówkami i akumulatorami szuka zarobku w gospodarstwie. Licze lat 32, żonaty w ostatniej posiadzie lat 12. Oferty do: Józef Studniak, Wierchlas, powiat Wieluń, zdw 65 978 7

Gospodyni - kucharka

lat 30, poszukuje posady przychodniej lub ze spaniem; zna prasowanie i zaprawianie owoców od 15. 6. lub 1. 7. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 819

Ekspedjentka

poszukuje posady do składu żywnościowego, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 793

Fryzjerka

dzielna swym zawodzie poszukuje posady od 1. 7. Miejscowość obojetna. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdw 65 828

Czysto

pióre. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 812

Agronom

wszechstronnie wykształcony — przyjmie jakakolwiek posadę, wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 920

Krawcowa

wykonuje płaszcz suknie, kostiumy, dziecięcą garderobę. Wtorkowska Ratajczaka 9, front, zdw 65 718

Kasjerka

z dobrymi świadectwami kaucją ewentl. przyjmie posadę biurową. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 870

Panienska

16 lat, z 4-ma klasami gimn. szuka posady za uczennicę biurową lub odpowiedniej Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 832

Krojczy

damski z długoletnią praktyką firm warszawskich szuka posady lub kapitalisty. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 765

Uczeń

fryzjerski, z prowincji poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 777

TEATRY

Teatr Wielki: Sobota, 4. 6. — o 20.30 — Obchód Moniuszkowski „Straszny Dwór”, opera na plenerze na Targach Poznańskich.

Teatr Polski: Dziś „U mety”. Niedziela, 5. 6. — „Baby”. Poniedziałek, 6. 6. — „Baby”.

Teatr Nowy: Dziś — „Wesoły wspólnik” z Antonim Fertnerem. Niedziela, 5. 6. — „Wesoły wspólnik” z Antonim Fertnerem. Poniedziałek, 6. 6. — „Wesoły wspólnik” z Fertnerem.

Wtorek, 7. 6. — „Panna z dyplomacją”, premiera — z Antonim Fertnerem.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „7 dni szczęścia”.
Aurora: „Szalony jeździec”.
Colosseum: „Pieśń Trubadura”.
Corso: „Zbiąkana młodość” i „Miłość Cowboya”.
Metropolis: Tajny Detektyw. (salonowy dramat).
Muza: „Serce nie sluga”.
Odeon: „Alraune”.
Orzeł: „Wybuch w prochowni” i „Malżeństwo na złość”.
Renaissance: „Kłamiesz kobieto” i „Djabielek”.
Roxy: „Bogini Pokus”.
Sfinks: „Droga miłość”.
Słońce: „Wiedza obrzymów”.
Tęcza: „Grzech Ingi”.
Wilsona: Mogiła Nieznanego Żołnierza.

28 WOLNE MIEJSCA

Podróżującego
zaprowadzonego drogerjach, kolonjalcach. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 074

Uczennice

przyjme do krawiecczynny damskiej. Czesława 11a, m. 5. zdw 66 037

Werkmistrz

doświadczony, wszechstronny, energiczny, do zakładu napraw samochodów poszukiwany. Oferty z życiorysem odpisami świadectw oraz podaniem wymagań należy składać do Kurjera Poznańskiego pod dw 3822

Krawcowa

domowa potrzebna. Gonja, Małteckiego 12. zdw 65 542

Kierownika

Z dnem 1 lipca samodzielnie stanowisko kierownika największego magazynu mebli w Poznaniu do objęcia. Gwarancja hipoteczna bezwzględnie konieczna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 497

Pomocnik

fryzjerski dzielny w swym zawodzie poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański nw 10 795

Pomocnik

gastronomiczny, dzielny zawodzie, kaucją 500 zł potrzebny. Oferty Kurjer Pozn zdw 66 077

Inkasentka

potrzebna natychmiast, kaucja 500. Zgłoszenia Młyńska 13 m. 6. zdw 65 905

Wielkopolskie Gimnazjum

Dr. Brunona Czajkowskiego

I. Wstępne klasy: I—V klas, ul. Podgórna 2-3, ulica Młyńska 5 (Jeżyce) z prawami.

II. Klasy gimnazjalne:

a) oddziały męskie: I—VIII klas z prawami,
b) oddziały żeńskie: I—III klasy z prawami.

Programy ministerjalne — Wybitne siły — Troskliwa opieka — Czesne opłaca się tylko przez 10 miesięcy. Zapisy codzień od 12—1 i od 5—6 Młyńska 5 i Podgórna 2-3 od 12—1

Dyrektor: Prof. Dr. Brunon Czajkowski.

Ucznia
zdolnego z lepszym wykształceniem szkolnym ukończoną szkołą handlową, poszukują zakłady przetworów żywnościowych. — Zgłoszenia z własnoręcznie pisany życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 65 575

Placowy

z pożyczką 2 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 577

Podróżującym

odwiedzającym wsie dam dobry artykuł do sprzedaży Oferty Kurjer Poznański zdw 65 561

Uczeń
lekarski możliwie praktyka porzeczny. Zasada Młyńska. zdw 65 450

Pończoszarki

300, dzienna produkcja 20 par skarpety po 0.30; sprzedaż złoty. Zofja, Poznań, Sniadeckich 3. zdw 65 676

Służąca

z bardzo dobrym gotowaniem potrzebna. Marsz. Focha 95 mieszk. 14. zdw 65 756

Panie, panowie

wszystkich miast szersza znajomość poszukiwani na prowadzenie filii rysunków robótkei ręcznych: gwarancja 100 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 959

Dziewczyna

do wszystkiego (gotowaniem) i do składu potrzebna 15. 6. Leja czyńska. Wielka 23 skł. zdw 65 951

Krawcowa

w dom potrzebna. Waly Jana III 12. m 7. zdw 65 912

Kierowniczką

filji zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 829

Wspólnik (czka)

od 2 000. — intensywnej współpracy bezkonkurencyjnym w Polsce artystycznym przemyśle. Oferty Kurjer Pozn zdw 64 773/4

Początkująca

panna biurowa potrzebna zabezpieczonym 300 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 65 767

Potrzebna

pomoćna do rejestratury i przepisywania na maszynie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 638

Uczennicy

biurowej z ładnym charakterem pisma poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 570. Wnioski nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Potrzebna

służąca lub posługaczka z gotowaniem tylko dobrze polecona. Plac Asnyka 4, mieszkanie 8. Zgłaszać się od 3—5. zdw 65 554

Księgowy - bilansista

modatkwicem jako czynny wspólnik do zaprowadzonego biura Poznań, Gotówka do 1 000 zł. — Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 65 665

Służąca

kochająca dzieci do wszystkiego potrzebna. Grunwaldzka 59, Puchańska. zdw 65 631

Kierownika (czki)

z gotówką 7 000 poszukuje poważnego przedsiębiorstwa na stałą posadę. Kapitał będzie zabezpieczony. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 612

Woźny

kontroler, kawaler, uzyska stałą posadę za wynagrodzeniem 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 766

Oddamy

gotowaniem, kochająca dzieci do siedzenia poszukiwana 15. 6. Górczyńska 7a, miesz. 2, godz. 4—5. zdw 65 806

Służąca

gotowaniem, kochająca dzieci do siedzenia poszukiwana 15. 6. Górczyńska 7a, miesz. 2, godz. 4—5. zdw 65 806

Książkowi

rutynowy, obeznany z wszelkimi pracami biurowymi, umiejący załatwiać korespondencje samodzielnie i pisać na maszynie poszukiwany. Zgłoszenia z odpisami świadectw, życiorysem i podaniem wymaganej pensji do Kurjera Pozn. zdw 65 833

Potrzebna

uczennice do kroju, szycia. Waly Królowej Jadwigi 3a, miesz. 9. zdw 65 787

Pomocnik

rzeźnicki, młodszy, prowincji zaraz. Strumykowa 33, rzeźnictwo, zdw 65 650

Pryw. Szkoła Przygotowawcza 6-klasowa
J. SULERZYSKIEJ
Poznań, św. Marcin 66/67, w ogrodzie, telef. 55-70
Egzaminy eksternistów, zgłoszonych uprzednio, odbędą się w poniedziałek, dnia 6 czerwca rb. o godz. 4 w szkole.
Uprasza się o złożenie świadectw dzieci, wpisanych na rok szk. 1932/33. Nowe klasy V. i VI. równają się kl. I. i II. gimnazj. Wpisy na nowy rok szk. w godz. przyjęć, wtorki i piątki od 4—5. Nauka pod kierownictwem nauczycielek i nauczycieli wykwalifikowanych, odbywa się w godzinach przedpołudniowych. Przerwy i ćwic. gimnast. na wolnym powietrzu.
zw 14 868

Posługaczka
poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 071

Ogrodnik
kawaler, lat 26, dzielny w swym zawodzie poszukuje posady od 1 lipca samodzielnego względnie pierwszego pomocnika. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 076

Student - prawnik
szuka posady jakiegokolwiek. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 66 039

Bona
z prowincji chłubne świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 088

Młoda
panienka szuka posady w biurze w charakterze maszynistki zaraz. Wymagania skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 648

Służąca
uczniwa i pracowita poszukuje posady u małej rodziny, cośkolwiek gotowania z dobrą świadectwami od 15. 6. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 620

Dziewczyna
sierota poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem praniem, zaraz lub 15. 6. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 623

Kierownik cegielni
10 lat praktyki żonaty poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 633

Gospodyni
do wszystkiego szuka posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 635

Posługi
poszukuje, rannę godzinę od 7 do 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 796

Posługaczka
szuka na popołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 644

Praczką
pierze tanio i oszczędnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 854

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 707

Praczką
uczniwa, czysto pierze. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 719

Dziewczyna - kucharka
samodzielną, uczniwa oszczędna, wykwintnym gotowaniem zaprawianiem, pieczeniem, prasowaniem szyćwnej bielizny potrzebna do dwóch osób od 1 lipca. Zgłoszenia św. Marcin 41, mieszkanie 8, od 1—5. zdw 65 552

Panowie i Panie
z sfer inteligentnej na miasto Poznań i prowincjonalne, znajdują stałe intratne zajęcia w poważnej instytucji społecznej. Szczegółowe wyczerpujące oferty oraz życiorys należy kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 65 523

Kilka Brylantów
2-4 kar. okazynie
W. Szulc
pl. Wolności 5.
Pw 18 811-22.261

Przyjmę
wspólnika (czkę)
do bezkonkurencyjnego dobrze prosperującego przedsiębiorstwa sezonowego gotówka 2 000—3 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 171

Kilka samodzielnych stanowisk
450 zł miesięcznie i 5 ha ziemi na własność przy udziale 2 500 zł zdobyć można. Oferty życiorysy, znaczki na odpowiedź „Par” Al. Marcinkowskiego 11 nr. 55.225. Pw 18 801-55.224

Dla
chętnych pracy niema bezrobocia. Każdy może kilkaset złotych miesięcznie zarobić sprzedając nasze sezonowe artykuły gumowe jak fartuszek, obrusy, czepki kąpielowe, raski damskie i męskie itp. Artykuły bardzo pokupne. Żądajcie prospektów — Firma Krain i Fessen, Katowice, Kochanowskiego 4. Tw 1 157

Organizatora
(kę) na Poznań i Bydgoszcz celem zorganizowania szeregu filji przyjmie poszukuje poważną pralnia-farbiarnia. — Zgłoszenia pod „Pralnia” Tow. Rekl. Miedzyn., Rudolf Mosse, Katowice, 5-go Maja 10. Tw 1 152

Dziewczyna
na wieś do wszystkiego, zaprawa pieczywo. Rynek Łazarski 7 m. 7, wtorek 11—1. mdw 66 044

FALKIEWICZ
SHAMPOO
TATRAŃSKI
TOREBKA: 50 GR
NR. 535 DO CIEMNYCH
NR. 536 DO JAŚNYCH WŁOSÓW

Humor zagraniczny

Matka: — Więc stanowczo nie chcesz już leguminy?
Ojciec: — Nie, dziękuję. Proszę cię, nie zanudzaj mnie tą leguminą!
Stasio: — Mamusi, proszę cię, zanudź mnie odrobinkę.

(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata na czerwiec 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnym em do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00 w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strażków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 50 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznie 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego drobne do godz. 11 w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10; większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstaje wkładek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.